ADALET
İSTANBUL
DERGİSİ

Yıl: 8 Sayı: 17 İstanbul Adliyesi Dergisi Haziran 2021

SAYIN CUMHURBAŞKANIMIZ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ŞEHİT İSTANBUL CUMHURİYET SAVCISI MEHMET SELİM KİRAZ'I ŞEHADETİNİN 6. YILINDA UNUTMADI

Ceyda BOZDAĞ / İstanbul Hakimi
UZAY HUKUKU VE TÜRKİYE'DEKİ GELİŞMELER

Memet Sinan CEBE / İstanbul Hakimi
TÜRK HUKUKUNDA FAİZ UYGULAMASI

Göksel ASLAN / İstanbul Hakimi
TÜRK CEZA KANUNUNDA KİŞİYİ HÜRRİYETİNDEN YOKSUN KILMA SUÇU

Yüz Tanıma Teknolojisi ile VakıfBanklı olmak çok kolay

Teknolojileriyle hayatı kolaylaştıran VakıfBank'tan bir yenilik daha.
Yüz Tanıma Teknolojisi sayesinde NFC ile kimliğinizi okutun, müşteri temsilcimizle görüntülü görüşmenizi yapın; şubeye gitmeden, evrak imzalamak için kurye beklemeden dilediğiniz yerden kolayca VakıfBanklı olun.*

VakıfBank, daima seninle.

2023'e kadar
ücretsiz EFT/Havale**

Avantajlı Mevduat Tanışma Faizi**

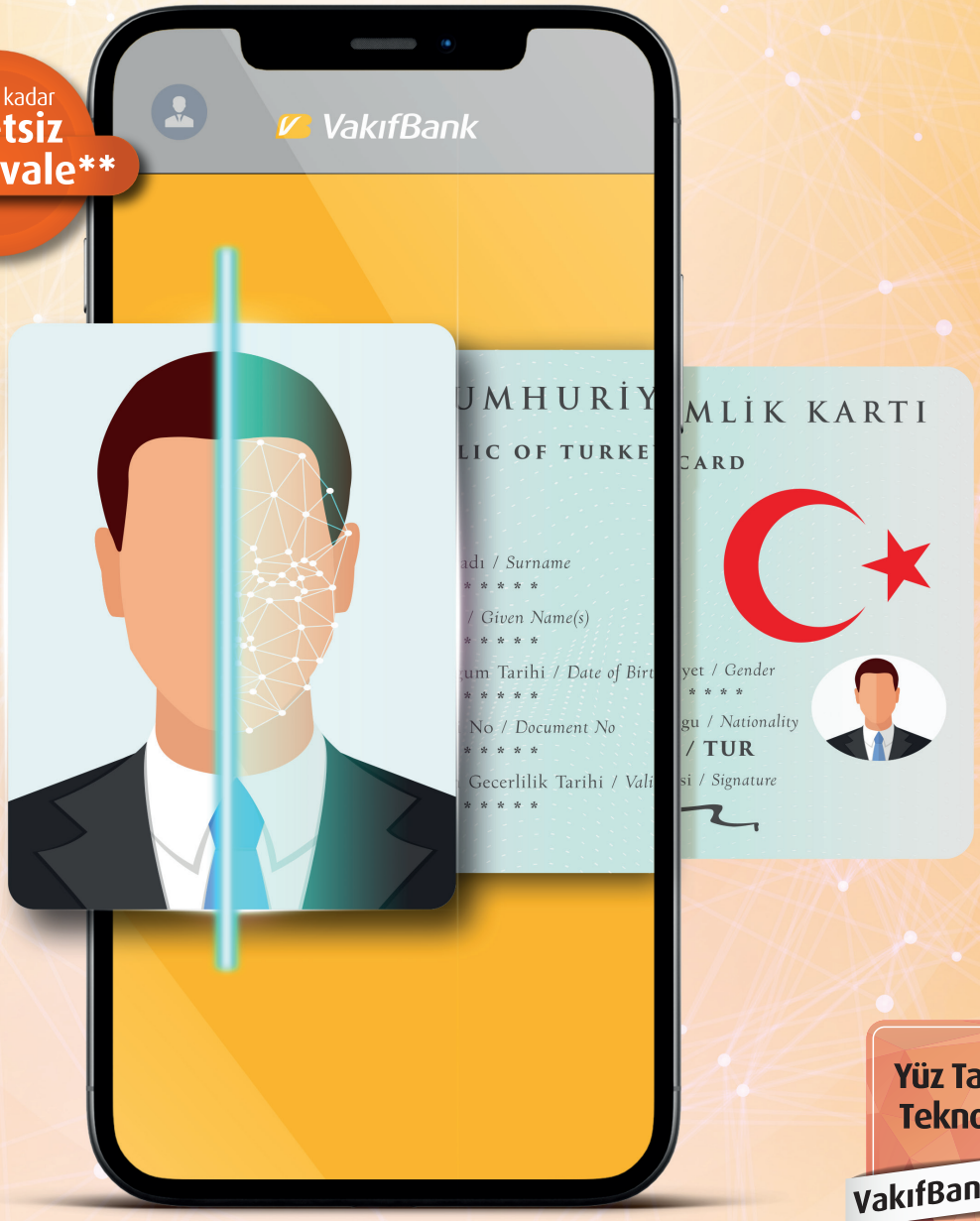

Yüz Tanıma Teknolojisi
VakıfBank Dijital

*Cihazda NFC desteği olmadığında ya da Nüfus Cüzdanı ile başvuru yapıldığında başvuru süreci kurye ile devam edecektir.
**EFT/Havale masraf muafiyeti 31.12.2022 tarihine kadar sürecektir. Avantajlı Tanışma Hesabı'nı Mobil Bankacılık uygulamamızdan; Hesaplar - Vadeli - Hesap Aç - Avantajlı Vadeli Hesap menüsünden, İnternet Bankacılığı kanalında, Hesaplarım - Vadeli Hesaplarım-Vadeli Hesap Açma - Avantajlı Vadeli Hesap Açma menüsünden açabilirsiniz. Detaylı bilgi www.vakifbank.com.tr'de.

444 0 724 | vakifbank.com.tr

VakıfBank
Burası Sizin Yeriniz

/vakifbank

LİSANSLI TARAFTAR ÜRÜNLERİ eshop.tff.org'da

Ülkemizin en önemli değerlerinden biri olan, zaferleriyle coştuğumuz, heyecanını yediden yetmişe milyonlarla paylaştığımız Milli Takımımızın izlerini, renklerini, hatıralarını taşıyan ürünler Türkiye Futbol Federasyonu tarafından açılan online mağazamızda bulunmaktadır.

eshop.tff.org adresinden Milli Takım için üretilmiş pek çok farklı ürünü satın alabilirsiniz.

Online mağazadan perakende satışın yanı sıra, toplu alımlar yoluyla bu ürünleri talep eden kurum ve kuruluşlar için de özel kampanyalar düzenleniyor.

Milli Takım ürünlerini tüm futbolseverlerin rahatça ulaşabileceği şekilde sunma hedefinin yanı sıra, çeşitliliği her geçen gün artan bu ürünleri, ülkemizin turistik değer taşıyan hediyelik eşyaları arasında vazgeçilmez yapmak da bir diğer amacımız.

Ay-Yıldızlı formanın ise dünyada en çok satılan Milli Takım formaları arasında bulunmasını sağlamak da bir diğer öncelikli hedefimiz.

Bu yolculukta sizlerin de değerli desteklerine ihtiyaç duyuyoruz.

Satış noktalarınızda Milli Takım ürünlerine yer vermek, kataloglarınızda ve stoklarınızda bulundurmak isterseniz, **urunsatis@tff.org** adresine bir mail yollamanız yeterli. Ürünlerimiz hakkında tüm soru ve istekleriniz için de yine bu adresten bizimle iletişime geçmenizi rica ederiz.

Destekleriniz için teşekkür eder, saygılarımızı sunarız.

Türkiye Futbol Federasyonu

Saygıdeğer Adalet İstanbul Dergisi Okurları,

Zengin içeriği, yönetimi ve yazar kadrosuyla kurumsal yapısı her geçen sayıda daha da güçlenen Adalet İstanbul Dergisi'nin 17. sayısı ile yeniden karşınızdayız. Dergimizin, İstanbul Adliyesinin diğer kişi ve kurumlarla iletişimindeki en önemli araçlarından biri olarak, hukuk dünyasında anlamlı bir yer edindiğini görüyoruz.

Özellikle uygulamada sıkça karşılaşılan hukuki sorunları ve güncel tartışmaları pratik bir yaklaşımla ele alan yazılarıyla Dergimiz, hukukçular için değerli bir bilgi kaynağıdır. İstanbul Adalet Dergisinin bu aşamaya gelmesinde, kısıtlı zamanlarını ayırarak gayretlerini esirgemeyen Yayın Kurulu Üyelerinin; yoğun iş yüküne rağmen bilgi ve tecrübelerini paylaştıkları yazılarıyla hâkim ve savcıların ve personelimizin emekleri inkâr edilemez.

Öte yandan, kıymetli okurlarımızın yapıcı eleştiri, yorum ve görüşleri sayesinde gerek içerik gerekse tasarım bakımından, bu yayınların sizlerin ihtiyaç ve beklentilerini karşılayacak şekilde hazırlanmasına özen gösteriyoruz. İstanbul Adalet Dergisinin bu sayısına; yazı, haber, grafik ve görseller ile katkı sağlayan yazarlarımıza ve Yayın Kuruluna, personelimize, yorum ve görüşleri ile bizlere destek veren değerli okurlara teşekkürlerimi sunuyorum.

İstanbul Adliyesinin çalışan sayısı ve günlük ziyaretçi trafiği göz önünde tutulduğunda, Covid-19 pandemisi şartlarında iş akışının devam ettirilmesi ve iş sahiplerinin mağduriyetine yol açılmaması önemliydi. Adliyede bu kapsamda aldığımız tedbirlerin uygulanmasında, tüm çalışma arkadaşlarımız üzerine düşeni yapmaya gayret etti. Bu süreçte, insan sağlığına öncelik verilerek duruşmaların ve soruşturmaların mümkün olduğunca aksamadan yürütülmesinde sorumluluk duygusu ile hareket ederek gerekli hassasiyeti gösteren hâkim ve savcılarımız ile personelimize şükranlarımı sunuyorum. Alınan tedbirler sayesinde çalışma şartlarında ve sosyal hayatımızdaki kısıtlamalar her geçen gün azalıyor. Yakın gelecekte normal çalışma düzenine döneceğimize inanıyorum.

Merhum Savcımız Mehmet Selim Kiraz altı yıl önce hain bir terör saldırısı sonucu görevi başında iken şehit edildi. Selim Savcımızın şehadete eriştiği 31 Mart günü aziz hatırasını anmak üzere bir araya geldik. Ailesi, akra-

baları, çalışma arkadaşları ve tüm sevenleri ile birlikte kendisinin bizlere bıraktığı emanete kararlılıkla yeniden sahip çıktık: Adalet, dürüstlük ve çalışkanlık Selim Savcımızın en önemli mirası idi. Bu vesileyle kendisine ve tüm şehitlerimize Allahtan rahmet, yakınlarına başsağlığı diliyorum.

Adalet Komisyonunun koordinesinde, hâkim ve savcı adaylarının adliyelerdeki staj sürelerini daha verimli geçirmeleri için çeşitli eğitim programları düzenliyoruz. Bu kapsamda, son dönemde hâkimlik sınavını başarıyla geçerek Adliyemizde staja başlayan adaylar için seminer, konferans ve söyleşiler gerçekleştirdik. Bu programlarda Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan Albayrak, Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Ahmet Önder Kocademir ile Adliyemizde görev yapan birbirinden değerli hâkim, Cumhuriyet başsavcı vekili ve Cumhuriyet savcılarımız bilgi ve tecrübelerini adaylarla paylaştılar. Staj sürecinde onların mesleğe en iyi şekilde hazırlanmalarında üzerimizdeki büyük sorumluluğun farkındayız. Bizler de bu sorumluluğun gereği olarak hâkim ve savcı adaylarımızın buradaki zamanlarını dolu dolu geçirmeleri için her türlü gayreti gösteriyoruz.

Yine İstanbul İcra Müdürlüklerinde fiziki evrak yoğunluğunu azaltacak önlemler hayata geçirildi. Adalet Bakanlığı İcra ve İflas Dairesi Başkanlığı ile koordineli şekilde yürüttüğümüz çalışmalar sonucu e-tebligat uygulamasına geçilerek avukatların UYAP portalı üzerinden işlemlerini yürütmeleri mümkün hale geldi. Ayrıca, icra müdürlükleri ile toplantılar yapılarak arşiv çalışmasına hız verildi. Mevzuata göre işlemleri tamamlanmış ve imhası gereken evraklar ayıklanarak, icra dairelerine daha rahat çalışabilecekleri ilave fiziki ortam kazandırıldı.

Görev süreleri dolan Hâkimler ve Savcılar Kurulu (HSK) üyelerinin yerine, yeni üyelerin seçimi süreci tamamlandı. Bu kapsamda, adliyemizde Cumhuriyet Başsavcı Vekili olarak görev yapan Sayın Mehmet Akif Ekinci ve Sayın Ömer Faruk Yıldırım, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın tensipleri ile HSK üyesi olarak atandılar. Sayın Ekinci ayrıca, HSK Başkan Vekili ve 2. Daire Başkanı olarak seçildi. Böylesi onur verici görevler için İstanbul Adliyesi olarak Sayın Ekinci ve Yıldırım'ı tebrik ediyor, kendilerine ve diğer HSK üyelerimize bu görevlerinin yargı camiası için hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

2021 Yaz Kararnamesi ile İstanbul Adliyesinden başka il ve ilçe adliyelerine tayin olan ve adliyemize yeni gelen meslektaşlarımız oldu. Burada bir süre birlikte çalıştığımız hâkim ve savcı arkadaşlarıma, atandıkları yeni görev yerlerinin hayırlı ve uğurlu olmasını temenni ediyor, İstanbul Adliyesi ailesine yeni katılan meslektaşlarıma da hoş geldiniz diyorum.

2020-2021 Adli Yılının sonuna gelirken adalet camiasına ve İstanbul Adalet Dergisi okurlarına selam ve saygılarımı sunuyorum.

Şaban YILMAZ
İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı

AKBANK

160'tan fazla ülkenin en iyi bankası Türkiye'nin Akbank'ı

Ülkemizde bir ilki gerçekleştirdik ve Euromoney tarafından "Gelişmekte Olan Piyasaların En İyi Bankası"* seçildik. Ülkemiz ve bankacılık sektörü adına bu ödülü kazanmamızı sağlayan, başta müşterilerimiz, çalışanlarımız ve yatırımcılarımız olmak üzere tüm paydaşlarımıza teşekkür ederiz.

*Euromoney, Mükemmellik Ödülleri 2020, Gelişmekte Olan Piyasaların En İyi Bankası

Sizin için

Adalet İstanbul Dergisinin Kıymetli Okurları,

İlkeli, disiplinli ve yenilikçi anlayışıyla popüler hukuk konularında yayıncılık dünyasına yeni bir bakış açısı kazandıran İstanbul Adalet Dergisinin 17. Sayısını siz değerli okurlarımızın ve kıymetli adalet teşkilatı mensubu arkadaşlarımızın beğenisine sunmaktan mutluluk duymaktayım. Bu vesileyle dergimize yazılarıyla katkı sunan değerli yazarlarımız ile reklam veren destekçilerimiz başta olmak üzere büyük bir gayretle çalışan yayın kurulumuza teşekkür ediyorum.

Hain bir terör saldırısı sonucu hakka yürüyen şehit Mehmet selim KİRAZ'ı şehadetinin 6. Yılında dualarla andık. Şehidimize bir kez daha Allah'tan rahmet dilerken şehidimizi yetiştiren kıymetli anne ve babasına şükranlarımı sunarım.

Hakimler Ve Savcılar Kuruluna, atanan ve seçilen üyelerimizi tebrik eder başarılar dileriz. Adliyemizden, Hakim Ve Savcılar Kuruluna atanan, teşriki mesaide bulunduğumuz İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Ömer Faruk Yıldırım'ı da HSK'ya uğurlamaktan onur duymaktayız.

Adliyemize her yeni adli yılda olduğu gibi görevlendirilen hak ve adalet arayışını tesis etmek, adliyenin kapısı adaletin kapısı düsturuyla bağımsız ve tarafsız bir yargı anlayışını temin etmek, ve Güven veren ve erişilebilir adalet prensibiyle hareket etmek için and içmiş Hakim ve Savcı adaylarımıza adliyemize hoş geldiniz diyor, mesleki yaşamlarında muvaffakiyetler diliyorum.

Ülkemizi ve tüm dünyayı saran pandemi sürecinde iş ve dosya sayısı bakımından adliyemizin en yoğun birimi olan İcra Müdürlüklerimizde Dijital Dönüşüm Seferberliği başlattık. Bu kapsamda başta Adalet Bakanlığımız ile ortak yürüttüğümüz koordineli çalışmalar neticesinde tebligat, dosya kesinleştirme, tensip, talep ve karar gibi tüm işlemlerin UYAP'a entegre edilerek, İcra dairelerinde ki avukat ve vatandaş yoğunluğunu azaltmayı hedefledik. Mevcut problemleri minimize edecek, sosyal ve fiziki şartları bakımından İcra dairelerimize yeni bir heyecan ve soluk kazandıracak olan İcra Daireleri ve Mahkemelerine tesis edilecek binamızın açılışını yıl sonuna kadar yapmayı hedeflediğimizi de bu vesileyle ifade etmek istiyorum.

Geçtiğimiz günlerde açıklanan yaz kararnamesi ile birlikte Adliyemize tayin olan Hakim ve Savcı meslektaşlarımıza hoş geldiniz diyor, yine aynı kararname ile adliyemizden ayrılarak başka adliyelere tayin olan kıymetli çalışma arkadaşlarımız olan Hakim ve Savcılarımıza da yeni görevlerinde başarılar diliyorum.

Okan ALBAYRAK
İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı

ADALET İSTANBUL DERGİSİ

İmtiyaz Sahibi Şaban YILMAZ
İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı adına Cumhuriyet Başsavcısı

Genel Yayın Yönetmeni Zafer KOÇ
Cumhuriyet Başsavcı Vekili

Yayın Kurulu Başkanı Zafer KOÇ
Cumhuriyet Başsavcı Vekili

Yayın Kurulu Hacı Hasan BÖLÜKBAŞI
Cumhuriyet Başsavcı Vekili
Emin AYDİNÇ
Cumhuriyet Savcısı
İbrahim ÇİÇEK
Cumhuriyet Savcısı
Nursel BEDİR
Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı
Ceyda BOZDAĞ
Hakim

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Kaan ÖZKUBAT

Editör Yener BALCI

Fotoğraf Hüseyin YILMAZ

Yayın Hazırlık Maya Basın Yayın ve Matbaacılık
Davutpaşa C. Güven İş Merkezi
No: 83 A Blok - 56
Topkapı / İstanbul

Grafik Tasarım Seçkin DELİGÖZ

Baskı Ümit Matbaacılık
Litros Yolu 2 Matbaacılar Sitesi
D:ZA/6 Zeytinburnu 34010 İstanbul

Baskı Tarihi Haziran 2021

Yayın Türü 6 ayda bir / Yerel süreli yayın

Dergimize katkıda bulunmak isteyen okurlarımız aşağıda verilen iletişim bilgilerini kullanarak irtibata geçebilirler.
Saygıyla duyurulur.

İstanbul Adalet Sarayı
Sosyal İşler Müdürlüğü

3. Kat, C1 Blok

Tel: 0 (212) 375 75 75

Dahili: 52561 - 52569

istanbuladliyesidergisi@hotmail.com

İÇİNDEKİLER

8 BİZDEN SİZE

10 YENİ HAKİMLER VE SAVCILAR KURULU

12 SAYIN CUMHURBAŞKANIMIZ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ŞEHADETİNİN 6. YILINDA ŞEHİT İSTANBUL CUMHURİYET SAVCISI MEHMET SELİM KİRAZ'I UNUTMADI

15 RESİM (KARA KALEM)
Elif ÖZLÜK
İstanbul Adliyesi Zabıt Katibi

16 ŞEHİT İSTANBUL CUMHURİYET SAVCISI MEHMET SELİM KİRAZ İSTANBUL ADLİYESİNDE YAPILAN TÖRENLER İLE ANILDI

22 ADALET BAKANIMIZ SAYIN ABDULHAMİT GÜL ŞEHİT YAKINLARI İLE İFTARDA BULUŞTU

26 TÜRK CEZA KANUNUNDA KİŞİYİ HÜRRİYETİNDEN YOKSUN KILMA SUÇU
Göksel ASLAN
İstanbul Hakimi

31 ÜZERİ ÇİZİLMİŞ ŞEHİR ADI... / ŞİİR
Pelin ŞANLI TÜRGEN
İstanbul Hakimi

Sayı: 17 Yıl: 8 Haziran-2021 ISSN:2148-788X

32 **SAHTECİLİK SUÇLARININ TEMELİ: BELGE KAVRAMI**
Kerem YILMAZ
İstanbul Cumhuriyet Savcısı

40 **UZAY HUKUKU VE TÜRKİYE'DEKİ GELİŞMELER**
Ceyda BOZDAĞ
İstanbul Hakimi

44 **BİR FİLMİN TAM ORTASINDA .. (ADI CORONA)**
Elif Sevgi CANKI
Gaziosmanpaşa Adliyesi Hakimi

46 **TÜRK HUKUKUNDA FAİZ UYGULAMASI**
Memet Sinan CEBE
İstanbul Hakimi

56 **9 SUBAY OLAYI (27 MAYIS DARBESİ'NİN AYAK SESLERİ - 20 ARALIK 1957)**
İbrahim ÇİÇEK
İstanbul Cumhuriyet Savcısı

65 **DER DE GİDERİM / ŞİİR**
Mehmet ÖZCAN
Dinar Belediye Başkanlığı Park ve Bahçeler Müdürü

66 **KORUMA TEDBİRLERİNDEN BİRİ OLARAK ŞİRKET YÖNETİMİ İÇİN KAYYIM TAYİNİ (CMK M.133)**
Ufuk Can GAZEZOĞLU
İstanbul Cumhuriyet Savcısı

76 **KARIŞTIRDIKLARIMIZ, ANLAŞAMADIKLARIMIZ, TARTIŞTIKLARIMIZ**
Metin KÜÇÜKERDEN
İstanbul Cumhuriyet Savcısı

80 **YARGITAY KARARLARI IŞIĞI ALTINDA BİLİŞİM SİSTEMLERİNİN KULLANILMASI SURETİYLE HIRSIZLIK SUÇU (TCK MD.142/2-E)**
Emre SARI
İstanbul Cumhuriyet Savcısı

83 **RESİM (KARA KALEM)**
Cemal ÇAMCI
Adalet Bakanlığı Memur

84 **KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU HAKKINDA ANAYASA MAHKEMESİNİN VERDİĞİ KARAR SONRASI HUKUKİ DURUM VE SONUÇLARI**
Bülent Nuri KURDOĞLU
İstanbul Hakimi

91 **BİR ADIM ÖTENİZDEKİ HUZUR**
Rabia KÜÇÜK
İstanbul Adliyesi Memur

92 **FOTOĞRAFLARLA İSTANBUL**
Onur ÖNCÜ
İstanbul Hakimi

94 **HABER VE ETKİNLİKLER**

KIYMETLİ ADALET İSTANBUL DERGİSİ OKUYUCULARI;

Dergimizin 17. sayısında sizlerle buluşmanın sevinci ve heyecanı içindeyiz.

Bu sayımızda sizlere katkı sağlamak ve sizlerde farkındalık yaratmak adına üstün çaba gösterdik.

Covid-19 salgını nedeniyle Sağlık Bakanlığı tedbirleri kapsamında adliyemizde çalışmalar titizlikle devam etmektedir.

Adliyemizde görevli bulunan Başsavcı vekilimiz Ömer Faruk Yıldırım'ı, Hâkimler ve Savcılar Kurulu'na atanması nedeniyle yeni görevinde başarılar dileyerek uğurladık, adliyemizdeki başarılı çalışmalarından dolayı kendisine teşekkür ediyoruz.

Daha önce adliyemizde görev yapmakta iken Hakimler ve Savcılar Kurulu'na atanması nedeniyle aramızdan ayrılan ve yeniden aynı göreve atanması nedeniyle Başsavcı vekilimiz Mehmet Akif Ekinci'ye çalışmalarında başarılar diliyoruz.

Bu gelişmeler ışığında sizlere İstanbul Adalet Dergisinin 17. sayısını hazırlarken hukuk dünyasına katkı sağlayacak makale ve metinlerin yanısıra, gündemi takip eden sizlerin de dikkatini çekecek yazılara da yer verdik.

Bu sayımızdaki akademik makaleler;

Kerem Yılmaz'ın "Sahtecilik Suçlarının Temeli: Belge Kavramı", İbrahim Çiçek'in "9 Subay Olayı", Ceyda Bozdağ'ın "Uzay Hukuku ve Türkiye'deki Gelişmeler", Bülent Nuri Kurdoğlu'nun "Karayolları Trafik Kanunu hakkında Anayasa Mahkemesi'nin verdiği karar sonrası hukuki durum ve sonuçları", Emre Sarı 'nın "Yargıtay Kararları ışığında Bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle hırsızlık suçu", Göksel Aslan'ın "Türk Ceza Kanununda Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma Suçu", Metin Küçükerden'in "Karıştırdıklarımız, Anlaşamadıklarımız, Tartıştıklarımız", Ufuk Can Gazezoğlu'nun "Koruma Tedbirlerinden biri olarak Şirket Yönetimi için Kayyım Tayini", Memet Sinan Cebe'nin "Türk Hukukunda Faiz Uygulaması" yer almaktadır.

Pandemi süreci gölgesinde her ne kadar normalleşme sürecine girmiş isek de yaşanılan sürecin bizlerdeki etkisini ve yaşadığımız dünyaya ve tüm insanlığa daha sevgi dolu davranıp barış içinde yaşamamız gerektiğini Elif Sevgi Cankı "Bir filmin ortasında. (Adı Corona)" isimli yazısı ile bizlere aktarmıştır.

Epeyce boş zamanımız olan pandemi sürecinde, boş zamanı değerlendirmenin ve insana değer katan

eylemlerden birinin kitap okumak olduğu uzmanlardan sık sık duyduk. "Bir adım ötenizdeki huzur" isimli deneme yazısı ile Rabia Küçük kitaplarla olan maceralarını bizlerle paylaşarak, bizleri kütüphanede daha çok zaman geçirmeye davet etmiştir.

Pelin Şanlı Türgen "Üzeri Çizilmiş Şehir Adlı", şiiriyle gönül dünyamızın umut, mutluluk ve hüzün kapılarını aralamıştır.

Bitlis İli Tatvan İlçesinde 04.03.2021 tarihinde meydana gelen helikopter kazası sonucunda hayatını kaybeden Şehitlerimiz anısına ithafen Mehmet Özcan "Der de Giderim" adlı şiiri ile tüm şehitlerimizi anıyor ve ruhlarını şad ediyoruz.

Onur Öncü'nün fotoğrafları ve Elif Özlük ile Cemal Çamcı'nın kara kalem çalışmalarını beğeneceğinizi umuyoruz.

Dergimizin yeni sayısının oluşumuna katkı sağlayan tüm Hakim, Cumhuriyet Savcısı, Avukat ve Personellerimize teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Dergimizin yenilenmiş yüzü ile ilgili öneri, eleştiri, katkı ve görüşlerinizi bekliyoruz.

Yeni sayılarımızda beraber olmak dileğiyle..

Saygılarımızla...

Yayın Kurulu

Yeni
Hakimler ve Savcılar Kurulu

ABDULHAMİT GÜL
BAŞKAN

HALİL KOÇ
1. DAİRE BAŞKANI

MEHMET AKİF EKİNCİ
BAŞKAN VEKİLİ - 2. DAİRE BAŞKANI

HAMİT KOCABEY
1. DAİRE ÜYESİ

CUMHUR ŞAHİN
2. DAİRE ÜYESİ

ÖMÜR TOPAÇ
1. DAİRE ÜYESİ

SİNAN ESEN
2. DAİRE ÜYESİ

Yeni oluşan
Hakimler ve Savcılar Kuruluna
görevlerinde başarılar diliyoruz

İstanbul Adliyesi

İBRAHİM KOLCU
1. DAİRE ÜYESİ

AYSEL DEMİREL
2. DAİRE ÜYESİ

HASAN YILMAZ
1. DAİRE ÜYESİ

BİLAL TEMEL
2. DAİRE ÜYESİ

ÖMER FARUK YILDIRIM
1. DAİRE ÜYESİ

ERGÜN ŞAHİN
2. DAİRE ÜYESİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili görevini ifa ederken 20 Mayıs 2017'de Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın tensipleriyle Hâkimler Savcılar Kurulu üyeliğine atanan ve görev süresi sona erdikten sonra 27 Mayıs 2021 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle tekrar Hâkimler Savcılar Kurulu üyeliğine atanan ve HSK Genel Kurulunda yapılan oylama neticesinde 2. Daire Başkanlığı ve HSK Başkan Vekilliği görevine seçilen Sayın Mehmet Akif EKİNCİ'ye Adalet İstanbul Dergisi Yayın Kurulu olarak yeni görevlerinde başarılar diliyoruz.

Adalet İstanbul Dergisi Yayın Kurulu

İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili iken Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın tensipleriyle Hakimler ve Savcılar Kurulu üyeliğine atanan Sayın Ömer Faruk YILDIRIM'a Adalet İstanbul Dergisi olarak yeni görevlerinde başarılar diliyoruz.

Adalet İstanbul Dergisi Yayın Kurulu

SAYIN CUMHURBAŞKANIMIZ RECEP TAYYİP ERDOĞAN ŞEHADETİNİN 6. YILINDA ŞEHİT İSTANBUL CUMHURİYET SAVCISI MEHMET SELİM KİRAZ'I UNUTMADI

ADALET BAKANLIĞI TARAFINDAN "BİR ÖMÜR ADALET UĞRUNA" TEMASIYLA DÜZENLENEN ÖYKÜ VE DENEME YARIŞMASI YAPILDI. YARIŞMANIN ÖDÜL TÖRENİ CUMHURBAŞKANLIĞI KÜLLİYESİNDE CUMHURBAŞKANIMIZ SAYIN RECEP TAYYİP ERDOĞAN'IN VE CUMHURBAŞKANI YARDIMCISI SAYIN FUAT OKTAY'IN TEŞRİFLERİYLE YAPILDI.

31 Mart 2015 günü hain ve menfur bir terör saldırısı sonucu görevi başında şehit edilen İstanbul Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ'ın hatırasını yaşatmak için Adalet Bakanlığı tarafından "Bir Ömür Adalet Uğruna" temasıyla düzenlenen Öykü ve Deneme yarışmasının ödül töreni Cumhurbaşkanlığı Külliyesinde Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Fuat OKTAY'ın teşrifleriyle gerçekleştirildi.

Bu kapsamda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN; Şehit Savcımızın Aziz hatırasını yad etmek için Annesi Sayın Saadet KİRAZ Hanım ve Babası Sayın Hakkı KİRAZ Bey'i makamına kabul etti. Sıcak ve samimi söyleşi sonrası Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN, Saadet ve Hakkı KİRAZ çiftine Kuran-ı Kerim ve Türk Bayrağı takdiminde bulundu. Ziyaret sonrası ödül törenine geçildi.

Jüri üyeliğini Sayın Doğan HIZLAN, Sayın İbrahim TENEKECİ, Sayın Leyla İPEKÇİ, Sayın M. Fatih ANDI ve Sayın Necip TOSUN'un yaptığı yarışmada 623 öykü, 475 deneme olmak üzere 1098 eser değerlendirildi.

Öykü dalında: Birincilik ödülünü kazanan Anayasa Mahkemesi Raportörü Sayın Dr. Akif YILDIRIM 'Tuz Ekmek Hakkı' adlı öyküsüyle ödülünü Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın elinden aldı.

"Çöl Ayetleri" adlı öyküsüyle ikincilik ödülünü kazanan Gaziantep Büyükşehir Belediyesinde görevli memur Sayın Mehmet Açıkgöz ödülünü Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın elinden aldı.

"Adaleti Dert Edinmek" yazısıyla Konya Adliyesi Hâkimi Sayın Nazım Taha KOÇAK'a ikincilik ödülünü Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN takdim etti.

Deneme Dalında: "Okurun Adaletiyle Gelen Post-Hukuk Dönem: Sorular mı isabetli, gözlem mi?" adlı yazısıyla birincilik ödülünü almayı kazanan Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi (MAKÜ) Öğr. Üyesi Sayın Dr. Canan OLPAK KOÇ ödülünü Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'ın elinden aldı.

"İhtişamdan Taşan Hakikat" yazısıyla üçüncülük ödülünü almaya hak kazanan Konya Selçuk Üniversitesi Öğrencisi Sayın Aleyna Dilara TOSUN'a ödülünü Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN takdim etti..

Yapılan ödül töreni sonrası program son buldu. ■

ADALET İSTANBUL DERGİSİ

Elif ÖZLÜK
İstanbul Adliyesi
Zabıt Katibi

ŞEHİT İSTANBUL CUMHURİYET SAVCISI MEHMET SELİM KİRAZ İSTANBUL ADLİYESİNDE YAPILAN TÖRENLER İLE ANILDI

Düzenlenen programa Şehit İstanbul Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ'ın Babası Sayın Hakkı KİRAZ ve aile fertleri ile İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Metin SARIHAN, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Başkanı Sayın Murat BOYLU, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Başkanı Sayın Ahmet Cüneyt YILMAZ, Bakırköy Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Sırrı TOPLUYILDIZ, Bakırköy Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Atilla ÖZTÜRK, Silivri Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Nihat DEMİR, Silivri Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Selami YILMAZ, Büyükçekmece Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Hüseyin GÜMÜŞ, Küçükçekmece Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Vedat YİĞİT, Beykoz Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Mehmet AYDIN, Gaziosmanpaşa Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Haydar MEMİŞ, İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri, Hâkimler, Cumhuriyet Savcıları ve Adliye Personellerimiz ile 1 No'lu İstanbul Baro Başkanı Sayın Mehmet DURAKOĞLU, 2 No'lu İstanbul Baro Başkanı Sayın Gönül YILDIZ, Avukatlar ve basın mensupları katıldı.

Törenin açılış konuşmasını İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ yaptı.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Şaban YILMAZ hitabında: "Saadet Anne ve Hakkı Amca, Şehidimizin kardeşleri, yakınları, sevenleri, dostları, Kıymetli Meslektaşlarım, Değerli Baro Başkanlarım, Çok değerli mesai arkadaşlarım, Değerli Basın Mensupları, Hepinizi saygı ve hürmetle selamlıyorum.

Hain ve menfur bir terör saldırısı sonucu İstanbul Adliyesindeki makamında şehit olan Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz şehadetinin 6.yılında İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ ve İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK'ın ev sahipliğinde İstanbul Adalet Sarayı'nda yapılan tören ile anıldı.

Meslektaşımız Mehmet Selim Kiraz'ın şehadetinin altıncı yılında, aziz hatırasını yad etmek ve bu vesileyle bütün şehitlerimize dualar etmek için bir araya geldik.

Kıymetli konuklar,

Öyle bir meslek icra ediyoruz ki Hakim-Savcı cübbesinin ateşten bir gömlek olduğunu her an hissedebiliyoruz.

Sorumluluğu ağır, yükü büyük…

Adalet savaşçısı hem masumun hakkını koruyacak ve hem de suçlunun hak ettiği şekilde cezalandırılmasını sağlayacak.

Bu yük hepimizin omuzlarında…

Ben bu vesileyle ülke genelinde özveriyle çalışan, meslek onurunu taşıyarak Milletimize adalet hizmeti götüren, tüm yargı mensuplarını saygıyla selamlıyorum.

İşte Savcı Mehmet Selim Kiraz da her zaman onur duyacağımız mesleğimizin en şerefli mensuplarından biriydi.

Biz burada her an onun anılarıyla yaşıyoruz.

Göreve başlar başlamaz Savcımızın şehit edildiği;

odasını ziyaret ettik. Koltuğu, çalışma masası, ajandası, çok sevdiği 56 numaralı forması… Odadaki her bir parça eşyası O'nun hatırasını bugüne taşıyordu.

Cenab-ı Allah Bakara Suresinin 154. Ayetinde-Şehitler için; **"Onlara ölü demeyin, onlar diridirler, fakat siz bilmezsiniz"** buyuruyor.

Her birimiz, bu ilahi mesajın manasını daha iyi idrak ediyor, zamanın durduğu bu mekânda Selim kardeşimizin; bizleri gördüğünden, duyduğundan, duygularımızı hissettiğinden şüphe etmiyoruz.

Mehmet Selim Kardeşimiz; 6 yıl önce bugün, hain saldırıya hedef olmasaydı, Erzincan-Çayırlı'da 1998'de göreve başladığı günden beri, nerdeyse çeyrek asırlık (23 yıl) mesleki tecrübesi ile aramızda olacaktı.

Selim Savcımız 2015 yılı Mart ayının son günü evinden çıkıp Adliye'ye geldi.

İşine, dosyalarına tutkuyla bağlıydı. O gün de yapacak çok işi vardı. Kâtibi Tuba Hanım (Mehmetefendioğlu) ile çalışmaya başladı.

Günün sonunda, yoğun geçen mesaisini bitirince, -her gün olduğu gibi- odasını kilitleyecek ve evine doğru gidecekti.

Maalesef, sabah çıktığı yuvasına bir daha dönemedi. O sabah evden çıkarken, eşi ve çocukları ile son kez vedalaşmıştı.

Kendisi başta olmak üzere, ailesi de arkadaşları da hain terör örgütünün kendisini hedef alan alçak planından haberdar değillerdi.

Şüphesiz, Allah'ın dünya hayatı olarak takdir ettiği süre kadar ömrümüz var.

Ne zaman ve nerede beklediğini bilmediğimiz o an geldiğinde, bizler de Selim Kardeşimiz gibi ebedi âleme göçeceğiz.

Kendisi de Allah'ın takdir ettiği ömrü yaşadı: Ne bir nefes az, ne bir nefes fazla. Biz buna inanıyoruz.

Mehmet Selim Savcımız, buraya (Adliyemize) gelene kadar; Erzincan/Çayırlı, Karaman/Kâzımkarabekir, Iğdır, Osmaniye ve Gaziosmanpaşa Adliyelerinde çalıştı.

Elinden gelenin en iyisini yapan, bilgi ve tecrübesiyle herkese örnek bir hukuk adamıydı.

Bunun yanında başka meziyetlerinin de olduğunu biliyoruz:

Selim Kardeşimiz daha ilkokul 5. Sınıfa giderken, okuldan fırsat buldukça evlerinin karşısındaki terziye gidip yardım ediyor, kendi harçlığını çıkarıyormuş.

Bir gün Hakkı Amca arkadaşı da olan Terziye uğruyor, bir de ne görsün, oğlu Mehmet Selim dükkânda, tezgâhın başında, elinde makası, kumaş biçmekle meşgul, farkında bile değil babasının geldiğinden.

Hakkı Amcamızın merakını Terzi Efendi gidermiş, -"Mehmet Selim okul çıkışları yanıma gelip zanaat öğreniyor, maşallah çok da yetenekli, harika kesim yapıyor" demiş. Hakkı Amca önce şaşırmış, sonra destek vermiş oğluna.

Sonra ailenin de terzisi olmuş; gömlekler, ceketler, pantolonlar dikmiş anne ve babası için.

Kendisi iyi bir hattat aynı zamanda: Mersin İmam Hatip Lisesinde öğrendiği hattatlığı sonradan o kadar geliştirmiş ki, uzun Arapça metinleri bile hat sanatı ile zorlanmadan yazabiliyormuş.

Başka bir yeteneği daha var şehit kardeşimizin: Babası Hakkı Amcanın Mersin'de ki evinin bir köşesinde kurduğu ahşap oyma atölyesinde "Ruhunun güzelliklerini yansıtan" kim bilir neler yapmıştır?

Şehit Savcımızın işindeki disiplini, nizam ve intizamı, örnek iddianameleri

-sanırım- O'nun böylesi sanatçı ruhu ve zarafetinin eseriydi.

Kıymetli Konuklar, Değerli Basın Mensupları

Sakin tabiatlı, dürüst, yardım sever bir arkadaşımızdı Savcımız. "Samimi, temiz, kusursuz" gibi anlamları taşıyan "Selim", sadece O'nun adı değil kişiliğini, davranışlarını yansıtan bir vasfı idi.

Mehmet Selim, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinden sınıf arkadaşımdı. Aynı sınıfta birlikte okuduk.

Daha sonra hâkim- savcı adayı olarak Eğitim Merkezinde de hukukumuz, dostluğumuz devam etti. Çalışkan, başarılı, disiplinli bir öğrenciydi, her yönüyle hepimize örnek bir arkadaştı. Hatırasının önünde saygı ve hürmetle eğiliyor, böylesi kıymetli bir evladı yetiştiren anne ve babasının ellerinden öpüyoruz.

Değerli Konuklar,

Hangi ad altında faaliyet gösterirse göstersinler, terör örgütleri; en nihayetinde korku ve panik oluşturarak, nefret ve düşmanlığı körükleyerek birliğimize ve kardeşliğimize zarar verdikleri ölçüde başarılı olurlar.

Terör örgütleri, beyinlerini yıkadıkları zavallı tetikçiler üzerinden Selim Kiraz gibi müstesna değerlerimizi hedef alarak amaçlarına kısa yoldan ulaşmayı planlamışlardı.

Asla başaramadılar, başaramayacaklar.

İşte görüyorsunuz, burada İstanbul Adalet Sarayında hep birlikte, bir ve beraberiz.

Bizler bugün burada toplandık ve el ele vererek daha da kenetlendik.

Onların hain planlarına asla alet olmadık, kardeşliğimizi bozmalarına izin vermedik, bundan sonra da izin vermeyeceğiz.

Bu vesileyle, Selim Savcımızın şehadetine yol açan elim hadisenin adli süreci hakkında kısaca bilgi vermek isterim;

İstanbul 27. Ağır Ceza Mahkemesinde yapılan yargılama sonunda; İki (2) sanık müebbet hapse,

Diğer üç (3) sanık ise çeşitli hapis cezalarına (10, 10 ve 6 yıl) mahkûm edildiler.

Dokuz (9) firari sanık hakkında yargılama devam etmektedir.

Kıymetli çalışma arkadaşlarım,

Mehmet Selim Savcımız görevi başında, masasında şehit edildi. Bir "adalet şehidi" olarak bizlere bıraktığı emaneti hiçbir zaman unutmayacağız.

Her birimiz; hukuk, vicdan ve hakkaniyet doğrultusunda, gücümüz yettiği kadar adaletin tecellisi için gayret edeceğiz.

Kendisinin biz meslektaşlarına bıraktığı en büyük miras budur.

Bu vesileyle, başta Selim Kardeşimiz olmak üzere, tüm adalet şehitlerimize Allah'tan rahmet, geride bıraktıklarına sabırlar diliyorum.

Hepinize selamlarımı ve şükranlarımı sunuyorum. Diyerek sözlerini sonlandırdı.

Sonrasında konuşmalarını yapmak üzere kürsüye çıkan Şehit Cumhuriyet Savcımızın Babası Sayın Hakkı KİRAZ bir konuşma gerçekleştirdi.

Sayın Hakkı KİRAZ hitabında:

"6 yıl önce bugün yine burada beraber olduklarını ve ama o günün kendileri için, bütün Türkiye için çok karanlık bir gün olduğunu belirterek, "Fakat elhamdülillah o gün beraberdik, ondan sonra da beraber olduk, bugün de beraberiz. Ne mutlu bizim bu beraberliğimize. Bizler böyle beraber olduktan sonra ölüsüne ve dirisine saygılı bir milletin ferdi olduktan

sonra inşallah sırtımız yere gelmez. Rabbim sizleri muhafaza etsin, Allah sizleri korusun, Devletimize Milletimize zeval vermesin."

Evlat acısının çok zor, ancak her şeyin bir bedeli var. "Biz bu Milletin bir ferdi isek, bu değerli vatanda yaşıyorsak, mutlaka bir bedeli vardır. Herkes bunu iyi bilmelidir ama bu vatanımızın da bir değeri ve bedeli vardır. Nedir o bedel? O bizim şu bedenimizdeki canımız ve damarımızdaki kanımızdır. Söz konusu vatanın bütünlüğüyse, bu milletin birlik ve beraberliğiyse eğer kasıt bunaysa, bizim bedenimizdeki canımızın ve damarımızdaki kanımızın ne değeri vardır? Bir tane Mehmet Selim gider ama binlerce Mehmet Selim doğarız. Rabbim sizlere zeval vermesin. Ben her birinizi birer Selim gibi görüyorum. Hepinizi seviyorum. Sizler olduktan sonra elbette ki bu vatan için öleceğiz. Söz konusu vatansa ölün bizim için şereftir,

gururdur, namustur, onurdur. Ama bu ülkenin birlik ve beraberliğine kasteden o hainler için de herkes bunu çok iyi bilsin ki ölümdür, korkudur, kâbustur, namertliktir."

Diyerek sözlerini tamamlayan Sayın Hakkı KİRAZ'ın ardından;

Anma programına bir mektup gönderen Sayın Adalet Bakanımız Abdulhamit GÜL'ün mektubu davetlilere okundu.

Sayın Adalet Bakanımız Abdulhamit GÜL mektubunda:

"Altı yıl önce bugün, Milletimizin çok kıymetli bir evladı, adalet teşkilatımızın çok değerli bir mensubu olan Cumhuriyet Savcımız Mehmet Selim KİRAZ'ı, menfur bir terör saldırısında kaybetmenin acısını halen yüreğimizde derinden hissediyoruz.

Merhum Cumhuriyet Savcımız Mehmet Selim KİRAZ, görevini her zaman hakkıyla yerine getirmiş, hukuku, adaleti canı pahasına savunmuştur. Ona kurşun sıkan teröristler, aslında ülkemizin bölünmez bütünlüğünü ve demokratik hukuk devletimizin ayrılmaz parçası olan yargıyı hedef almıştır.

Adaletsizliği ve hukuksuzluğu hâkim kılmak isteyenlere karşı tıpkı Mehmet Selim KİRAZ Savcımız gibi canımız pahasına da olsa mücadelemizden asla taviz vermeyeceğiz.

Milletimizin aydınlık geleceğini, vatanımızın bağımsızlığını ve bölünmez bütünlüğünü, terör örgütlerine karşı hukuk çerçevesi içerisinde koruma azmimiz, direncimiz ve kararlılığımız her geçen gün daha da artmaktadır.

Adı, amacı, hedefi ne olursa olsun terör örgütleri bu ülke üzerindeki kirli planlarını hiçbir zaman hayata geçiremeyecek; terör, bu ülkenin yargısını asla yıldıramayacak ve yolundan asla döndüremeyecektir.

Terör örgütleri yok olmaya, lanetlenmeye mahkûmdur. Onlarla kahramanca mücadele eden şehitlerimizin adı ve aziz hatırası ise her zaman kalbimizde yaşamaya devam edecektir.

Mehmet Selim Kiraz adı da, hem kalbimizde hem de ülkemizin birçok kurum ve kuruluşunda yaşamaya devam edecek, Şehit Savcımızı her zaman hayırla, duayla ve rahmetle yâd edeceğiz.

Bu vesileyle, Merhum Cumhuriyet Savcımız Mehmet Selim KİRAZ'a ve görevi başında şehit edilen bütün adalet teşkilatı mensuplarımıza Allah'tan rahmet diliyorum.

Başta Şehit Savcımızın ailesi olmak üzere anma programına katılan bütün davetlileri, yargı mensuplarını ve çalışanlarını muhabbetle selamlıyorum." dedi.

Okunan mektup sonrası tören sona erdi.

Ardından İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ ve İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK ile davetli protokol tarafından Şehit İstanbul Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ'ın şehit edildiği makam odası ziyaret edildi. Odasında Adliye mescit imam hatibi eşliğinde dualar okundu.

Sonrasında Şehit Savcımızın Eyüp Sultan'da bulunan kabristanına geçildi.

Şehit Cumhuriyet Savcımız kabri başında okunan Kuran-ı Kerim tilaveti ve dualarla anıldı.

Kabristan ziyareti sonrası, öğlen namazı öncesi Adliyemiz Mescidinde Şişli İlçe Müftülüğü tarafından görevlendirilen Mevlithanlar, Vaizler, İmam Hatiplerin okuduğu mevlit programı ile yad edildi. ■

ADALET BAKANIMIZ SAYIN ABDULHAMİT GÜL ŞEHİT YAKINLARI İLE İFTARDA BULUŞTU

Adalet Bakanımız Sayın Abdulhamit GÜL; Şehit ve Vazife Malulü Mensup ve Personellerin aileleri ile İstanbul Hakimevinde düzenlenen iftar programında biraraya geldi. İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ ve İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Mehmet YILMAZ'ında hazır bulunduğu yemeğe hain terör saldırısı sonucu görevi başında Şehit edilen İstanbul Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ'ın Kıymetli Anne Ve Babası Saadet ve Hakkı KİRAZ, Adana Adliyesinde İcra Zabıt Kâtibi iken görevi başında Şehit edilen Zabıt Katibi Hasan FINDIL'ın eşi Nilgün FINDIL ve kızı Buse FINDIL, yine İstanbul Bayrampaşa Cezaevinde görevi başında Şehit edilen Yener ÇOLAKLAR'ın eşi Gülfidan ÇOLAKLAR, Oğlu Selami ÇOLAKLAR, Kızı Sedef YILMAZ ve Sayın Şehidimizin torunları katılım sağladı. Kuran-ı Kerim tilaveti ve dualarla açılan iftar sonrası Adalet Bakanımız Sayın Abdulhamit GÜL, Şehit Aileleri ile sıcak ve samimi söyleşi gerçekleştirerek şehit aileleri ile yakından ilgilendi. Adalet Bakanımız Sayın Abdülhamit GÜL şehitlerimizin yakınlarına ve torunlarına hediye takdiminde bulunduktan sonra günün anısına ailelerle hatıra fotoğrafı çektirdi. ■

TÜRK CEZA KANUNUNDA KİŞİYİ HÜRRİYETİNDEN YOKSUN KILMA SUÇU

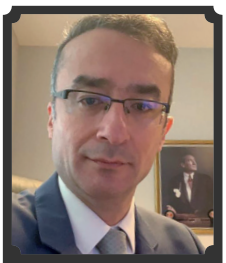

Göksel ASLAN
İstanbul Hakimi

Bu suç seçimlik haraketli bir suçtur, zira mağdur bir yere gitmek veya bir yerden kalmasının engellenmesiyle işlenebilir. Suçun oluşumu için mağdurun bir yere gitmek ya da kalma hürriyetinden mahrum bırakılması yeterlidir. Fakat mağduru bir an için tutmak veya çıkışını çok kısa bir süre engellemek suçu oluşturmaz.

Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu TCK. M.109'da şu şekilde düzenlenmiştir. "(1)Bir kimseyi hukuka aykırı olarak bir yere gitmek veya bir yerde kalmak hürriyetinden yoksun bırakan kişiye, bir yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir./ (2)Kişi, fiili işlemek için veya işlediği sırada cebir, tehdit veya hile kullanırsa, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. / (3) Bu suçun; a) Silahla, b)Birden fazla kişi tarafından birlikte, c)Kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle, d)Kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle, e) Üstsoy, altsoy veya eşe karşı, f) Çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı, İşlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek ceza bir kat artırılır./ (4)Bu suçun mağdurun ekonomik bakımdan önemli bir kaybına neden olması halinde, ayrıca bin güne kadar adlî para cezasına hükmolunur./ (5) Suçun cinsel amaçla işlenmesi halinde, yukarıdaki fıkralara göre verilecek cezalar yarı oranında artırılır./ (6)Bu suçun işlenmesi amacıyla veya sırasında kasten yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış

hallerinin gerçekleşmesi durumunda, ayrıca kasten yaralama suçuna ilişkin hükümler uygulanır" biçiminde düzenlenmiştir. Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu bakımından etkin pişmanlık hali TCK m.110'da; "(1)Yukarıdaki maddede tanımlanan suçu işleyen kişi, bu suç nedeniyle soruşturmaya başlanmadan önce mağdurun şahsına zararı dokunmaksızın, onu kendiliğinden güvenli bir yerde serbest bırakacak olursa cezanın üçte ikisine kadarı indirilir" şeklinde düzenlenmiştir. TCK m.111'de ise tüzel kişiler bakımından özel bir düzenleme getirilmiştir. Bu hükme göre, "(1) Tehdit, şantaj, cebir veya kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçlarının işlenmesi sonucunda yararına haksız menfaat sağlanan tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur".

Suçun konusu belirli bir kimsenin bir yere gitme veya bir yerde kalma hürriyeti oluşturmaktadır. Yargıtay Ceza Kurulu 08/10/1979 tarihli kararında kişiyi hürriyetinden yoksun kalma suçunu "failin başkasının istediği gibi karar verme ve hareket etme serbestisini, haksız bir şekilde, uzun veya kısa süreli ortadan kaldırmak fiil ve hareketleri" olarak tanımlamıştır. Bu suç seçimlik haraketli bir suçtur, zira mağdur bir yere gitmek veya bir yerden kalmasının engellenmesiyle işlenebilir. Suçun oluşumu için mağdurun bir yere gitmek ya da kalma hürriyetinden mahrum bırakılması yeterlidir. Fakat mağduru bir an için tutmak veya çıkışını çok kısa bir süre engellemek suçu oluşturmaz.

Özgürlüğün sınırlama süresi hususunda ne eski yasada ne de yeni yasada bir hüküm bulunmamaktadır. Yargıtay Ceza Genel Kurulu 03/12/2012 tarihli ve 8-288/419 sayılı kararında "her olayda sürenin, fail ve mağdur yönünden kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma özelliği bulunup bulunmadığını hareketin devamı, ciddiyeti ve önemi ile birlikte somut olayın özelliğine göre deliller ve vicdani kanaatine dayanarak takdir edeceğini" vurgulamıştır. Fakat mağdurun bir yerden başka bir yere gitmesi için zaruri olan bağlı olduğu araçların alınması veya onlara zarar verilmesi suretiyle kullanılmasına engel olunması durumunda da suç oluşacaktır.(F.Erem-N.Toroslu, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Ankara 1987, 98; Artuk/Gökcen/ Yenidünya, Ceza Hukuku Özel Hükümler, 259; Tezcan/ Erdem/Önok, Teorik ve Pratik Ceza Özel Hukuku, 387.)"Sanığın, nitelikli cinsel saldırıda bulunduğu mağdureyi rızası hilafına geceleyin ıssız ve çalılık yere götürdüğü, yaklaşık 4,5 saat kıyafetlerini saklayarak bir yere gitmek ya da kalmak hürriyetinden yoksun bırakmak suretiyle kendi arzu ve iradesi çerçevesinde hareket edebilme serbestisini elinden aldığı anlaşılmakla, nitelikli kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan mahkûmiyeti yerine yazılı şekilde beraat hükmü kurulması" şeklindeki kararı bozma nedeni olarak görmüştür.

(31.01.2008 - 2007 - 14008 / 2008-568, E.Baytemir, Açıklamalı-İçtihatlı Cinsel Dokunulmazlığa Kişi Hürriyetine ve Genel Ahlâka Karşı Suçlar, Ankara 2009, 531.)

Söz konusu suç tipi icrai hareketlerle işlenebileceği gibi ihmali hareketlerle de işlenebilir. Örneğin kişinin yanlışlıkla kapattığı ve kilitlediği aracın kapısını fark etmesine rağmen açmaması halinde ihmali hareketle kişiyi hürriyetinden yoksun bırakmış olacaktır. Hareketin yapılması ile tamamlanan fakat icrası devam eden mütemadi bir suçtur, zamanaşımı süresi de temadinin sona ermesi mesela, mağdurun serbest bırakılması ile suç tamamlanacak, zamanaşımı da bu tarihten itibaren başlayacaktır. Suçun faili herkes olabilir. Fakat Kamu görevlisinin görevinin sağladığı nüfuzu kötüye kullanarak suçu işlemesi ve fail ile mağdur arasındaki kimi akrabalık durumları da suçun nitelikli halini oluşturur. Suçun mağduru herkes olabilir. Akıl hastasına ya da felçli bir şahsa karşı da bu suç işlenebilir.

Mağdurun rızasının hukuka uygun olup olmadığını tespiti açısından, mağdurun algılama durumu ve

yeteneği ile rızanın açıklandığı tarihteki iradesini irdelemek gerekir. Zira akıl hastaları, 15 yaşından küçüklerin rızakarı yok hükmündedir. Yargıtay 14. Ceza Dairesi 04/07/2017 tarihli kararında da " .... Sanığın olay tarihinde 15 yaşından küçük mağduru kaçırması ve alıkoyması şeklindeki eylemin suça sübut verdiğini belirtmiştir. Rıza açık bir şekilde olabileceği gibi zımmi ya da mağdurca belli hareketlerin sergilenmesiyle de olabilir.

Suçun nitelikli unsurları

Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun nitelikli halleri, 109. maddenin 2, 3 ve 5. fıkralarında düzenlenmiştir.

-Fiili İşlemek İçin veya İşlendiği Sırada Cebir, Tehdit veya Hile Kullanılması

Suçun nitelikli hali, cebir, tehdit veya hilenin icra hareketlerinin tamamlanması aşamasında kullanılması durumunda söz konusu olacağı gibi; mağdur hürriyeti kısıtlandıktan sonra temadi boyunca sürekliliği sağlamak adına veya bu sırada kullanılması durumunda da uygulanacak ve ceza artırılacaktır.) Toroslu, Ceza Hukuku Özel Kısım, 86; Artuk/Gökcen/Yenidünya, TCK Şerhi, 3.Cilt, 2824.)

Söz konusu Nitelikli halin tatbiki için cebir, tehdit ve hile suçun icrasına başlamak için kullanılmış olabileceği gibi başlayan olan icra hareketlerine devamı için de kullanılmış olabilir . "Olay günü sanığın, resmi nikâhlı eşi olan katılanı evde yaşanan tartışma sırasında darp ettikten sonra onu içeride bırakıp evin kapısını kilitleyerek ayrıldığı tüm dosya içeriğinden anlaşıldığından, mevcut haliyle sanığın kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu cebir veya tehditle işlemediği gözetilerek atılı suçlardan dolayı eylemlerine uyan 5237 sayılı TCK'nın 109/1, 3-e, 86/2, 86/3-a. maddeleri gereğince cezalandırılması yerine suç vasfının tayininde yanılgıya düşülerek yazılı şekilde aynı Kanunun 109/2, 109/3-e. maddelerine göre hüküm kurulması..." Yargıtay 14.CD. 21.6.2017 Tarihli, 2014/8170 Esas ve 2017/ 3518 Karar sayılı ilamı

Hile, mağdura yönelik olabileceği gibi (örneğin kardeşin hastalandı, seni yanına götüreceğiz denmesi), üçüncü kişi aracılığıyla da (örneğin, mağdurun yakının aranıp 'kardeşi hastalandı, hemen gelsin yanına götüreceğiz) şeklinde de olabilir. Söz konusu suç işlenirken mağdurda meydana gelen yaralama TCK 87. maddesi kapsamına giriyor ise ayrıca bu maddeye göre gerçek içtima kurallarına göre ceza verilmesi gerekmektedir. Zira TCK 87. maddesi kapsamında olmayan kasten yaralama eylemi ise cebir olarak nitelikli hal oluşturacaktır"...Sanıkların mağduru zorla araca bindirip basit tıbbi müdahale ile giderilemeyecek şekilde yaraladıkları, yaralama suçunun neticesi sebebiyle ağırlaşmış halinin bulunmadığı olayda; eylemin kül halinde cebir uygulamak suretiyle kişi hürriyetinden yoksun kılma niteliğinde olup, kasten yaralamanın suçun unsuru olduğu ve ayrı bir suç olarak değerlendirilmeyeceği gözetilmeksizin yazılı şekilde yaralama ve kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçundan ayrı ayrı mahkûmiyet hükümleri kurulması ...".Yargıtay 8.CD. 16.02.2021 Tarihli, 2019/5178 Esas ve 2021/ 2369 Karar sayılı ilamı

-Suçun Silahla İşlenmesi

Nitelikli halin uygulanması için suçun icrasında kullanılan vasıtanın TCK'nın 6/1. maddenin (f) bendine göre belirlenecektir. Buna göre, "f) Silah deyiminden; 1. Ateşli silahlar, 2. Patlayıcı maddeler, 3. Saldırı ve savunmada kullanılmak üzere yapılmış her türlü kesici, delici veya bereleyici alet, 4. Saldırı ve savunma amacıyla yapılmış olmasa bile fi ilen saldırı ve savunmada kullanılmaya elverişli diğer şeyler, 5. Yakıcı, aşındırıcı, yaralayıcı, boğucu, zehirleyici, sürekli hastalığa yol açıcı nükleer, radyoaktif, kimyasal, biyolojik maddeler, ... anlaşılır". Uyku ilacı, eter, göz yaşartıcı gaz spreyi ve yüksek dozda kullanılan ilaçlar da Türk Ceza Yasası uygulamasında silah sayılmak gerekir.(Tezcan/Erdem/Önok, Ceza Özel Hukuku (3.Bası), 147)

Fail, silah ile fiili kolaylaştıracak şekilde faydalanmalıdır, ne şekilde gerçekleştiği önemli değildir .(Özbek/Doğan, TCK İzmir Şerhi, C.: 2, s. 720)

Suçun birden fazla kişi tarafından birlikte işlenmesi

Hürriyeti tehdit suçunun bu nitelikli halinin vücut bulması için suçun en az iki kişi tarafından birlikte işlenmesi gerekir. Suçun birlikte işlenmesi demek, en az iki kişinin müşterek fail olarak suçu işlemesi demektir. Suça azmettirenler veya yardım edenler bu sayıya dahil değildir.(...TCK.nun 109/3-b bendinde belirtilen "suçun birlikte işlenmesi" halinin ancak sanıkların eylemlerinden dolayı aynı kanunun 37/1. maddesine göre "müşterek fail" olarak sorumlu tutulmaları durumunda söz konusu olacağı dikkate alınmadan yardım eden konumundaki sanığa tayin olunan cezanın 109/3-b maddesi ile artırılması,..)Yargıtay 5.CD. 25.04.2011 Tarihli ,2011/1665 Esas ve 2011/ 3401 Karar sayılı ilamı

Suçun kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle işlenmesi

5237 sayılı Türk Ceza Yasası m.6/1-c'ye göre, kamu görevlisi, "kamusal faaliyetin yürütülmesine atama veya seçilme yoluyla ya da herhangi bir surette sürekli, süreli veya geçici olarak katılan kişi" dir.

Eylemin, sadece kamu görevlisi sıfatını taşıyan mağdura yönelik olması nitelikli halin uygulanabilmesi bakımından yeterli değildir. Kamu görevlisine karşı yerine getirdiği görev nedeniyle işlenmiş olmalıdır.

(...Yol kontrol görevi yapan ve sanığın aracını durduran trafik polis memuru mağdur Nurettin'in, sanıktan araca ait ruhsatı istemesi ve akabinde ruhsatın sanık tarafından temin edilememesi üzerine, aracının trafikten men edileceğini anlayan sanığın aracının ön koltuğuna oturan mağduru rızası hilafına kolluk kuvvetlerince yakalanana kadar aracından indirmediği ve bu esnada tehdit ettiği olayda, ...Sanığın kişiyi hürriyetinden yoksun kılma eylemi esnasında katılanı tehdit ettiği olayda, suçun tehditle ve kişinin yerine getirdiği kamu görevi nedeniyle işlediğinin anlaşılması karşısında, sanık hakkında TCK.nın 109/2, 3/c maddesi yerine, 109/1. maddesinden hüküm kurulması,) Yargıtay 14.CD. 14.10.2014 Tarihli, 2013/915 Esas ve 2014/ 11054 Karar sayılı ilamı

Mağdurun kamu görevi sona erse bile suçun nitelikli hali oluşur.Kamu görevlisinin yerine getirdiği kamu görevi nedeni ile yakınının hürriyetinden yoksun bırakılması da nitelikli hale vücut verir.

Suçun kamu görevinin sağladığı nüfuz kötüye kullanılmak suretiyle işlenmesi

Sadece kamu görevlisi sıfatına sahip olmak yeterli değildir, ifa edilen kamu görevinin sağladığı nüfuzun da kötüye kullanılmış olması gerekmektedir. Kendisini kamu görevlisi olarak tanıtmak ağırlaştırıcı neden olarak uygulanmaz fakat şartları varsa bu durum "hile" olarak değerlendirilebilir.(...Görevli C. Savcısı olan sanığın, otomobil ile giderken yol verip vermeme konusunda tartıştığı yakınanlar R.D. ve Ö.D.'in memuriyet nüfuz ve yetkisini kullanarak, görevli polis memurlarına talimat verip karakola aldırması ve burada kötü muamelede bulunması biçimindeki eyleminin, 765 sayılı Yasanın özel hüküm niteliğindeki 181/1-2 ve 5237 sayılı TCY.nın 109/1-3 madde ve fıkralarına uyan suçu oluşturduğu gözetilerek, 5237 sayılı TCY.larının anılan hükümlerinin karşılaştırılıp sanık yararına olan yasa hükümleri saptanarak sonucuna göre hüküm kurulması gerektiğinin gözetilmemesi"), Yargıtay 4.CD, 08.10.2007-4074/8017, kararı

Suçun üstsoy, altsoy ve eşe karşı işlenmesi

Üstsoy, altsoy ve eş, Medeni Kanun hükümlerine göre tespit edilmelidir. Resmi nikâh olmaksızın dini nikahla kurulmuş birlikteliklerde cezanın ağırlaştırılması söz konusu olamaz.

Suçun çocuğa ya da beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesi

TCK m. 6/1-b maddesine göre, "Çocuk", henüz onsekiz yaşını doldurmamış kişidir. Yargıtay beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda bulunan kişiye karşı işlenmesi nedenin uygulanabilmesi için (...Mağdure ile ilgili olarak Atatürk Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Anabilim Dalınca düzenlenen 13.11.2015 tarihli ve Yozgat Adli Tıp Şube Müdürlüğünce tanzim edilen 22.05.2015 günlü yetersiz raporlara dayanılarak sanık hakkında mahkumiyet hükümleri kurulduğunun anlaşılması karşısında, mağdurenin İstanbul Adli Tıp Kurumu ilgili ihtisas kuruluna sevk edilerek suç tarihi itibariyle akıl hastalığı veya akıl zayıflığı olup olmadığı, kendisine karşı işlenen eylemin ahlaki kötülüğünü idrak edip edemeyeceği, fiile karşı mukavemete muktedir olup olmadığı, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı var ise bu durumun beden veya ruh bakımından kendisini savunmasına mani olacak mahiyet ve derecede bulunup bulunmadığı, beyanlarına itibar edilip edilemeyeceği, akıl hastalığı veya akıl zayıflığı varsa bu durumun hekim olmayanlar ile çevresinde yaşayanlar ve kendisini tanıyanlarca anlaşılıp anlaşılamayacağı hususlarında açıklayıcı rapor alındıktan sonra sanığın hukuki durumunun tayin ve takdiri gerekirken eksik araştırma ile yazılı şekilde hükümler kurulması,) gerekliliğine hükmetmiştir. Yargıtay 14.CD, 2016/ 8323 Esas ve 2016/8100 sayılı ve 28.11.2016 tarihli kararı.

Suçun cinsel amaçla işlenmesi

Suçun "cinsel amaçla işlenmesi"nden maksat failin, fiili işlerken cinsel arzularını tatmin gayesiyle hareket etmesidir. (Artuk/Gökcen/Yenidünya, TCK Şerhi, 3.Cilt, 2830; Yaşar/Gökcan/Artuç, Yorumlu-Uygulamalı Türk Ceza Kanunu III, 3628).

"Oluşa ve tüm dosya içeriğine göre; sanığın takip ettiği müştekiyi pasaj içinde zorla tutmak şeklindeki eylemi cinsel amaçla gerçekleştirildiğinin kanıtlanmadığı gözetilmeksizin 5237 sayılı TCK.nun 109/5 madde ve fıkrası hükmü uyarınca artırım yapılarak sanığa fazla ceza tayini, Bozmayı gerektirmiş," (Yargıtay. 8. CD. 26.5.2008 tarih 6606/6236 sayılı kararı)

Cinsel saldırı suçu gerçekleşmiş ve kişi hürriyetinden de yoksun bırakılmış ise fail, hem cinsel saldırı suçundan hem de kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun nitelikli halinden cezalandırılması gerekmektedir. (Y.CGK. 12.05.2015 Tarih, 2013/14-550 Esas ve 2015/158 Karar sayılı ilamı)

Suçun mağdurun ekonomik bakımdan önemli bir kaybına neden olması

Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçu nedeniyle mağdurun ayrıca bir ekonomik kaybı varsa bu ağırlaştırıcı neden tatbik edilecektir.

Şahsi cezasızlık nedeni

Şahsi cezasızlık nedeni olarak yasa TCK m.110'da bu hususa değinmiştir. Bu maddeye göre, kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunu işleyen fail, suç nedeniyle soruşturmaya başlanmadan önce, mağdurun şahsına zararı dokunmaksızın, onu kendi iradesiyle güvenli bir yerde serbest bırakırsa cezasının üçte ikisine kadarı indirilecektir. Bu maddeden faydalanmak için öncelikle kişiyi hürriyetinden yoksun kılma suçunun tamamlanması gerekmektedir. Ayrıca Failin, mağduru suç nedeniyle hakkında soruşturmaya başlanmadan evvel mağduru herhangi bir baskı veya zorlama olmaksızın, şahsına bir zarar vermeden, mağduru zarar görmeyeceği ve istediği yere rahatlıkla ulaşabileceği güvenli bir mahalde serbest bırakması gerekmektedir. Yarg. CGK., 15.11.2011, 2011/6-188, 2011/231 tarihli kararında "...TCY'nın 110. maddesi anlamında "güvenli bir yer" den söz edilebilmesi için, mağdurun istediği yere, özellikle bir yerleşim birimine kolaylıkla ulaşabileceği, fiziksel ya da manevi olarak zarar görmeyeceği ve herkesin gelip geçtiği bir yerde serbest bırakılmış olması gerekmektedir. Yasa koyucu, etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanabilmesi için mağdurun serbest bırakılmasını yeterli bulmamış, diğer koşulların yanında mağdurun serbest bırakıldığı yerin güvenli olması koşulunu da aramıştır. Bu bağlamda mağdurun gece vakti, yerleşim yerine uzak ve ıssız bir yere bırakılması halinde fail, bu hükümden istifade edemeyecektir ." şeklinde karar vermiştir. Yargıtay Ceza Genel Kurulu, 26.04.2011 gün ve 208–64 sayılı kararında, "mağdurun şahsına zarar" kavramından, mağdurun vücut bütünlüğü ve cinsel dokunulmazlığına yönelik davranışların kastedildiğini belirterek, manevi ve ekonomik zararların bu kapsamda olmadığına hükmetmiştir.

Suçun temel şekli için, ön görülen ceza bir yıldan beş yıla kadardır. TCK'nun 109. maddesinin 2. fıkrasında öngörülen nitelikli şeklinin söz konusu olduğu hal bakımından, iki yıldan yedi yıla kadar hapis cezası öngörülmüş iken aynı maddenin 3. fıkrasında öngörülen nitelikli hallerin varlığı halinde, 1 ve 2. fıkraya göre belirlenecek ceza bir kat, cinsel amaçla işlenmiş ise, yine 1, 2 ve 3. maddelere göre belirlenecek ceza yarı oranında artırılacalağı öngörmüştür. Görevli mahkeme asliye ceza mahkemesidir. Uzlaşmaya tabi suçlardan olmadığı gibi ayrıca basit ve seri yargılama kapsamında olan suçlardan da değildir. ■

ÜZERİ ÇİZİLMİŞ ŞEHİR ADI...

Çocukluk baki kalır...

Pelin ŞANLI TÜRGEN
İstanbul Hakimi

Gazetelerin göz kapağı olduğu pencerelere vuran
O güneş ışıkları
Ve yarı toplanmış gözü yolda odalar,
Tayin kokardı çocukluğumca hep...

Bir iki derken onlarca kutu anı
kapıda beklerdi ellerinde birer bardak su.
Çok "tekrar gel" dilekleri olmuştu nafile.
Boş odalara vurmuştu ardım sıra o bardaklar.
Duyan gibi gören de olmamıştı sadece.
Kamyonlar her seferinde başkaydı ve başka şoförler söküp
götürmüştü eski denen yerlerden odaları.
Tek gidişlik yollar,
Bir daha ne zaman döneceğini bilmemecesine.
Gözlerimi açmış, ayrıldığım şehri kazımaya koşuyordum ruhuma
Boyun ağrısı hızıyla dönerdim o yandan diğerine
Dükkanlar, insanlar, yollar,
boş...
Dükkanlar, insanlar, yolar...

Ekler beklememeye savuran çığlıklarını,
Camlardan akan şehir selef olurken bozkıra,
Vekillik pek de güzel otururdu bu otsuluğa,
Her birini az sonra sorgulanacakmışçasına ezberlerdim
Ve dönüp baktığımda üstü çizilmiş şehir adına,
Görünmezdim ama gözlerimi silerdim...

Güneş bu kez vururdu yolcu oluşlarıma,
Rakımlar geçer, nüfuslar eskir, bir sayımgünü islenir,
şehir kopar ben-likten.
Kulaklarım tıkanır çınlarken türküyle,
Kavuşulmamayı anlatırken kırık benizli ezgiler
Eşliğimden yetim kalır savrulurdu cümleler...
Bir gün yine o tayin kokusu gelince gazetelerden,
Herkes bana inat güneşte kalmış deyiverirdi.
Oysa hafızamın hangi vadisinde sakladığım,
Hangi şehirde paslandırdığım yağmurlarında,
hangi şehirde rutubetini kuruttuğum,
Yitik bir anıda ışığı saatlerce umduğum
Ve hangisinde kolilenmişken perdeler
manşet manşet güneşlik bulduğum,
Yeni yerlere alıştımları "yalandan" kondurduğum
Anlar gelir, dalar giderdim...

Ve dönüp baktığımda üstü çizilmiş şehir adına,
Görünmezdim;
Ama gözlerimi silerdim...

SAHTECİLİK SUÇLARININ TEMELİ: BELGE KAVRAMI

Kerem YILMAZ
İstanbul
Cumhuriyet Savcısı

"Belge, eski dilimizdeki "evrak" kelimesi karşılığında kullanılmakta olup, yazılı kağıt anlamına gelmektedir. Bu bakımdan, yazılı kağıt niteliğinde olmayan şey, ispat kuvveti ne olursa olsun, belge niteliği taşımamaktadır. Kâğıt üzerindeki yazının, anlaşılabilir bir içeriğe sahip olması ve ayrıca, bir irade beyanını ihtiva etmesi gerekir. "

GİRİŞ

Belgede sahtecilik suçları, ceza hukuku uygulamasında sıklıkla karşılaşılan ve çözümü ile soruşturma ve kovuşturma aşamaları belli güçlükleri ihtivâ eden suç tipleridir. Türk Ceza Kanunu'nun 204. maddesinde resmî belgede sahtecilik ve aynı kanunun 207. maddesinde ise özel belgede sahtecilik suçları düzenlenmiştir. Bununla birlikte, bu suçlara türev nitelikte başkaca suçlar da kanunda kendisine yer bulmuştur. Türk Ceza Kanunu'nun 205. maddesindeki resmî belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek ile aynı kanunun 208. maddesindeki özel belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek suçları da; mezkur belgede sahtecilik suçları ile temel hareket noktası itibariyle aynı noktada yer alır. Hatta Türk Ceza Kanunu'nun 206. maddesindeki resmî belgenin düzenlenmesinde yalan beyan suçunun da, zikredilen sahtecilik suçları ile, hareket noktası bağlamında müşterek yönleri bulunmaktadır. Tüm bu suçlar için ortak nokta, suçun konusunu oluşturan ve eylemlerin üzerine oturduğu ana unsurun belge olmasıdır. Bu bağlamda, bu suçların varlığından bahsedebilmek ve sağlıklı bir değerlendirme yapabilmek için, evvelâ "belge nedir?" sorusuna yanıt aramak gerekir.

Belgenin Tanımı

En genel tanımıyla belge, sağlam ve inanılır bir hükme esas teşkil edebilecek her türlü yazılı delil, fotoğraf, resim vb. vesika, doküman olarak ifade edilmektedir.[1] Bir başka tanımlamada ise belge, olayları nakleden, içeriği irade beyanlarını hukuken değer taşıyan ve muayyen kimse tarafından oluşturulan ve sağlam ze-

1 KUBBEALTI LUGATI, Android Uygulaması

mine yazılan her türlü yazı şeklinde ifade edilmiştir.[2] Bir başka tanımda ise belge, bir şey üzerine yazılan, bir kimliği olan, hukuken hüküm ifade eden, bir hakkın doğmasına ve bir olayın kanıtlanmasına yarayan yazı olarak ifade edilmiştir.[3] Bir başka tanımlama ise; bir olayı nakleden veya bir irade beyanını içeren, toplumsal hayatta uyuşmazlıkların önlenmesi ve/veya bir vakıanın ispatına dair ihtiyaçların giderilmesinde önem arz eden, kamunun güvenmesi için gereken unsurlara sahip her türlü yazı şeklindedir.[4] Yargıtay ise; bir hakkı doğurup ortadan kaldırabilen ve delil vasıtası olabilen bir yazı olarak belgeyi kabul etmektedir.[5]

2 GÖKÇEN Ahmet; Belgede Sahtecilik Suçları; Ankara-2018, s.47

3 TAŞDEMİR, Kubilay; Belgelerde Sahtecilik, s.6

4 GÜNGÖR, Devrim; Belgede Sahtecilik; s.45

5 CGK. 07.12.1987 tarih ve 393/574

Türk Ceza Kanunu'nun 204. maddesinin gerekçesinde de, suça dair açıklamalar ve de resmî belge kavramından evvel belgenin ne olduğu sorusuna yanıt aranmıştır. Buna göre; "Belge, eski dilimizdeki "evrak" kelimesi karşılığında kullanılmakta olup, yazılı kağıt anlamına gelmektedir. Bu bakımdan, yazılı kağıt niteliğinde olmayan şey, ispat kuvveti ne olursa olsun, belge niteliği taşımamaktadır. Kâğıt üzerindeki yazının, anlaşılabilir bir içeriğe sahip olması ve ayrıca, bir irade beyanını ihtiva etmesi gerekir. "

Belgenin Kabulü için Gerekli Koşullar

Madde gerekçesindeki muhtevâ ile birlikte doktrindeki fikirler de nazara alındığında, bir materyalin belge olarak sayılabilmesi için şu koşulları taşıması gerekmektedir:

-Yazılı olma

-İrade açıklamasını içerme
-İçerik itibariyle delil mahiyetinde olması
-Taşınır olma
-Kaynağının tespit edilebilir olması

Yazılı Olma

Az evvel de ifade ettiğimiz üzere madde gerekçesinde; bir nesnenin belge olarak kabulü için, içerik itibariyle taşıması gereken standartlara değinilmiştir. Gerekçeye göre belgenin öncelikle yazılı olması gerekmektedir. Yazı, belgenin ifade ettiği anlamın dış dünyaya yansımasının bir aracı olarak kabul edilir. Gerekçedeki yaklaşım uyarınca, yazılılık unsurunu taşımayan bir nesne, delil mahiyetinde olsa ve hukukî bir durumun ortaya konulması noktasında fayda sağlasa dahi belge olarak kabul edilemez. Bu bağlamda, az evvel vermiş olduğumuz fotoğraf örneği, yazılı olmadığı için de, madde gerekçesi bağlamında belge olarak mütalaa edilemeyecektir.

Gerekçeden devamla; nesnenin belge olarak kabulü içerik itibariyle anlaşılabilir olması ve irade beyanını ihtivâ etmesi gibi koşulların da varlığını gerektirir. Belge için yazılı olmanın elzem olduğunun ifade edildiği madde gerekçesindeki bu kabul karşısında, içeriğin anlaşılabilirliği de olmazsa olmaz bir kabul olarak kaçınılmazdır. Zira anlaşılır bir içeriğe sahip olmadıktan sonra, yazılı olmanın varlığı bir anlam ifade etmez. Yazılılık, her şeyden evvel belgenin anlaşılır kılınmasını sağlayan bir araçtır. Bu gerçeklikten hareketle madde gerekçesinde, belgenin varlığı standartları belli bir mantık silsilesi içerisinde bir adım öteye taşınmış ve irade beyanının içermesi noktasına uzanmıştır. Belge, bir beyanı cisimleştirir ve beyanın kalıcı olmasını sağlar. Bu amacı gerçekleştirecek olan ayrıntı ise, yazılı oluşudur.[6] İrade beyanının bu şekilde cisimleştirilmesi gereği karşısında, data şeklinde depolanan veriler ekranda görüntülense dahi, bu vasfı karşılamadığından bunlar belge olarak kabul edilmezler.[7] Az sonra da değinileceği üzere, içerik itibariyle irade beyanının dışavurumu mahiyetinde olmayan nesneler, gerekçe uyarınca da belge olarak kabul edilmezler. Bu açıklama karşısında, zincirin halkalarının tamamlandığını görmek mümkündür.

İrade beyanını içermesi gerekliliği, yazılılığı ve daha da önemlisi yazılı olmanın anlaşılabilir oluşunu anlamlı kılar. Bu bağlamda yazılı olma, bir dil ve alfabe kullanılmasını gerekli kılmaktadır.[8] Anlaşılması mümkün olmayan içeriğin varlığı halinde, dış dünyaya akseden bir irade beyanından söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle, herhangi bir alfabe ve dil ile yazılan bir içerik, materyalin belge olarak kabulü için yeterli ise de, yazının okunur ve anlaşılır olması gerekmektedir.[9] Kaynağı bir iradeyi ortaya koyma niyetinde olsa bile, bunun başkalarınca anlaşılabilir olması yazılı olmasından geçer. Yazılı olsa dahi, anlaşılabilir olmaktan uzak olan içerik, bu nedenle belge olarak kabul edilmez.

Gerekçedeki açıklamanın mahiyeti gereği, iradenin varlığı tek başına anlam ifade etmez. Asıl amaç, bunun başkalarınca da fark edilebilir, bir başka deyişle idrak edilebilir olmasıdır. Burada hareketle belgenin, dış dünyaya açılan yönünün bulunduğunu söylemek mümkündür. Gerekçede, anlaşılabilir olmaktan bahsedildiğine göre muhatapların bunu öznel nedenlerle anlayıp-anlamamalarının, nesnenin belge olarak kabulü noktasında etkisi yoktur. Önemli olan, belgenin anlaşılabilecek potansiyeli taşımasıdır. Doktrinde, ölü bir dille hatta itibarî ya da gizli bir dil ile yazılmış olması durumunda dahi, materyalin belge vasfının etkilenmeyeceği öne sürülmektedir.[10] Bu bağlamda, nesnenin içerik itibariyle yabancı bir dilde yazılmış olması, bu dilin esperanto[11] gibi sınırlı kitleye hitâp eden, nesillere doğal yollardan tevarüs etmemiş ve yapay örnekleri saymazsak, belge olmasına etki etmeyecektir. Bu izahatın devamında, yine fotoğraf örneğine dönecek olursak, belgenin irade beyanını içermesi lüzumu da, fotoğrafı ispat vasıtası olsa dahi belge olarak kabul etmemize engel teşkil edecektir.

6 TAŞDEMIR; age, s.7

7 TAŞDEMIR; age, s.8

8 GÖKCAN, Hasan Tahsin; Resmî Belgede Sahtecilik Suçu; Ankara Barosu Dergisi, 2009, Sayı: 3, s.96

9 GÖKCAN; agm, s.96

10 GÖKCAN, Hasan Tahsin; Özel Belgede Sahtecilik Suçu; Ankara Barosu Dergisi, Sayı: 2010/1, s.211

11 Polonyalı hekim Ludwik Lejzer Zamenhof tarafından 1887 yılında oluşturulan yapay dil. - Wikipedia

Belgenin materyale bu vasfı kazandıran yazılı olması içeriğinin uygun bir vasıta ile kaydedilmiş olması lazımdır. Bu kalem, daktilo ve hatta kolay silinebilir bir malzeme ile olabilir.[12] Yazının kolay silinebilmesi ile nesnel olarak kalıcı olmaması aynı olgular değillerdir. Kolay silinmede, belli bir süre de olsa içerik, materyal üzerinde kalmakta, müdahale olana dek varlığını sürdürmektedir. Bu olasılıkta ortada bir belge bulunmaktadır. Bunun dışında ise içerik, nesnel olarak dış dünyada, herkesin vâkıf olabileceği kadar bir müddette, varlığını sürdürmez. Bu nedenle, bir belgenin varlığından bahsedilmesi sözkonusu değildir. İlk örnekte içeriğin, bunu yok etmek isteyen kişinin salt daha az çaba sarfetmesi mevzubahistir, ortada bir kalıcılık sorunu bulunmamaktadır.

Belgenin anlaş ılabilir olması gerekmekle birlikte, bazı harflerin silinmiş ya da okunamaz olması durumunda, bu durum onun belge vasfını etkilemez.[13] Belgenin bütünlüğü içerisinde, eksik olan bu hususların varlığına karşın içeriğin ne olduğu anlaşılabiliyorsa, bu noksanlık yazılılık koşuluna tesir etmez. Hatta en başından itibaren, son zamanlardaki mesajlaşma alışkanlıklarının da tesiri ile bazı harflerin bilinçli olarak eksik yazılması durumunda dahi, anlaşılma söz konusu ise yazılılık koşulu gerçekleşir.

Yine belgelerin içeriğinde kısaltmalara yer verilmesi durumunda, kural olarak yazılılık koşuluna hâlel gelmez. Elbette bu, hemen herkesin bu kısaltmalarla kastedilenin anlaşılması ve bu kısaltmaların, içeriği anlaşılmaz kılmaması durumu için geçerlidir. Kısaltmaların varlığı nedeniyle, objektif olarak içeriğin anlaşılmaz olması halinde ise, ortada bir belgenin varlığından söz edilemeyecektir.

İrade Açıklamasını İçerme

Belge; bir hukukî durumu, olayı veya olguyu ispatlayan, varlığını ortaya koyan her türlü nesnedir. Bu bağlamda belge, her şeyden evvel bir irade açıklamalıdır. Bir kişiden sâdır olmayan, bir kişinin iradesinin dışavurumu mahiyetinde bulunmayan, kişinin idrakinin yansıması niteliğinde kabul görmeyecek materyallerin belge olarak kabulü mümkün değildir. Özetle belge, kişinin iradesini içermelidir.[14] Bu anlamda örneğin tek başına kişinin fotoğrafının, belge olarak kabulü olanaksızdır.

İçerik İtibariyle Delil Mahiyetinde Olması

Belgenin varlığı için, muhtevâsının bir irade açıklaması şeklinde olması gerekmekle birlikte, bu iradenin hangi noktalara temas edeceği de nesnenin belge olarak kabulü için önemlidir. Belge, hukuken bir durumu, olguyu ortaya koyan, varlığına işaret eden içerikte olmalıdır. Dolayısıyla irade açıklaması şeklinde olsa dahi, açıklanan iradenin bu minvalde olmadığı durumlarda, belgenin varlığını kabul etmek söz konusu olamaz. Yargıtay da, belgenin hukukî vasıf doğurabilme kabiliyetini haiz olmasını, bu vasıfta kabulü için aramaktadır.[15] Bu bağlamda salt, duygu durum ifadelerini içeren, tahmin serdeden, en geniş tabirle hukuk dünyasında bir sonuç doğurma kabiliyetini haiz olmayan evrakın, belge olarak kabulü mümkün değildir. Aynı şekilde; genelgeçer durumları ifade eden, herhangi bir hususu ispatlama ya da ortaya koyma amacı gütmeyen, zaten mâlum olan, kişilerin iradesinin önem arz etmediği içerikleri taşıyan nesneler de belge olarak kabul edilmezler. Burada objektif kıstaslar uyarınca, hangi içerik hukuken anlamlıdır ve ispat amacına hizmet eder sorularına yanıt bulmak gerekir. Bu bağlamda değerlendirme yapılırken nesnel düşünülür, belgeyi düzenleyenin amacının bu olup olmadığı noktasına bakılmaz. Öte yandan salt tarihin yer almamasının bir nesneyi içerik itibariyle belge olmaktan çıkarmayacağı ifade edilmektedir. Ne var ki bu durum, sadece tarihin bir bilgilendirme amacı taşıdığı hallerde geçerlidir. Tarih, belgenin geçerliliğine ya da hukukî sonucuna etki edecek bir faktör ise, bu durumda tarihin varlığı/yokluğu ya da bunun üzerinde oynanma yapılması durumlarında, söz konusu nesneyi belge olarak değerlendirmek gerekir.[16] Madde gerekçesinde ise "Bir belgeden söz edebilmek için, kağıt üzerindeki yazının içeriğinin hukukî bir kıymet taşıması, hukukî bir hüküm ifade eylemesi, hukukî bir sonuç doğurmaya elverişli olması gerekir." denilmek suretiyle, belgenin içeriğinin salt kaynağının irade beyanını ortaya koymasının yeterli olmadığının, bu irade beyanının hukukî sonuç doğurmaya elverişli olmasının gerektiği ifade edilmiştir.

Bazı belgeler direkt delil olmaları amacıyla oluşturulur. Örneğin; kolluk kuvvetleri tarafından tanzim edilmiş olan suç tutanağı bu şekildedir. Ancak bazı belgeler oluşturulurken amaç bu olmasa dahi, yaşanan süreç içerisinde delil mahiyeti kazanması mümkün olabilir. Bunlara tesadüfî evrak denilir. Bu bağlamda, bir aşk mektubu, teknik anlamda belge mahiyetinde değilken, boşanma davasında sunulması durumunda delil ibrazı nedeniyle belge mahiyeti kazanmaktadır.[17]

Taşınır Olma

Bir nesnenin belge olarak kabul edilebilmesi için nes-

12 GÖKCAN, Hasan Tahsin; agm, s.212
13 GÖKCAN, Hasan Tahsin; agm, s.213
14 GÖKÇEN; age, s.48
15 11.CD; 05.10.2010 tarih; 2008/18050 E-2010/10590 K
16 GÖKÇEN; age, s.62
17 GÖKCAN, Hasan Tahsin; agm, s.213-214

nenin taşınır olması da gerekmektedir. Bu özellikte olmayan nesne, ispat noktasında fonksiyon ifa etse dahi, belge olarak kabul edilemez. Bu nedenle, duvar üzerine yazılan bir yazı, irade açıklamasını içerse dahi, yazının bulunduğu bu kaideyi belge olarak değerlendirmek mümkün değildir. Bu bağlamda taşınır olmak kaydıyla nesnenin mahiyeti önem arz etmez. Yargıtay bir kararında, taşınır olmanın nesnenin belge olarak kabulünde aranan etkenlerden olduğunu zikretmiştir.[18] İlk akla gelen ve gündelik yaşamda hemen hemen tamamına yakın kâğıttan mamul olsa dahi, her ne kadar madde gerekçesinde salt kâğıdın varlığına değinilerek belgeden bahsedebilmek için bunun kâğıt olması gerektiği olmazsa olmaz bir şartmış gibi ifade edilmiş ise de, nesnenin fizikî varlığının kâğıt olması şart değildir. Örneğin; araç plakaları metalik yapısına karşın, yine de bu suç anlamında belge mahiyetindedir. Yargıtay da, araç plakalarını belge olarak değerlendirmek suretiyle, metalik yapısaldaki bu nesneleri belge olarak kabul ederek, resmi belgede sahtecilik suçunun konusu olabileceklerine işaret etmiş ve madde gerekçesindeki hususların dışına taşan bir anlayış geliştirmiştir.[19] Taşınır olmak koşuluyla kağıttan başka yapıdaki nesnelerin belge olarak kabulü için, dayanıklı olması gerektiği de ifade edilmektedir.[20] Belgenin yazılı olması ve irade içermesi gerekliliği karşısında, bunun ispat aracı olarak kullanılabilmesini de bu koşul sağlayacaktır. Taşınır olma koşulunu taşıyan başkaca yapısallardan oluşan nesnelerin de, bu koşulu taşıması halinde belge olarak kabul edilmesi bu bağlamda mümkündür. Belge için aranan bu koşulun varlığı karşısında, henüz kâğıt ortamına ya da yazılabilir başkaca materyallere işlenmemiş olan, salt bilgisayarda data olarak yer alan içeriklerin bu halleriyle belge olarak kabul edilmemesi söz konusudur.[21]

Taşınır olmakla birlikte belgenin malzeme itibariyle dayanıklı olması gerektiği ifade edilmektedir.[22] Belgenin yazılı olması koşulu da, bu gerekliliği sonuçlar. Zira yazılılık unsuru ile murâd edilen amaç nazara alındığında, bu amaç ancak malzemenin dayanıklı olması durumunda sağlanabilecektir.

Kaynağının Tespit Edilebilir Olması

Ayrıca bu suç anlamında belgenin varlığının kabulü, kaynağının ortaya konulması ya da konulabilir nitelikte olmasına bağlıdır. Bir başka deyişle; belgenin içeriğinin kimin iradesinin ürünü olduğunun anlaşılamadığı evrakların belge olarak değerlendirilmesi imkân dahilinde değildir. Bu kapsamda olmak üzere, içerdiği veriler itibariyle belge olarak kabul edebileceğimiz bir nesnenin, kimden sâdır olduğunun ortaya konulamadığı, isimsiz ve imzasız olması durumunda, bu suç bağlamında belge olarak kabul edilmesi söz konusu olmayacaktır. Diğer taraftan koşullar benzer olsa dahi, belgenin hazırlanması aşamasına ait olan taslak veya içeriğine dair notlar, aidiyet noktasında saptama yapılabilse bile, belge olarak kabul edilmezler. Bu bağlamda belgenin kaynağının kim olduğunun saptanması önemlidir. Bu çerçevede imza önemli olmakla birlikte, aidiyetinin tespiti kaydıyla imzanın varlığı şart değildir.[23] Öte yandan aidiyet noktasında saptama, belgeyi yazan kişiye değil, belgenin içeriğindeki iradenin sahibi ve kaynağı olan kişiye yöneliktir.[24] Madde gerekçesinde bu husus "Bu yazının belli bir kişiye veya kişilere izafe edilebilir olması gerekir. Ancak, bu kişilerin gerçekten mevcut kişiler olması gerekmez. Bu itibarla, gerçek veya hayalî belli bir kişiye izafe edilemeyen yazılı kağıt, belge niteliği taşımaz. Kağıt üzerindeki yazının belli bir kişiye izafe edilebilmesi için, bu kişinin ad ve soyadının kağıda eksiksiz bir şekilde yazılması ve kağıdın bu kişi tarafından imzalanmış olması şart değildir. Ancak, bazı belgeler (örneğin poliçe gibi kambiyo senetleri) açısından, belge üzerinde kişinin kendi el yazısı ile imzasının atılmış olması gerekir. Zira, imza, ilgili kambiyo senedinin zorunlu şekil şartını (kurucu bir unsurunu) oluşturmaktadır. Bir kişinin, düzenlediği belgeye başkasının adını yazması ve belgeyi imzalaması durumunda da bir belge vardır; ancak, bu belge sahtedir. Belge altında adı yazılan ve adına imza konulan kişi, gerçek veya hayali bir kişi olabilir. Bunun, belgenin varlığına bir etkisi bulunmamaktadır. " şeklinde ifade edilmiştir. Gerekçe, evleviyetle nesnenin belge olarak kabul edilebilmesi için kaynağının anlaşılabilir olmasını aramaktadır. Buna göre, belge olarak kabul edilebilecek nesne, içeriğin kimin iradesini yansıttığını ya da kimin tarafından oluşturulduğunu ortaya koyabilecek mahiyette olmalıdır. Bunun için, söz konusu nesne, olduğu gibi kişinin adını soyadını taşımak durumunda değildir. Gerekçedeki yaklaşıma göre önemli olan, kaynağın kim olduğunun anlaşılabilir olmasıdır. Belgenin kimden sâdır olduğu hususu, adeta nokta atışı ile ortaya konulamasa dahi, içerikten anlaşılabiliyor ise, ortada bir belge vardır.[25] Hatta bu kişinin gerçekte var olan bir kimse olmasa dahi bu husus önemli değildir. Böyle bir isim hiç olmayabilir. Önemli olan bir kişiye, bir kaynağa atfın bulunması, içeriğindeki iradenin kimin olduğunun, bu

18 11.CD; 02.05.2017 tarih; 2015/4135 E-2017/3243 K

19 11.CD; 22.02.2007 tarih, 2006/861 E- 2007/1073 K

20 GÖKÇEN; age, s.48

21 GÖKÇEN; age, s52

22 GÖKCAN, Hasan Tahsin; agm, s.212

23 GÖKCAN; agm, s.99

24 GÖKCAN, Hasan Tahsin; agm, s.216

25 TAŞDEMİR; age, s.12

kişi gerçek olmasa da gösterilebilmesidir.[26] Ancak aidiyetin yazının içeriğinden anlaşılıyor olması hususunun, salt özel belgeler için olduğu ifade edilmektedir. Buna göre, resmî belgeler için marj, bu denli geniş tutulamaz. Zira resmî belge, ilgili kamu görevlisinin imzası olmadıkça belge vasfını kazanmış sayılmaz.[27] Bu değerlendirmeler bağlamında ölçüt, belgenin kendisidir. Belgenin kaynağı, salt kendisinden değil, başkaca materyal ya da delillerin sürece eklenerek birlikte irdelenmesi neticesinde ortaya konulabildiği takdirde, ortada bir belgenin bulunmadığının kabulü gerekir.[28] İstisnaları saymazsak gerekçe, bu bağlamda belgenin imzalı olup olmamasının da ehemmiyet arz etmediğini ifade eder ancak kambiyo senetleri gibi belgeler bakımından imza, sıhhat şartı olmakla, bu tip belgeler söz konusu olduğunda ortada atılmış bir ıslak imzanın varlığını arar. Mahiyeti gereği ise bazı belgeler, imza taşımazlar. Ancak bu durum, onların belge olarak kabulüne engel değildir. Yargıtay, bazı kararlarında araç şasi numarasını belge olarak kabul edilmektedir.[29] Bir başka kararında da Yargıtay, imza taşımasa dahi bandrol taşıyan materyali, belge olarak kabul etmektedir.[30]

Yine madde gerekçesinde de belirtildiği üzere belgenin, kimin iradesinin bir yansıması olduğu noktasında aidiyet tespiti bakımından en önemli unsur hiç kuşkusuz ki imzadır. İmza, pratikte belgenin aidiyetinin saptanmasının en önemli aracı, alâmetidir. Yargıtay, birden fazla imzanın gerektiği durumlarda bunlardan birisi ya da birkaçının eksik olması halinde ortada bir belgenin değil, taslak metnin bulunduğunu kabul etmektedir.[31] İmzanın olmadığı durumda, söz konusu belgenin o kişiye ait olmadığının, o kişinin iradesini yansıtmadığının kabulü gerekir. İmza ise, kural olarak el ile ve yaygın adlandırma ile ıslak imza şeklinde atılmalıdır. İmzanın şeklinde dair, 2525 sayılı Soyadı Kanunu'nun 2. maddesinde düzenleme bulunmaktadır. Buna göre; öz ad önde, soyad devamında olacak şekilde imzanın atılmasına ilişkin bir düzenleme getirilmiştir. 1934 tarihli nizamnameye göre ise imza, ismin tümü ile atılabileceği gibi, öz adın baş harfi ve soyadın tamamı ile veya salt soyad ile de atılabilir. Ancak uygulamada genelde bu hususlara riayet edilmemektedir. Karakteristik olabilecek şekilde figürler içeren bir tür karalama şeklinde imzalar atılmaktadır. Bu durum, düzenlemeye aykırı olmakla birlikte, yine de ortada imzanın bulunduğu kabul edilir. Hatta

26 TAŞDEMİR; age, s.16

27 TAŞDEMİR; age, s.17

28 GÖKÇEN; age, s.67

29 11.CD; 15.09.2020 tarih; 2018/1787 E-2020/4473 K

30 TAŞDEMİR; age, s.19

31 CGK; 01.05.2007 tarih;59/105

takma isim ile atılan imzanın da geçerli olduğu kabul edilmektedir.[32]

Örf ve âdete göre kabul olunan durumlarda ve bilhassa çok sayıda çıkartılan belgelerde imzanın el dışında başkaca bir araçla oluşturulmasının da kabul edilebileceği belirtilmektedir.[33] İmzanın hukukî içeriğine ilişkin düzenleme, 6098 sayılı kanunun 15. maddesinde yer almaktadır. Belirtilen şekildeki bu düzenleme, güvenli elektronik imzanın da ıslak imza ile aynı sonuçları doğurduğunu hüküm altına almıştır. Dolayısıyla, koşulları taşıyan güvenli elektronik imzanın kullanılması durumunda da belgenin varlığını kabul etmek gerekir. Aynı kanunun 16. maddesi ise, imza yerine geçen işaretleri düzenler. Buna göre imza atamayan kişiler, imza yerine usulüne uygun olarak onaylanmış parmak izi, el ile yapılmış işaret ya da mühür kullanabileceklerdir. Bu durumda, koşullarının varlığı halinde, bu ahvâlde de ortada ıslak imza olmasa dahi, bu şekildeki nesnelerin belge olduğunu kabul etmek icap eder. Düzenleme ise, kambiyo senetlerini bu durumdan ayrık tutmuştur. Bu bağlamda, söz konusu olan kambiyo senedi ise, muhakkak ıslak imza aranmalıdır. Öte yandan bazen belgenin hukuken sonuç doğurması için, birden fazla kişinin imzası gereklidir. Bu olasılıkta belgede imzalardan birisi ya da birkaçının eksik olması halinde ise sahtecilikten bahsedilemeyecektir.

Fotokopi Şeklindeki Belgelere Dair Değerlendirmeler

Belgenin varlığı açısından, evrakın aslının esas alınması gerektiği ifade edilir. Bunun anlamı, onaysız

32 GÜNGÖR; age, s.37

33 GÖKÇEN; age, s.70

fotokopinin belge olarak kabul edilmeyeceğidir.[34] Onaylı suret ise, belge hükmündedir. Belgenin düzenlenmesi aşamasında, bu belgenin birden fazla tanzim edilmesi halinde bunlar da asıl belgedir. Dolayısıyla asıl belge ile, tek bir belge anlaşılmamalıdır. Önemli olan, belgenin düzenleme ânında yetkili kişi tarafından tanzim ediliyor oluşur.[35] Burada asıl belge olan birden fazla olan nüsha, aynı materyal ile aynı nitelikte tanzim edilmektedir. Örneğin; çoğu zaman diploma alınırken, aslı ile birlikte onaylı fotokopisi de verilmektedir. Verilen bu onaylı fotokopi, suret belgedir. Bir başka örnekte ise; bilirkişiler dosyaya birden fazla nüsha sunarlar. İmzalamış oldukları bu belgelerin tamamı ise, asıl belgedir. Yargıtay da, onaysız suretin belge hükmünde olmadığını içtihât etmiştir.[36] En başından itibaren karbon kâğıdı ya da otokopili olarak düzenlenen diğer evrakın belge olduğu kabul edilmektedir.[37] Zira burada, fotokopiden daha farklı bir durum söz konusudur. Fotokopide, önceki bir zamanda oluşturulan belgenin çoğaltılması söz konusu iken, bu metotta belge, belli yardımcı ekipmanların sayesinde aynı ânda ve de düzenleyicisinin bu yöndeki iradesine binaen birden fazla olacak şekilde doldurulmaktadır. Belgenin birden fazla olduğu, en başından beri düzenleyen kişinin bilgisi dahilinde ve hatta bu yönde olması onun kararı şeklindedir. Aynı şekilde faksın ise, fotokopinin aksine belge olduğu ifade edilmektedir.[38] Zira faks, düzenleyicisi tarafından isteğe binaen karşı tarafa gönderildiğinden, düzenleyicisinin garanti fonksiyonunu taşıdığı ifade edilmektedir.[39] Fotokopi şeklinde oluşturulan suretin belge olarak kabul edilmemesine karşın, faks çıktısının belge olarak kabul edilmesi ise kanaatimizce çelişkilidir. Zira her iki cihazın da çalışma prensibi, asıl belgenin dış dünyaya yansıyan görsellerinin alınıp, bunların teknolojinin yardımıyla ışık, elektrik ortamlarında dönüştürülerek çıktı olarak karşımıza gelen kâğıda, görselin yansıtılması üzerinedir. Dolayısıyla; bunlardan birisine belge değeri verip, ötekisini bundan mahrum bırakmak yerinde olmayacaktır. Üstelik fotokopi belgede, asıl belgeyi düzenleyen kişi ile muhatabın yüzyüze olduğu durumda dahi bu sureti belge olarak kabul etmezken, araya mesafenin girdiği faks cihazında çıktıyı belge olarak düşünmemek gerekir. Benzer düşünüşle, artık hayatımızda iyice yer eden ânlık mesajlaşmalarla gönderilen belge görsellerinin çıktılarını da belge olarak kabul etmek gerekir. Bu son olasılık dahil, her üç nesneyi de yapılan izahat muvacehesinde belge olarak değerlendirmemekteyiz.

Taslak ve Özet Belgeler

Henüz oluşturulma aşamasında olan, dolayısıyla tamamlanmamış; bir başka deyişle taslak halindeki içeriğe haiz nesnenin de belge olmadığını Yargıtay kabul etmektedir.[40]

34 GÖKÇEN; age, s.56

35 GÖKCAN, Hasan Tahsin; agm, s.114

36 11.CD; 20.02.2012 tarih, 2009/14713 E-2012/1856 K

37 YOKUŞ SEVÜK; agm, s.235

38 GÖKÇEN; age, s. 61

39 TAŞDEMİR; age, s.70

40 11.CD; 29.09.2006 tarih; 2006/1047 E-2006/7635 K

Bazı belgeler temel aldığı belge, kayıt ve sicildeki tüm bilgileri ihtivâ etmez, salt gerekli olan kısa bir içeriğe yer vermektedir. Bunlar özet belgelerdir, suret belge değildir; mahiyeti daha düşük yoğunlukla olmakla birlikte asıl belge niteliğindedir. Tapudan alınan taşınmazlar listesi buna örnek olarak gösterilebilir. Bunlarda yapılan sahtecilikler de, suça vücut verecektir.[41]

Başka Ülkelerde Düzenlenmiş Belgeler

Yabancı belgeler de usulüne uygun olarak onaylandığı takdirde belge olarak kabul edilirler.[42] 05.10.1961 tarihli La Haye sözleşmesine göre, yargı organına bağlı bir makam veya görevli memur tarafından düzenlenen belgeler, idarî belgeler, noter senetleri sözleşmenin amaçları yönünden resmî belge sayılırlar. Yargıtay da teorik olarak yabancı belgeleri, sahtecilik suçu bağlamında belge olarak kabul etmektedir.[43]

Elektronik Belgeler

Gelişen teknoloji ile birlikte yazışmaların ve hukukî durumlara dair tespitlerin interaktif ortamda kendisine yer bulması, yeni yeni zuhur eden elektronik belgelerin durumunun değerlendirilmesini de elzem kılmaktadır. Elektronik belgelerin bu suç anlamında belge olup olmadığı konusu net değildir. Şu âna kadarki açıklamalar dikkate alındığında, bunların belge olarak kabul edilmemeleri gerekir. Ancak e-imzalı belgeler bağlamında, bunların belge olarak kabul edilebileceğini ifade eden görüşler vardır. Taşdemir, 5070 sayılı kanun hükümleri ile Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 38/A maddesini birlikte okuyarak, bunların belge olarak kabulü için hiçbir engel bulunmadığını, bu konuda özel düzenleme olmadığını dile getirir ancak bunların çıktılarının, bu suça konu olmayacağını zikreder.[44] Yargıtay ise vermiş olduğu bir kararında kullandığı ifadelerle buna yeşil ışık yakan bir yaklaşımda bulunmuş ve karar içeriğinin zıt anlamı itibariyle, e-imzalı belgenin belge olarak kabul edilebileceğine kanaatimizce işaret etmiştir. Zira aksi halde, önüne gelen olayda ortada belgenin bulunmadığını zikretmesi gerekirdi.[45]

Hukuka ve Ahlâka Aykırı İçerikteki Belgeler

İçerik itibariyle hukuka ve ahlâka aykırı belgenin, belge olarak kabul edilmesi mümkün değildir.[46] Bunun için ise, söz konusu aykırılığın bizatihi belgenin içeriğinden anlaşılması gerekir.[47] Şayet, belge bu maksada matuf bir işlem için düzenlenmiş olmasına karşın, içeriği buna değinmiyorsa, bunu belge olarak kabul etmek gerekecektir.

Sonuç

Çalışmamızın giriş kısmında değindiğimiz tüm bu suçların konusunu, mahiyetleri dikkate alındığında belge teşkil etmektedir. Bu suçlardaki eylemler, belgenin mahiyetine göre resmî belge ya da özel belge olarak kabul edilip, suç tasnifi fazına girilerek eylem hakkında bir değerlendirme yapılır. Düzenlemelerin içeriğine göre, suçların varlığı ortaya konulurken belgenin resmî belge olup olmadığı noktasında bir değerlendirmeye girişilir ancak bundan daha da önemli olan husus, tüm bu suçlar için dikkat edilmesi gereken ana bir etken vardır: Ortada bir belge bulunmalıdır. Suça konu olan materyalin mahiyetini tespit etmezden evvel, bunun belge olarak kabul edilip edilmeyeceği hususu ortaya konulmalıdır. Şayet suça konu materyalin belge olarak kabul edilmediği noktada, ortada az evvel zikredilen tüm suçların da oluşmayacağı kabul edilecektir. Bu bağlamda mezkur suçların oluşması için evvelâ elde bulunan materyalin belge olduğu saptanmalıdır. Belge kavramı, bu özelliği nedeniyle mezkur suçlar için temel teşkil etmektedir. ■

41 ATALAN; age, s.776
42 GÖKCAN, Hasan Tahsin; agm, s.117
43 TAŞDEMIR; age, s.30
44 TAŞDEMİR; age, s.251 vd
45 CGK; 24.01.2017 tarih, 2016/21-1065 E-2017/170 K
46 ATALAN; age, s.774
47 TAŞDEMIR; age, s.29

KAYNAKÇA

ATALAN, Mustafa; Dolandırıcılık Sahtecilik ve Güveni Kötüye Kullanma Suçları Şerhi; Şubat-2020
GÖKCAN, Hasan Tahsin; Resmî Belgede Sahtecilik Suçu; Ankara Barosu Dergisi, 2009, Sayı: 3
GÖKCAN, Hasan Tahsin; Özel Belgede Sahtecilik Suçu; Ankara Barosu Dergisi, Sayı: 2010/1
GÖKÇEN Ahmet; Belgede Sahtecilik Suçları; Ankara-2018 GÜNGÖR, Devrim; Belgede Sahtecilik
TAŞDEMİR, Kubilay; Belgelerde Sahtecilik Suçları; Mayıs-2019
YOKUŞ SEVÜK, Handan; Özel Belgede Sahtecilik Suçu; DÜHFD, Cilt:24, Sayı: 41, Yıl: 2019
KUBBEALTI LÜGATI, Android Uygulaması WIKIPEDIA, Android Uygulaması

UZAY HUKUKU VE TÜRKİYE'DEKİ GELİŞMELER

Ceyda BOZDAĞ
İstanbul Hakimi

Uzay hukuku, dış uzay ve onunla ilgili faaliyetlere uygulanabilecek olan tüm kuralları kapsar. Uzay hukuku, bir uydu fırlatılması sistemi açısından gereken prosedürü kapsayan özel bir durumdan, devletlerin dış uzayda nasıl davrandıklarını belirleyen ilkelere kadar kapsamlı ve geniş bir yelpazeyi içermektedir. Bu sebeple uzay hukukunu şekillendiren bazı kurallar, mevcut iç hukuk ilkelerinin yeni bir alan olan bu alana uygulanmasıyla şekillenmektedir.

Değişen dünya şartları ile yakın zamanda gündemimize giren kavramlardan olan Uzay hukuku ve Türkiye'deki gelişmelerden sizleri haberdar etmek için bu yazıyı hazırlamış bulunmaktayım.

Haydi gelin şimdi ; son zamanların popüler kavramlarından olan ve merakımızı cezbeden Uzay hukukunun ne olduğuna ve Türkiye 'deki gelişmelerin neler olduğuna beraberce bir bakalım..

Öncelikle; Uzay Hukuku kavramı ilk olarak Rusya'nın 4 Ekim 1957 tarihinde Sputnik-I uydusunu uzayda bir yörüngeye yerleştirilmesiyle dünya gündemine girmiştir. Uzay Hukukunu daha rahat anlayabilmek için Deniz Hukuku ile benzerliği göz önüne getirilebilir. Bir uzay cismi, tıpkı deniz hukukunda uluslararası sularda geçerli olan kurallar gibi, bir devletin kendi egemenlik alanının dışında seyreden ve o devlete ait bir varlıktır. Fakat aradaki fark şudur ki; uzay hukukunda, deniz hukukundaki gibi yatay olarak tanımlanmış kara suları gibi sınırlandırılmış değildir. Hava Hukuku kurallarına göre, ülkelerin egemen hava sahası, o ülkenin sahip olduğu kara parçası ile karasularının üzerinde, üst hududu tanımlanmamış bir boşluğu kapsamakta olup, hava sahasının nereden itibaren başlayıp nerede bittiği kesin olarak belli değildir.

Uzay hukuku, dış uzay ve onunla ilgili faaliyetlere uygulanabilecek olan tüm kuralları kapsar. Uzay hukuku, bir uydu fırlatılması sistemi açısından gereken prosedürü kapsayan özel bir durumdan, devletlerin dış uzayda nasıl davrandıklarını belirleyen ilkelere kadar kapsamlı ve geniş bir yelpazeyi içermektedir. Bu sebeple uzay hukukunu şekillendiren bazı kurallar, mevcut iç hukuk ilkelerinin yeni bir alan olan bu alana uygulanmasıyla şekillenmektedir.

Uzay ile ilgili uluslararası ilk hukuki düzenlemeler; BM Genel Kurulu'nun 13 Aralık 1958 gün ve 1348(XIII) sayılı "Uzayın Barışcı Kullanımı Sorunu" kararı ve ayrıca "Uzayın Barışcı Kullanımları ad hoc Komitesi"nin kurulması ile yapılmıştır. Bu komite raporuna göre BM Genel Kurulu, 12 Aralık 1959 gün ve 1472(XIV) sayılı kararıyla 24 üye devletin temsilcileriyle "Uzayın Barışçı Amaçlarla Kullanımı Komitesi (UNCOPUOS)"ni kurulmuştur. 1977 yılında üye sayısı 47'ye ulaşmıştır. Günümüzde 92 üyesi bulunmaktadır. Uzay komitesi çalışmalarını, Bilim ve Teknik Alt-Komitesi ile Hukuk Alt-Komitesi olarak iki alt-komite çerçevesinde yürütmektedir. Komite, uluslararası hukukun özel bir bölümü olan uzay hukukunun şekillenmesine yönelik taslak antlaşma metinleri hazırlayarak uzay hukukuna dair ilkelerin neler olacağına yönelik tavsiyelerde bulunmuştur. Uluslararası düzeydeki temel belgeler ve çok taraflı antlaşmalar bu komite tarafından yapılmaktadır. UNCOPUOS, Genel Kurul için uzayla ilgili

sorunları düzenlemek amacıyla uyumlaştırma komitesi olarak hareket eder ve üye devletler arasında ilgili sorunların tartışılması için bir forum olarak da hizmet görür.Dış uzayın barışçı amaçlarla kullanılması amacı ile 1962 yılında devletlerarası koordinasyon sağlamak için BM Dış Uzay Dairesi (UNOOSA) kurulmuştur.

Peki, daha önce bir 'Uzay Antlaşması' olduğunu duymuş muydunuz?

Dünya'da en çok ülke tarafından onaylanmış ve Uzay Hukukunun temel ilkelerini içeren antlaşmalardan esas nitelik taşıyan bir ; "Uzay Antlaşması" vardır. Kısaca Uzay Antlaşması olarak bilinen "Ay ve Diğer Gök Cisimleri Dahil, Uzayın Keşfi ve Kullanılmasında Devletlerin Faaliyetlerini Yöneten İlkeler Hakkında Antlaşma" 19.12.1966 tarihinde imzaya açılmış, BM Genel Kurulu tarafından BM'nin 19 Aralık 1966 tarih ve 2222 (XXI) sayılı kararına Ek olarak hazırlanan bu antlaşma 10 Ekim 1967 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Antlaşma Türkiye bakımından 27 Mayıs 1968 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu antlaşma ile uzayın kullanım ve araştırma hakkının uzaya ulaşmaya yeterli teknolojiye sahip devletlere ait olduğu ve bu teknolojinin insanlık yararına kullanılması gerektiği düzenlenmiştir. Ancak bununla birlikte, bu antlaşmanın Uzay Hukukuna ilişkin belli başlı tanımları yapılmadığı gibi özellikle Uzayın nerede başlayıp nerede bittiğine dair hukuki tanımlar henüz kesin çizgilerle belirlenememiştir.

Uzay Antlaşması'nın 1. maddesinin düzenlemesine göre, Ay ve diğer gök cisimleri dahil uzayın keşfi ve kullanımı tüm ülkelerin çıkarlarına ve faydalarına uygun olmalı, ay ve diğer gök cisimleri bütün insanlığın ortak mirası kabul edilmelidir. Maddenin devamında uzayda bilimsel çalışma serbestisini ve uluslararası toplumun bu anlamda işbirliği içerisinde olmasını hükme bağlamaktadır. Yine 2. maddeye göre ise ay ve diğer gök cisimleri dahil uzay üzerinde ulusal mülk veya egemenlik iddialarının olamayacağını belirtmektedir. Uzay Antlaşması'nın diğer maddeleri arasında uzayda, dünyanın yörüngesine nükleer silah veya kitle imha silahlarının yerleştirilemeyeceği, uzayın sadece barışçıl amaçlarla kullanılabileceği (madde 3), bu bağlamda askeri üslerin inşa edilemeyeceği, askeri tatbikat ve silah denemelerinin yapılamayacağı (madde 4), astronotların insanlığın elçileri olduğu, kendilerine her türlü yardımın yapılması gerektiği (madde 5), uzayda gerçekleştirilen eylemlerden dolayı uluslararası sorumluluğun olduğu (madde 6) yönündeki hükümler yer almaktadır. 1967 tarihli Uzay Antlaşması sonrasında dört ek antlaşma daha akdedilmiştir. Söz konusu antlaşmalar, 1967 Uzay Antlaşması'ndaki hükümleri daha da detaylandıran ve onaylayan niteliktedir ve günümüz uzay hukukunun temel belgelerini bu metinler oluşturmaktadır.

Uzay ile ilgili gelişmeler; bütünsel bir bakış açısıyla kollektifin yararına olacak şekilde değerlendirilmelidir. Günümüzde en basitinden; canlı televizyon görün-

tüleri dünyanın uzak bölgelerinde o anda izlenebilmekte, neredeyse dünyanın herhangi bir noktadasın da telefon ile görüşülebilmekte, internet üzerinden her türlü iletişim sağlanabilmektedir. Hele ki yakın zamanda duyduğumuz üzere; Dünyadan Uzaya yapılacak turizme hazırlanılmakta ve hatta Mars'a yerleşmek için planlar sık sık gündeme getirilmektedir.

Uzay hukuku, uzayın kullanımı ve araştırılması ile ilgili gelişmekte olan ve günceliğini günden güne artıran bir alandır. Uzay gücü ve devletlerin uzayı kullanma yetenekleri de her geçen gün önem kazanmaktadır.

Peki Türkiye' deki gelişmeler nelerdir dediğinizi duyar gibiyim..

Türkiye'de Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı'nca hazırlanan "Türkiye Uzay Ajansı Kurulması ve Uzaya Yönelik Faaliyetlerin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı (Türkiye Uzay Kanunu Tasarısı)" Bakanlar Kurulu'nca 13/2/2017 tarihinde TBMM'ye sunulmuştur.

Türkiye'nin şu anda bir Türk Uzay Kanunu hâlihazırda bulunmamaktadır. Belirtilen tasarı kanunlaşmamıştır. Bu tasarının bir parçası olan Türkiye Uzay Ajansının kurulması işlemi 13 Aralık 2018 tarihinde 30624 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 23 nolu "Türkiye Uzay Ajansı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" ile gerçekleşmiş ve 13 Aralık 2018 tarihinde Türkiye Uzay Ajansı kurulmuştur. 13 maddeli kararnamenin amacı Türkiye Uzay Ajansının kuruluş, görev ve yetkilerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir. Kararname sadece Türkiye Uzay Ajansı teşkilatını ve personelini kapsamaktadır. Bu ajans tarafından; Ülkemiz adına Uzaya ilişkin önemli adımlar atılmakta ve çalışmalar yapılmaktadır.

Sözlerime burada son verirken; Güzel Ülkemizin uzay alanındaki çalışmalarında başarılı adımlar atmasını ve yakın zamanda Türk Uzay Kanunu'na hukuk dünyamızın kavuşmasını, bu dileğimin ışık hızıyla gerçekleşmesini temenni ederim. ■

KAYNAKÇA

1-https://dergipark. org.tr/en/pub/ihm/issue/60298/879284#author1735583
2-http://acikerisim.baskent.edu.tr/xmlui/bitstream/handle/11727/3015/10235148.pdf?sequence=1&isAllowed=y

BİR FİLMİN TAM ORTASINDA .. (ADI CORONA)

Elif Sevgi CANKI
Gaziosmanpaşa Adliyesi Hakimi

Biz hiç birimiz bir gün televizyonda film olarak izlediğimiz o korkunç böcek istilası, yer yaran depremler, bir şehri yutan seller, aniden tüm dünyayı sarıveren salgınlar gibi bir senaryonun tam da ortasında kendimizi bulabileceğimizi düşünemedik. Düşünemedik ve hiç ihtimal dahi vermedik. Nasıl olabilir ki?...

Merhaba deniz kıyısına bir yunus gibi vurmuş küçük çocuk, merhaba aylardır yanan Avusturya ormanları, merhaba içine pet şişe attığımız ve yedinci kıtayı oluşturduğumuz sevgili denizler, sevgili okyanus, merhaba dünyaa.. ve merhaba bir dünya kavgalarımız ....

Biz hiç birimiz bir gün televizyonda film olarak izlediğimiz o korkunç böcek istilası, yer yaran depremler, bir şehri yutan seller, aniden tüm dünyayı sarıveren salgınlar gibi bir senaryonun tam da ortasında kendimizi bulabileceğimizi düşünemedik. Düşünemedik ve hiç ihtimal dahi vermedik. Nasıl olabilir ki?... bir film nasıl gerçek gibi yaşanır? Nasıl tam da sen kendi filminin baş kahramanı olursun ve filmdeki rolünü sonunu bilmeden o anda yaşarsın.? Biz tüm bunları bilemedik. Bize kimse bir senaryo verip al, çalış demedi.. Şimdi o yüzden şaşkınız , gözlerimiz fal taşı gibi açık ve ışık tutulmuş tavşanlar gibi kalakalışımız bu yüzden.. Halen de bilmiyoruz, haberlerde bizden uzak ülkelerde izlediğimiz salgının tam da yaşadığımız şehre

varabileceğini bile anlayamamışken henüz, evden çıkma, gezme, tozma, dokunma, yaklaşma diye bize uyarı veren bir şeye karşı gardımızı almak zorundayız.

Önce ne oluyordu filmlerde onu düşünüyoruz. Filmin sonuna kalması gereken kahramanlardan olmak için dua ediyoruz. Onlar cesur davrananlar mıydı, yatağın altına saklananlar mı? Bilim insanları mıydı, sıradan halk mı? Camdan bize doğru yaklaşan bir çekirge sürüsü gördüğümüzde yapmamız gereken evde kalmak mı, arabaya binip oradan olanca hızıyla uzaklaşmak mı hatırlamaya çalışıyoruz .. Ya da bir salgın peydah olduğunda ülkede hemen evimizin bodrum katına inip, yiyeceklerimizi alıp bir kaç yıl orada kalmamızı gerektirecek gibi mi davranmamız gerekiyor, yoksa seni yeneceğim diyerek ortalara atılmamız mı? O tarihi ilacı bulacak olan bilim insanının varması gereken yere varması için yetiştirecek arabayı süren kişi ben mi olmalıyım, yoksa kimsenin olmaz canım dediği bir fikri mi ortaya atmalıyım? Henüz filmi tam çözemedik .. Henüz senaryoyu kavrayamadık ..

Şu an geçmişimizle yüzleşme aşamasındayız sanki. Sanki herkes kendi iç hesaplaşmasını yaşıyor gibi .. Sanki dünya olanca hıncını biriktirmiş üzerimize kusuyor gibi.. Sanki ah ederek giden onca çocuk, haksızlığa uğramış onca can, alın size diyor ve tam da nefessiz kalmamız için en can alıcı noktamızdan yakalıyor. Ne yaptık biz ile ne yapacağız arasında gidip geliyoruz.. Sonu güzel olacak ile ben bitti demeden bitmezler yan yana gelmiş kol kola vermiş koşarak gidiyor. Hey dur nereye gidiyorsunuz dememize bile fırsat kalmıyor. Bu aralar kapıdan kovsak bacadan girecek olan virüs onca korku endişe ve niyelerle birlikte bir çok soruyu alıp getirip beynimize bırakıyor.. Onca düşünce duygu ve endişe gelip geçiyor ki biz 2020 nin ne olduğunu bile anlayamaz hale geliyoruz.. Mayaların bahsettiği 2012 aslında 2020 miydi acabalarıyla boğuşup, gidip Şirince'de mi beklesek diye düşünüp, gök yüzünde yıldızlara bakıp çeşitli senaryolar anlatıp çeşitli olasılıklardan bahseden astrologları bir gram bile anlamadan iyi birşeyler görmüş olmalarını diliyoruz..

Bize senaryo vermeden film çektiren sevgili dünya sana yaptığımız haksızlık, canını acıttığımız gün çoktur ya; aslında hepimiz sana yaptıklarımızı, çektirdiğimiz eziyetleri görüyor, üzülüyor, dağılıyor veee herkesin üzerine düşeni yapmasını diliyoruz; emin ol hem de canı gönülden... Ama, biz sevgili devasa insan mahlukatı olarak unutkanız, çabuk unutuyor çabuk alışıyoruz, bazen öyle çarçabuk kabullenişlerimiz var ki şaşarsın ..Mesela küresel ısınma hepimizin çocukluğundan beri konuşulan ama olması ihtimal dahilinde olmayanlar listesinde bulunan ve eriyen kar kütlelerini , değişen iklimleri gördükçe çabucak kabullendiğimiz bir gerçek oldu bizim için.. Şimdilerde yeni iklimlere alışıyoruz, eskiden kışın kar çok yağardı, eskiden bahar şu zamanda gelirdi diyerek var olan yeni koşulları kabullendik kıyafetlerimizi ona göre şekillendirmekle yetiniyoruz. Çok yanlış olduğunu bile bile yaşam şeklimizi sadeleştirmek yerine ne yapalım canım olacağı varmışlarla yetiniyoruz. Biz insanoğlu çok konuşuyor, çok söylüyoruz, çok üzülüyor, çok görmezden geliyoruz...

Ve minicik bedenin ahını, yanan ormanlarla dünyanın ciğerini sökmüşlüğümüzün cezasını, yedinci kıtanın varlığını, yok saydığımız, yok sandığımız, göremediğimiz ancak görmezden gelemeyeceğimiz bir virüsle ödüyoruz .. Hepimiz annesinden ceza almaktan korkan çocuklar gibi saklandık yatağın, koltuğun, divanın altına, virüsün yanlış bir kişiyi ebelemesini, bizimde çanak çömlek patladı diyerek büyük bir sevinçle ortaya atılacağımız günleri bekliyoruz .. Her şey bittiğinde; biz virüsü şaşırtıp onu yendiğimizde umarım dünya daha güzel bir yer olsun .. Yine sadece ve sadece filmlerde izleyelim bilim kurgu hikayelerini .. Vee diliyorum ki sevgili dünya, bundan sonra barışalım ..Unutmayalım .. ■

TÜRK HUKUKUNDA FAİZ UYGULAMASI

Memet Sinan CEBE
İstanbul Hakimi

Faiz, paranın alacaklısına sağladığı medeni bir semere olup para borçlarında söz konusu olabilen ve anaparayı takip eden fer'i nitelikte bir haktır. (TBK. m. 104, 152 ve 189) Bunun için ifa anına kadar yapılacak bir bildirimle veya faize ilişkin hak saklı tutulmak kaydı ile ödeme yapılsa bile faiz zamanaşımı süresi içinde her zaman istenebilir. Aksi halde borç ödenmekle faiz sona erer. (Ancak tahvillerin faiz kuponları, TTK. m. 661, 667 gereği bu tahvillerden ayrıldıktan sonra bağımsız alacak haline gelir.)

Faiz, paranın alacaklısına sağladığı medeni bir semere olup[1] para borçlarında söz konusu olabilen ve anaparayı takip eden fer'i nitelikte bir haktır.(TBK. m. 104, 152 ve 189)[2] Bunun için ifa anına kadar yapılacak bir bildirimle veya faize ilişkin hak saklı tutulmak kaydı ile ödeme yapılsa bile faiz zamanaşımı süresi içinde her zaman istenebilir. Aksi halde borç ödenmekle faiz sona erer. *(Ancak tahvillerin faiz kuponları, TTK. m. 661, 667 gereği bu tahvillerden ayrıldıktan sonra bağımsız alacak haline gelir.)*[3]

Faiz türleri, oranının sözleşme veya kanun ile öngörülmüş olmasına göre, işlediği döneme göre, faize faiz yürütülmesine göre farklılık arz etmektedir. Ancak bu ayrımlar içinde en önemli olanı kanuni faiz ve akdi faiz ayrımı ile kapital *(ana para/resülmal)* faizi ve temerrüt faizi ayrımıdır. Ayrıca hukuki ilişkinin adi, ticari veya tüketici işlemi olmasına göre de tabi bulunduğu mevzuat farklılık arz etmektedir. [4]

Kanuni faiz, oranı kanun tarafından öngörülmüş olan faizdir. **Akdi faiz** ise oranı kanunda öngörülen sınırlar içinde kalmak kaydı ile sözleşme ile belirlenebilen faizidir.[5] Kanuni faiz ve akdi faiz ayrımı daha çok faizin oranı esas alınarak yapılan bir ayrımdır. 3095 sayılı Kanuni

1 - Eriş, Cilt I, s. 602
2 - Poroy/Yasaman, s. 95; Eriş, Cilt I, s. 602
3 - Eriş, Cilt I, s. 602
4 - Arkan, s. 79
5 - Arkan, s. 81

Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunu'nun 5/2.[6] maddesinin *"Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununda kanuni faiz, temerrüt faizi* ***oranlarını belirleyen hükümler uygulanmaz."*** şeklindeki hükmü ile TBK ve TTK'da öngörülen kapital veya temerrüt faiz oranlarına ilişkin hükümler kaldırılmış ve oranların 3095 sayılı kanuna göre belirlenmesi gerektiği öngörülmüştür.

Kapital faizi, alacaklının, paranın vadesinde kendisine ödenmesine kadar geçen süre için paradan yoksun kalmış olması nedeni ile borçludan talep edebileceği faizdir. [7]

Ödünç para verme işlemi, adi nitelikte bir işlem ise kural olarak alacaklı, TBK. m. 387/1 gereği kapital faizi talep edemez. Ancak sözleşme ile aksi kararlaştırılabilir. Fakat ödünç para verme işlemi ticari nitelikte ise alacaklı TBK. m. 387/2 gereği parayı ödünç verdiği tarihten paranın kendisine vadesinde ödendiği tarihe kadar sözleşmede hüküm olmasa bile kapital faizi talep edebilir.[8] Bu hüküm TTK. m. 20'de öngörülen ticari iş veya hizmet karşılıksız veya ücretsiz yapılmaz kuralının gereğidir.[9] Bankaların faiz dışında aldıkları komisyon ve diğer masrafların yasal dayanağı da TTK. m. 20'dir.

Temerrüt faizi borçlunun parayı vadesinde ödemeyerek temerrüde düştüğü tarihten paranın ödendiği tarihe kadar ödemesi gereken faizdir. Temerrüt faizi, zarar olsun olmasın, alacağına zamanında ulaşamayan alacaklıya ödenen tazminat niteliğinde bir alacaktır.[10]

Temerrüt faizi işlemin adi, ticari ve tüketici işlemi olduğu önemli olmaksızın temerrüt şartına bağlı olarak talep edilebilir. Borcun kaynaklandığı işin adi veya ticari olması önemli olmaksızın m. 117 gereği borçlunun temerrüdü ile temerrüt faizi kanun gereği kendiliğinden işler. Bunun için sözleşmede hüküm olmasına gerek yoktur. Ancak alacaklı ödemeyi çekincesiz kabul ederek veya sözleşme ile bu hakkından vazgeçebilir.

Adi işlerde temerrüt, TBK. m. 117'de düzenlenmiştir. Buna göre muaccel bir borcun borçlusu, alacaklının ihtarıyla temerrüde düşer. Borcun ifa edileceği gün, birlikte belirlenmiş veya sözleşmede saklı tutulan bir hakka dayanarak taraflardan biri usulüne uygun bir bildirimde bulunmak suretiyle belirlenmişse, bu günün geçmesiyle, haksız fiilde, fiilin işlendiği, sebepsiz zenginleşmede ise zenginleşmenin gerçekleştiği tarihte borçlu temerrüde düşmüş olur. Ancak sebepsiz zenginleşenin iyiniyetli olduğu hâllerde temerrüt için bildirim şarttır.

Ayrıca TBK. m. 392 gereği tüketim ödüncünde, ödüncün geri verilmesi konusunda belirli bir gün ya da bildirim süresi veya borcun geri istendiği anda muaccel olacağı kararlaştırılmamışsa ödünç alan, ilk istemden başlayarak **altı hafta** geçmedikçe ödüncü geri vermekle yükümlü değildir.

6 - Madde 5 - 22 Mart 1303 tarihli Murabaha Nizamnamesi yürürlükten kaldırılmıştır.
Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununda kanuni faiz temerrüt faizi oranlarını belirleyen hükümler uygulanmaz.

7 - Arkan, s. 79; Poroy/Yasaman, s. 95-96

8 - Arkan, s, 84

9 - Arkan, s, 85

10 - Arkan, s. 79; Poroy/Yasaman, s. 95-96

Ticari işlerde temerrüt, TTK. m. 10'da *"Aksine sözleşme yoksa, ticari bir borcun faizi, vadenin bitiminden ve belli bir vade yoksa ihtar gününden itibaren işlemeye başlar."* şeklinde düzenlenmiştir. Bu manada ticari borçlarda temerrüt faizinin işlemesi için vadenin gelmesi vade yok ise ihtar gereklidir. Ancak ihtarın m. 18 gereği noter vasıtası veya öngörülen diğer şekillerde gönderilmesi gerekir. Ancak bu şekil, doktrinindeki hakim görüşe göre kanunu dili sorunlu olsa bile geçerlilik şekli olmayıp, ispat şekli olarak kabul edilmektedir.[11]

Kapital faizinin ödenmesinde temerrüde düşülmesi halinde borçlu icra takibine başlandığı veya dava açıldığı günden itibaren temerrüt faizi ödemekle yükümlüdür. Buna aykırı olarak yapılan anlaşmalar, ceza koşulu hükümlerine tabidir.(TBK. m. 121)[12]

Gerek adi gerekse ticari işlerde kapital faizinin ve temerrüt faizinin anaparayı geçmesi mümkündür.[13]

Uygulamada ticari işlerde bazen reeskont faizi talep edilmektedir. Bu faiz kısa vadeli kredi işlemlerinde uygulanan reeskont yani iskonto faizidir. Böyle bir durumda isteğe bağlı olarak avans değil reeskont faizinin başka bir deyişle iskonto faizinin uygulanması gerekir.[14]

Ancak bazı hallerde İİK. m. 143/4'te öngörüldüğü üzere temerrüt söz konusu olsa bile faiz ödenmeyeceği öngörülmüş olabilir.

- Mahkemece bozma ilamı ve tüm dosya kapsamına göre, alacağın zamanaşımına uğramadığı, dava konusu alacak için borç ödemeden aciz vesikası verildiği, İİK 143/4. Maddesinde belirtildiği üzere aciz vesikasında yazılı alacak miktarı için faiz istenemeyeceği, davalının borç kapsamında herhangi bir ödemede bulunmadığı, davacı tarafın sözleşmeye istinaden davalıya kullandırdığı miktarın dosyadaki dekonttan 2.000,00 TL olduğu, faizin kullandırılan ve kullandırıldığı ispat olunan miktar üzerinden hesaplanmasının gerektiği, **belirlenen anapara üzerinden aciz vesikasının düzenlenme tarihine kadar akdi faizin talep edilebileceği gerekçesi ile davanın kısmen kabulüne, 2.000,00 TL asıl alacak, 7.319,07 TL işlemiş faiz olmak üzere toplam 9.319,07 TL alacağın davalıdan alınarak davacı tarafa verilmesine,** fazlaya ilişkin istemin reddine karar verilmiştir. ... ONANMASINA... **11. HD. 25.11.2020 tarih 2019/845 E. ve 2020/5396 K.**
- Mahkemece bozma ilamına uyularak yapılan yargılama sonucunda, davaya konu alacağın tahsili için işbu davanın açılmasından önce ilamsız icra takibi yapıldığı, takip sürecinde borçlunun hacze kabil malı bulunmadığı tespit edildiğinden asıl alacak, işlemiş faiz ve masraflar olmak üzere toplam **7.936,01 TL için 17/12/2008 tarihinde borç ödemeden aciz vesikası düzenlendiği,** davacı yanca aciz vesikasının düzenlendiği tarihten sonrası için işlemiş faiz talep edilmişse de, **İİK 143/4. maddesine göre, aciz vesikasında yazılı alacak miktarı için faiz talep edilemeyeceği, davacının ancak aciz vesikasının düzenlendiği tarihe kadar olan işlemiş akdi faizi talep edebileceği,** talep edilen alacağa dava tarihinden itibaren temerrüt faizi işletilmesi talebinin de aynı ge-

11 - Eriş, Cilt I, s. 650
12 - Arkan, s. 81
13 - Arkan, s. 93
14 - Eriş, Cilt I, s. 604

rekçeyle yerinde olmadığı, davalının davaya konu kredi borcu sebebiyle 89,01 TL kısmi ödemede bulunduğu, TBK'nın 100/1. maddesi gereğince bu ödemenin öncelikle faiz alacağından mahsup edilmesi gerektiği gerekçesiyle, davanın kısmen kabulüne, 1.813,00 TL'si ana para, 6.337,24 TL'si ise işlemiş faiz olmak üzere toplam 8.150,24 TL alacağın davalıdan tahsiline karar verilmiştir....ONANMASINA... **11. HD. 30.11.2020 tarih 2019/846 E. ve 2020/5482 K.**

Faizde zamanaşımı; kapital faizi TBK. m. 147/1 gereği beş yıllık zamanaşımına, temerrüt faizi TBK. m. 152 gereği asıl alacağa tabi olduğundan asıl alacağın tabi olduğu zamanaşımına tabidir.[15]

- 32. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında, TBK'nın 131/2. maddesi gereği, ifa anına kadar yapılacak bir bildirimle saklı tutulması hâlinde, faiz isteme hakkının zamanaşımı süresi içinde her zaman istenebileceği, somut olayda da icra takibi sırasında yasal faiz istenilmekle birlikte ticari faiz isteme hakkının açık ve seçik saklı tutulduğunun aşikar olduğu, yasal ve ticari faizin birbirinden bağımsız haklar olmaması, ikisinin de üst başlık olan faiz hakkından doğduğu dikkate alındığında, bu hakkın zamanaşımı süresi içinde her zaman istenebileceği, ne var ki işin esasına girilerek davacının ticari faiz isteme hakkının olup olmadığının araştırılması, ticari faiz isteme hakkının olduğu sonucuna varıldığı takdirde davanın kabulüne karar verilmesi gerektiği yönündeki değişik gerekçe ile direnme kararının bozulması gerektiği ileri sürülmüş ise de, bu görüş açıklanan nedenlerle Kurul çoğunluğunca benimsenmemiştir.

  33. Sonuç itibariyle; usul ve yasaya uygun olan direnme kararının yukarıda açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerle onanmasına karar vermek gerekmiştir. **HGK. 07.07.2020 tarih 2017/4-1704 E. ve 2020/534K.**

Faizi aşan zarar; kişinin faizi aşan bir zararı var ise bu zarar TBK. m. 122 kapsamında ayrıca talep edilebilir. Ancak alacaklı, faizi aşan zararın varlığını ve miktarını ispat ile yükümlüdür. Borçlu da bu zararı ödemekten kurtulmak için kendisine atfı kabil kusur olmadan temerrüde düştüğünü ispat ile yükümlüdür.[16]

- İlk derece mahkemesince, iddia, savunma ve bilirkişi raporuna göre, taraflar arasında akdedilen kredi sözleşmesinin 12.1. maddesiyle, **sigorta yaptırma yükümlülüğünün davacıda olduğu, ancak banka uygun görürse sigorta işleminin banka tarafından yaptırılacağının kararlaştırıldığı, davacının davalı bankanın davacının hesabında bulunan 880 TL tutarındaki paraya bloke koyup, poliçe yapılacağı konusunda davacıda inanç yaratmasına rağmen sigorta yaptırmaması sebebiyle meydana gelen zarardan %60 oranında kusurlu olduğu,** davacının ise sigorta yapılıp yapılmadığını takip etmediği, poliçeyi davalıdan istemediği için % 40 oranında müterafik kusuru bulunduğu, davacı Ahmet Tukaç'ın kredi sözleşmesini kefil sıfatıyla imzaladığı, taşınmazını kredi borcuna teminat olarak ipotek verdiği, çiftçi kayıt sistemine üye olduğu ve dava konusu seranın da sahibi olarak gözüktüğü bu nedenle aktif dava ehliyetine sahip olduğu gerekçesiyle, davanın kısmen kabulüne, 87.643,74 TL'nin davalıdan yasal faiziyle tahsiline karar verilmiştir.

  Karara karşı taraf vekillerince istinaf kanun yoluna başvurulmuştur.

  İstinaf mahkemesince yapılan yargılama neticesinde, mahkemenin kusura ve davacı Ahmet Tukaç'ın aktif husumet ehliyeti bulunduğuna ilişkin görüşünün isabetli olduğu ancak, **davacı yanca reeskont faizi talep edilmesine ve taraflar arasındaki ilişkinin ticari iş niteliğinde olmasına rağmen yasal faize hükmedilmesinin doğru olmadığı gerekçesiyle, davalı vekilinin istinaf başvurusunun esastan reddine, davacı vekilinin istinaf başvurusunun kısmen kabulüne,** ilk derece mahkemesi kararı kaldırılıp yeniden hüküm tesis edilmek suretiyle davanın kısmen kabulüne, 87.643,74 TL'nin dava tarihi olan 11.04.2012 tarihinden itibaren değişen oranlarda reeskont faiziyle birlikte davalıdan tahsiline karar verilmiştir... ONANMASINA... **11. HD. 08.04.2019 tarih 2018/1402 E. ve 2019/2680 K.**

- Dava, haksız ihtiyati tedbirden kaynaklanan tazminat istemine ilişkindir.

  ...

  Bilirkişi raporunda **banka cari faiz oranına ve avans faiz oranına göre ayrı ayrı hesaplama yapılmış, mahkemece taraflar arasında sözleşmesel bir ilişki bulunmadığı, bu sebeple banka cari faiz oranının dikkate alınmasının mümkün olmadığı gerekçesi ile avans faizine göre yapılan hesaplama sonucu ulaşılan tutar esas alınmıştır.** Ancak, davacı bankanın zararı yoksun kaldığı kâr kaybı olup, bu da ortalama kredi faiz oranları dikkate alınarak yapılacak bir hesaplama yöntemi ile bulunabilecektir. Bu durumda, hatalı hesaplama yöntemine dayalı bilirkişi raporu esas alınmak sureti ile hüküm tesisi doğru olmayıp, hükmün taraflar yararına bozulması gerekmiştir.

  Davacı banka alacağının ticari niteliği gözönünde bulundurulmaksızın davalıların tacir olmadıkları gerekçesi ile yasal faize hükmedilmesi de doğru olmamış, hükmün davacı yararına bozulması gerekmiştir. 19. HD. **09.05.2019 tarih 2017/4431 E. ve 2019/3620 K.**

Bileşik faiz, işlemiş faizin, ana paraya eklenmesi ile bulan ara toplama yeniden faiz işletilmesidir. Bileşik faiz yasağı TBK. m. 121/3'te ve TBK. m. 388/2'de de öngörülmüştür.

Ticari işler bakımından bileşik faiz yasağı ise TTK. m. 8/2'de ***"Üç aydan aşağı olmamak üzere, faizin anaparaya eklenerek birlikte tekrar faiz yürütülmesi şartı, yalnız cari hesaplarla her iki taraf bakımından da ticari iş niteliğinde olan ödünç sözleşmelerinde geçerlidir. Şu şartla ki, bu fıkra, sözleşenleri tacir olmayanlara uy-***

15 - Eriş, Cilt I, s. 602

16 - Poroy/Yasaman, s. 96

gulanmaz." şeklinde düzenlenmiştir. Düzenleme gereği ticari işlerde değ kural olarak bileşik faiz yasaktır. Bu yasağa aykırı sözleşme hükümleri m. 8/4 gereği yok hükmündedir. ***Ancak üç aydan aşağı olmamak üzere, faizin anaparaya eklenerek birlikte tekrar faiz yürütülmesi şartı yalnız cari hesaplarla her iki taraf bakımından da ticari iş niteliğinde olan ödünç sözleşmelerinde mümkünüdür.*** Ancak bu istisna tarafları tacir olmayan sözleşenlere uygulanmaz. Bu kapsamda bileşik faiz ancak iki tarafı da tacir olan cari hesaplarla (m. 89 v.d.) ve her iki taraf bakımından da ticari nitelikte olan ödünç sözleşmelerinde bileşik faiz uygulanabilir.[17] Eğer ödünç sözleşmesi borçlu bakımından ticari nitelikte değil ise m. 19/2 kapsamında borçlu bakımından bileşik faiz uygulanamaz.

Ancak bu hükmün ticari nitelikteki borcu kefil olan kefilini sorumluğunu da kapsayacak şekilde geniş yorumlanamayacağı kanaatindeyim. Şuana kadar bu yönde gelişmiş bir uygulama da sözkonusu değildir.

Fakat TTK'da düzenlenen kambiyo senetlerinde, borcunun müracaat borçlusu tarafından ödenmesinden sonra ödeyen borçlunun m. 726 kapsamında kendinden önceki sorumlu kişilere başvurması halinde faize faiz yürütülebilir.[18]

Oran itibariyle uygulanacak faizin belirlenmesi, uygulamada en çok sorun yaratan bir durumdur. Adi işlerde faiz oranının TBK. m. 88 ve m. 120 ve 3095 sayılı Kanun m. 5/2 kapsamında belirlenmesi gerekir. Ticari işlerde faiz oranının TTK. m. 8, m. 9 ve 3095 sayılı Kanun m. 5/2 kapsamında belirlenmesi gerekir. Tüketici işlerinde ise tüketici mevzuatının tüketici bakımından öncelikle uygulanması gerekir.

Bu kapsamda adi ve ticari işlerde kapital faizi ile adi ve ticari işlerde temerrüt faizinin ayrı ayrı ele alınmış ve son olarak tüketicinin durumu değerlendirilmiştir.

Adi işlerde kapital faiz oranı, taraflarca TBK. m. 88 gereği kanuni faiz oranın %50'sinden fazla olmamak kaydı ile serbestçe belirlenebilir. Ancak bu manada bir sözleşme hükmü yok ise kapital faiz oranı, 3095 sayılı yasanın 1/1. maddesinin "(Değişik madde: 18/12/1999 - 4489/1 md.; Değişik madde: 21/04/2005 - 5335 S.K./14.mad) Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununa göre faiz ödenmesi gereken hallerde, miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse bu ödeme yıllık yüzde dokuz[19] oranı üzerinden yapılır." şeklindeki hükmü gereği 3095 sayılı yasanın 1/1. maddesinde öngörülen kanuni faiz oranıdır.

Ticari işlerde kapital faiz oranı, taraflar, ticari işlerde kapital (ana para) faiz oranını, serbestçe belirleyebilir.[20] Hem de adi işlerin aksine, m. 88/2'deki yüzde elli sınırı geçerli olmaksızın. Çünkü m. 8 gereği, TBK. m. 88/2'de öngörülen sınırlama ticari işler bakımından geçerli değildir. Bu nedenle taraflar uygulanacak kapital faiz oranını serbestçe belirleyebilirler.[21]

Nitekim TTK. m. 8/1'in ***"Ticari işlerde faiz oranı serbestçe belirlenir."*** Şeklindeki hükmü ile eTTK'dan farklı olarak "belirlenebilir" ibaresi yerine "belirlenir" ibaresine yer verilerek daha kesin bir şekilde ticari işlerde, faiz türü bakımından herhangi bir ayrım yapılmaksızın faiz oranının serbestçe belirlenebileceği öngörülmüştür. Ticarî işlerde faiz oranının serbestçe tayini TTK'da yer alan temel ilkelerden biridir.[22]

Ancak tamamlayıcı bir şekilde m. 9/1'in "***Ticari işlerde; kanuni, anapara ile temerrüt faizi hakkında, ilgili mevzuat hükümleri uygulanır."*** şeklindeki hükmü ile sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde ticari işlerde, anapara ve temerrüt faizi oranlarının ilgili mevzuata göre belirleneceği öngörülmüştür. Esasen 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun'un 5/2.[23] maddesinin *"Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununda kanuni faiz temerrüt faizi oranlarını belirleyen hükümler uygulanmaz."* şeklindeki hükmü ile de sözleşmede hüküm bulunmayan hallerde kapital veya temerrüt faiz oranlarının 3095 sayılı kanuna göre belirlenmesi gerektiği öngörülmüştür. Aksi deyişle 3095 sayılı yasanın 5/2. maddesi ile TTK ve TBK'da öngörülen bütün faiz oranlarına ilişkin hükümler yürürlükten kaldırılmış ve oranların 3095 sayılı yasaya göre belirleneceği öngörülmüştür.[24]

Dolayısı ile ticari işlerde sözleşme ile faiz oranı belirlemede kural serbestliktir. Sözleşmede uygulanacak faizin türü ve oranı bakımından boşluk var ise faizin türü ve oranı 3095 sayılı yasaya göre belirlenmelidir.

Ancak ticari işlerdeki bu serbestlik ölçüsüz bir serbestlik değildir. Çünkü bu durumda bile faiz oranın ahlaka uygun olması gerekir. Bu nedenle sözleşme ile öngörülen faiz **ahlaka** aykırı ise veya aşırı yararlanma, müzayaka niteliğindeki gabinden kaynaklanmakta ise sözleşmenin faiz hükmü iptal edilebilir. Bu kapsamda sözleşmede öngörülmüş kapital faiz oranı aşırı derecede yüksek ve borçlunun ekonomik varlığını tehlikeye

17 - Arkan, s. 85, 95-96

18 - Arkan, s. 85, 95-96

19 - 19.12.2005 tarih ve 2005/9831 sayılı " 4/12/1984 tarihli ve 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanunun 1 inci maddesinde öngörülen kanuni faiz oranının 1/1/2006 tarihinden geçerli olmak üzere yıllık % 12'den % 9'a indirilmesi; Maliye Bakanlığı'nın 16/12/2005 tarihli ve 43953 sayılı yazısı üzerine, adı geçen Kanunun anılan maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 19/12/2005 tarihinde kararlaştırılmıştır." Şeklindeki Bakanlar Kurulu Kararı ile %12 olan kanuni faiz oranı %9 olarak belirlenmiştir.

20 - Eriş, Cilt I, s. 667

21 - Arkan, s. 82

22 - Gerekçe, m. 8

23 - Madde 5 - 22 Mart 1303 tarihli Murabaha Nizamnamesi yürürlükten kaldırılmıştır.
Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununda kanuni faiz temerrüt faizi oranlarını belirleyen hükümler uygulanmaz.

24 - Eriş, Cilt I, s. 667

sokacak düzeyde ise hakim faizi indirebilir. 25 Ancak borçlu tacir olduğundan m. 18/2 gereği basiretli davranmakla yükümlü olduğundan müzayaka dışındaki gabin sebeplerine dayanamaz.[26]

Ayrıca sözleşme hükmü TBK. m. 24 kapsamında genel işlem şartı niteliğinde ise bu durumun da nazara alınması gerekir.27

Keza sözleşme ile diğer tarafa uygulanacak faiz oranını serbestçe belirleme yetkisi verilmiş ise bu yetkinin de dürüstlük kurallarına uygun olarak kullanılması gerekir.28

Ancak taraflar ticari işlerde sözleşme ile bir faiz oranı belirlememişler ise uygulanacak faiz oranı 3095 sayılı yasanın 1/1. maddesinde öngörülen yasal faiz oranıdır.29

Ayrıca Yargıtay, bankaların Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'na bildirdikleri ancak müşterilerine uygulamadıkları akdi faizlerin temerrüt faizinin tespitinde esas alınmayacağını, kapital faizinin, fiili uygulamaya göre belirlenmesi gerektiğini kabul etmektedir.

- Öte yandan, ticari işlere ilişkin düzenlemelerin bulunduğu 6102 sayılı TTK'nın 8/1. maddesinde; ticari işlerde faiz oranının serbestçe belirleneceği, 9/1. maddesinde; ticari işlerde **kanuni, anapara** ile temerrüt faizi hakkında ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmış olup bu maddede gönderme yapılan ilgili mevzuat 3095 sayılı Kanuni Faiz ve Temerrüt Faizine İlişkin Kanun'dur. 3095 sayılı Kanunun 1/1. maddesinde, Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanunu'na göre faiz ödenmesi gereken hâllerde, miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse faiz oranının yıllık % 12 olacağı düzenlenmiştir. Fakat Bakanlar Kurulu, Kanun'un ½. maddesinden aldığı yetkiye dayanarak 01.01.2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere ticari işlerde kanuni faiz oranını % 9'a indirmiştir.

Görüldüğü üzere Türk Ticaret Kanunu ve 3095 sayılı Kanun'da ticari işlerde akdi faizi sınırlayacak bir hüküm bulunmamaktadır.

6102 Sayılı TTK'nın 8. ve 9. maddelerinin gerekçesin-

25 - Arkan, s. 86; Eriş, Cilt I, s. 605

26 - Arkan, s. 86

27 - Arkan, s. 86

28 - Arkan, s. 86

29 - Arkan, s. 87

de; ticarî işlerde faiz oranının serbestçe tayin olunacağı hususunun Türk Ticaret Kanunu'nda temel bir ilke olarak yer alması gerektiği, ticarî işlerde temel bir kanun olarak Türk Ticaret Kanunu'nun konunun düzenlenmesi gereken yer olduğu, ayrıca bir kanunun sadece kendi kapsamındaki konuları düzenlemesi, bunlara ilişkin hüküm koyması gerektiği, bu sebeple hükmün mülga 6762 sayılı TTK'da olduğu gibi ticarî işlere özgülendiği, 6762 sayılı TTK'da kullanılan "tayin olunabilir" ibaresinin ilke ile bağdaşmayan gereksiz bir esnekliğe yer verdiği, ilkenin tam olarak öngörülebilmesi için kesin bir ifade kullanılması gerektiği, bu sebeple ibarenin "belirlenir" şeklinde düzeltildiği vurgulanmıştır.

01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı TTK'nın 8/1. maddesinde ticari işlerde faiz oranının serbestçe belirleneceği hükmüne aynı maddenin 3. fıkrasında tüketicinin korunmasına ilişkin hükümlerin saklı tutulacağına ilişkin bir istisna getirilmiş ise de başkaca bir istisna bulunmamaktadır. **Aynı Kanunun 9. maddesinde, ticari işlerde kanuni, anapara ile temerrüt faizi hakkında ilgili mevzuat hükümlerinin uygulanacağı hükme bağlanmıştır. Anılan hüküm-de sözü edilen ilgili mevzuatın 3095 sayılı Kanun hükümleri olduğunun, akdi faiz oranı yönünden bir sınırlama getirmediğinin ve 6102 sayılı TTK'nın 8. ve 9. maddelerinin ticari işler bakımından özel hüküm niteliğinde olup ticari işlerde bu hükümlerin uygulanması gerektiğinin, başka bir anlatımla 6098 sayılı TBK'nın 88. ve 120. maddeleri hükümlerinin ticari işlerde uygulanamayacağının kabulü gerekir.**

Somut olayda yanlar arasında 02.11.2011 tarihinde "Genel Kredi ve Teminat Sözleşmesi" imzalanmıştır. Sözleşmenin 45. maddesinde davalının sözleşmeden doğan borcunu ödemediği takdirde alacağın muaccel hâle geldiği tarihten itibaren bunları davacı bankaya sözleşme koşullarında tamamen geri ödeyeceği tarihe kadar geçen günler için kredinin cins ve niteliğine bakılmaksızın **davacı bankanın mevzuat gereğince Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'na bildirdiği kredi faiz oranlarından temerrüt tarihinde yürürlükte olan en yüksek kredi faiz oranına, bu oranın %50 ilavesi ile bulunacak oranda temerrüt faizi ile ödeneceği kararlaştırılmıştır.**

Ne var ki Yargıtay uygulamasında bankaların Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'na bildirdikleri ancak müşterilerine uygulamadıkları akdi faizlerin temerrüt faizinin tespitinde esas alınmayacağı kabul edilmekte olup sözleşmede ayrıca bir temerrüt faiz oranı da belirlenmemiştir.

O hâlde, davacı bankanın kayıtları üzerinde konusunda uzman bilirkişi aracılığıyla inceleme yapılarak hesabın kapatıldığı tarih itibariyle davalının kullandığı ticari krediye uygulanan akdi faiz belirlendikten sonra temerrüt tarihine kadar bulunan alacağa akdi faiz işletilip, temerrüt tarihinden icra takip tarihine kadar sözleşmenin 45. maddesindeki anlaşma uyarınca akdi faizin %50 fazlası temerrüt faizi olarak uygulanıp takip tarihi itibariyle alacak tespit edilmeli ve takipten sonra da belirlenen temerrüt faizinin asıl alacağa uygulanmasını sağlayacak şekilde takibin devamına imkân sağlanması gerekmektedir.

Bu durumda yerel mahkemenin belirtilen direnme gerekçesi, Özel Daire bozma kararında ve yukarıdaki belirtilen bu ilave gerekçeler dikkate alındığında usul ve yasaya aykırıdır. HGK. 02.05.2019 tarih 2017/19-1650 E. ve 2019/507 K.

Adi işlerde temerrüt faizi oranı, taraflar, adi işlerde, temerrüt faiz oranını, TBK. m. 120/2 gereği kanuni faiz oranın %100'ünden fazla olmamak kaydı ile serbestçe belirleyebilirler. Fakat taraflar sözleşme ile temerrüt faiz oranını belirlememişler ise temerrüt faiz oranı 3095 S.Y.nın m. 2/1'in "Bir miktar paranın ödenmesinde temerrüde düşen borçlu, sözleşme ile aksi kararlaştırılmadıkça, geçmiş günler için 1 inci maddede belirlenen orana göre temerrüt faizi ödemeye mecburdur." şeklindeki hüküm gereği 3095 sayılı kanun m. 1'de öngörülen kanuni faiz oranıdır.[30]

- 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 16/2.maddesinde *"Devlet, il özel idaresi, belediye ve köy ile diğer kamu tüzel kişileri ile kamu yararına çalışan dernekler ve gelirinin yarısından fazlasını kamu görevi niteliğindeki işlere harcayan vakıflar, bir ticari işletmeyi, ister doğrudan doğruya ister kamu hukuku hükümlerine göre yönetilen ve işletilen bir tüzel kişi eliyle işletsinler, kendileri tacir sayılmazlar."* düzenlemesi yer almaktadır. **Bu durumda, davalı tacir olmadığına göre ticari faiz ile sorumlu tutulması doğru değildir.**

  Ancak, bu yanlışlığın düzeltilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden; hükmün, HUMK'nun 438/7, C2 hükmü ve 6100 sayılı HMK 370/2 ek 3/1 maddesi gereğince düzeltilerek onanmasına karar verilmesi gerekmiştir. ...ONANMASINA... 3. HD. 09.10.2019 tarih 2018/7239 E. ve 2019/7685 K.

Ticari işlerde temerrüt faiz oranı, taraflar m. 8 gereği **ticari işlerde temerrüt faiz oranı** serbestçe belirleyebilir. Çünkü ticari işler bakımından TBK. m. 120/2'de öngörülen sınırlama geçerli değildir.[31] Ancak bundan bu serbestliğin mutlak olduğu anlaşılmamalıdır. Çünkü bu durumda bile sözleşme ile belirlenecek faiz oranı ahlaka uygun olmalıdır. Ahlaka uygun olmayan sözleşme hükmü iptale tabidir. Bu kapsamda sözleşmede öngörülmüş kapital faiz oranı aşırı derecede yüksek ve borçlunun ekonomik varlığını tehlikeye sokacak düzeyde ise hakim faizi indirebilir. Ayrıca aşırı yararlanma (gabin) müzayaka halinden kaynaklan-makta ise sözleşmenin faiz hükmü bu kapsamda da iptal edilebilir. Ancak borçlu tacir ise m. 18/2 gereği tacir basi-

30 - Arkan, s. 87

31 - Arkan, s. 82

retli olmakla yükümlü olduğundan sadece müzayaka haline dayanılabilir.[32]

- Mahkemece bozma ilamına uyularak yapılan yargılama ve benimsenen bilirkişi raporu doğrultusunda, yanlar arasında, 236 ve 250 numaralı karz akidlerinin imzalandığı ve sözleşmeler kapsamında davalı tarafça davacıya ödünç para verildiği, **236 nolu sözleşmeyle yıllık temerrüt faizi oranının %225, 250 nolu sözleşmeyle ise %180 olarak öngörüldüğü,** davacı yanca, 6098 sayılı TBK'nın 88. ve 120. maddelerine göre, sözleşmedeki temerrüt faizi oranının geçersiz olduğu ve temerrüt faizi hususunda söz konusu Yasa hükümlerinde yer alan kanuni sınırlamaların uygulanması gerektiği ileri sürülmüşse de, her iki tarafın da tacir olduğu, tacirler için söz konusu sınırlamaların uygulanamayacağı, kural olarak, ticari işlerde faizin serbestçe kararlaştırılabileceği, **ancak anılan kuralın sınırsız olarak uygulamayacağı, Yargıtay 3.Hukuk Dairesinin konuya ilişkin 16.12.2008 gün 2008/18296 E. 2008/21466 Karar sayılı ilamında da vurgulandığı üzere, ekonomik bakımdan zayıf olan kişilerin karşı tarafça hazırlanan genel işlem koşulu niteliğindeki sözleşmeleri imzaladıkları hallerde, edimler arasında dengesizlik varsa ve sözleşmenin aynen ifası borçlunun ekonomik varlığını önemli ölçüde etkileyecek nitelikte ise hakimin sözleşme hükümlerine müdahale edebileceği ve sözleşmenin hakim tarafından uyarlanabileceği, nitekim, TBK'nın 161. maddesinin temerrüt faizi yönünden bu müdahaleye olanak verecek nitelikte olduğu, davalı yanca talep edilen %180 temerrüt faizinin hukukilik denetiminin, bankaların ticari işlerde uyguladıkları temerrüt faiz oranları gözetilerek yapıldığı, bankalar tarafından uygulanan temerrüt faizi oranları gözetildiğinde davalı yanca talep edilebilecek temerrüt faizi oranının %90 olarak belirlendiği gerekçesiyle,** asıl ve birleşen davaların kısmen kabulüne, asıl davada, 230.435,63TL'nin, birleşen davada ise, 145.287,75TL'nin ödendikleri tarihten itibaren işleyecek **avans faizi ile birlikte** davalıdan tahsiline karar verilmiştir. ... ONANMASINA... **11. HD. 09.12.2019 tarih 2019/4551 E. ve 2019/7940 K.**

Ayrıca sözleşme hükmü TBK. m. 24 kapsamında genel işlem şartı niteliğinde ise bu durumun da nazara alınması gerekir.[33]

Şayet taraflar sözleşme ile kapital faiz oranını belirlemiş ve fakat temerrüt faiz oranını belirlememişler ise ve sözleşme ile belirlenen yıllık kapital faiz oranı kanuni faiz oranından yüksek ise sözleşme ile belirlenen akdi faiz oranı temerrüt faizi oranı olarak uygulanır. (TBK. m. 120/3)

- Öte yandan, mahkemece benimsenerek hükme esas teşkil ettirilen bilirkişi raporunda, Bakanlar Kurulu'nun 3095 sayılı Yasa'nın ½. maddesinden aldığı yetkiye dayanarak 01.01.2006 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere ticari işlerde kanuni faiz oranını %9'a indirdiği, bu nedenle somut uyuşmazlık bakımından uygulanabilecek maksimum kanuni temerrüt faiz oranın %9 olduğu mütala edilmişse de, 3095 sayılı Yasa'nın 1/1 maddesiyle, Borçlar Kanunu ve Türk Ticaret Kanununa göre faiz ödenmesi gereken hallerde, miktarı sözleşme ile tespit edilmemişse bu ödemenin yıllık %12 oranı üzerinden yapılacağı hüküm altına alınmış, aynı Yasa'nın 2/1 maddesiyle ise, bir miktar paranın ödenmesinde temerrüde düşen borçlunun, sözleşme ile aksi kararlaştırılmadıkça, geçmiş günler için 1. maddede belirlenen orana göre temerrüt faizi ödemeye mecbur olduğu belirtilmiştir. **Zikredilen Yasa hükümlerinden açıkça anlaşıldığı üzere, 3095 sayılı Yasa ile belirlenen kanuni faiz oranları ancak, taraflar arasındaki sözleşmede faiz oranının kararlaştırılmadığı hallerde uygulanabilecektir.** Somut olayda ise, taraflar arasındaki sözleşmenin 4. maddesiyle uygulanacak temerrüt faiz oranın belirlendiği anlaşılmaktadır. **Bu durumda, mahkemece, davacı yanın sözleşmeyle belirlenen temerrüt faizi oranı ile birlikte asıl alacağı talep hakkı olduğu kabul edilerek, bu doğrultuda yapılacak araştırma ve incelemenin neticesine göre hüküm tesis edilmesi gerekirken,** yazılı gerekçelerle, 3095 sayılı Yasa ile belirlenen kanuni faiz oranlarının esas alınması ve alacağa yasal faiz işletilmesi doğru görülmemiş, hükmün anılan nedenlerle de davacı yararına bozulmasını gerektirmiştir. 11. **HD. 08.04.2019 tarih 2019/1223 E. ve 2019/2682 K.**

Ancak taraflar sözleşme ile temerrüt faiz oranının hiç belirlememişler ise 3095 S.Y.nın m. 2/1'in *"Bir miktar paranın ödenmesinde temerrüde düşen borçlu, sözleşme ile aksi kararlaştırılmadıkça, geçmiş günler için 1 inci maddede belirlenen orana göre temerrüt faizi ödemeye mecburdur."* şeklindeki hükmü gereği taraflar arasında uygulanacak temerrüt faiz oranı 3095 sayılı kanun m. 1'de öngörülen kanuni faiz oranıdır. Ancak 3095 sayılı kanunu m. 2/2'nin "Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı, yukarıda açıklanan miktardan fazla ise, arada sözleşme olmasa bile ticari işlerde temerrüt faizi bu oran üzerinden istenebilir. Söz konusu avans faiz oranı, 30 Haziran günü önceki yılın 31 Aralık günü uygulanan avans faiz oranından beş puan veya daha çok farklı ise yılın ikinci yarısında bu oran geçerli olur." şeklindeki hükmü gereği Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının önceki yılın 31 Aralık günü kısa vadeli avanslar için uyguladığı faiz oranı m. 1'de öngörülen kanuni faiz oranından yüksek ise ticari işlerde temerrüt faiz oranı avans faiz oranına göre belirlenir. [34]

- 2- Kabule göre de, mahkemece, talep edilen asıl ala-

32 - Arkan, s. 86

33 - Arkan, s. 86

34 - Arkan, s. 87

cağa temerrüt tarihi itibariyle yasal faiz işletilmişse de, **uyuşmazlık bankacılık işleminden kaynaklanmakta olup, gerek 6762 sayılı Kanun'un 4 ve 21/2. maddeleri ve gerekse de 6102 sayılı Kanun'un 4. ve 19. maddeleri açısından ticari iş niteliğindedir. Bu durumda, davacı yan, ticari iş niteliğinde olan uyuşmazlık sebebiyle avans faizi talep hakkını haizdir. Bu itibarla, hükmedilen alacağa yasal faiz işletilmesi doğru görülmemiştir. 11. HD. 08.04.2019 tarih 2019/1223 E. ve 2019/2682 K.**

Ticari iş, sözleşmeden kaynaklanmakta ve taraflardan biri için ticari nitelikte ise m. 19/2 gereği diğeri için de ticari iş niteliğinde olacağından tacir olmayan taraf (borçlu) da gereğinde kısa vadeli avanslar için uygulanan faiz oranına göre temerrüt faizi ödemek zorunda kalabilir.[35]

- 2-Davacılar, dava dilekçesinde alacağın avans faizi ile tahsilini istemiş olup, mahkemece yasal faize hükmedilmiştir. **Yeni TTK 19. maddesi (eski TTK 21.madde) hükmü uyarınca tacir olan davalının borçlarının ticari olması asıl olup, taraflardan yalnız biri için ticari iş niteliğinde olan sözleşmelerin, kanunda aksine hüküm bulunmadıkça diğer taraf içinde ticari iş sayıldığı anlaşılmakla, davacının avans faizi talep edebileceğinin kabulü gerekir.** Bu nedenle mahkemece hükmolunan alacağa avans faizi yürütülmesi gerekmekte olup, açıklanan nedenle kararın önceki bozma ilamının 1, 2, 3, 4 ve 5. bentleri yanında bu gerekçe ile de bozulması gerektiği anlaşıldığından, davacının bu yöne ilişkin karar düzeltme isteminin kabulüne, Dairemizin 07.02.2018 tarih ve 2017/9039 esas, 2018/1345 karar sayılı bozma kararına yukarıda yazılı 2. bentteki bozma sebebi ilave edilerek, hükmün yukarıda açıklanan gerekçe ile de bozulmasına karar vermek gerekmiştir. **13. HD. 04.12.2019 tarih 2018/4676 E. ve 2019/12074 K.**

Ancak m. 19/2'de öngörülen kuralın haksız fiilde uygulanması mümkün değildir. Borç haksız fiilden kaynaklanmakta ise temerrüt faizi 3095 sayılı K. m. 2/1 kapsamında kanuni faiz üzerinden hesaplanmalıdır.[36] Ancak haksız fiil her iki tarafın ticari işletmesinden kaynaklanmakta ise yine avans faizi uygulanmalıdır. Buna karşılık taraflardan biri tacir değilse ve haksız fiil ticari işletmesi ile ilgili değil ise tacir olmayan kişi aleyhine avans faizi uygulanmaz.[37]

- Kazaya sebep olan **aracın yük naklinde kullanılan ticari araç olması ve malikinin şirket olması dikkate alındığında, TTK 3. maddesi ve 3095 SK 1. ve 2/1 maddesi uyarınca avans faizine hükmedilmesi gerekirken** yasal faize hükmedilmiş olması doğru değildir. **17. HD. 14.05.2019 tarih 2016/9548 E. ve 2019/6070 K.**

Ayrıca burada m. 1530/1'in "(1) Aksine bir hüküm bulunmadığı takdirde, ticari hükümlerle yasaklanmış işlemler ve şartlar batıldır. Ancak, sözleşme uyarınca yerine getirilmesi gereken edimler için kanunun veya yetkili makamların koymuş olduğu en yüksek sınırı aşan sözleşmeler en yüksek sınır üzerinden yapılmış sayılır; sınırı aşan edimler hata ile yerine getirilmiş olmasa bile, geri alınır. Bu sınırlarda, Türk Borçlar Kanununun 27 nci maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesi uygulanmaz." şeklindeki hükmüne de bakılmalıdır. Bu hüküm kapsamında ticari hükümlerle yasaklanmış işlemler ve şartlar batıldır. Fakat sözleşme uyarınca yerine getirilmesi gereken edimler için kanunun veya yetkili makamların koymuş olduğu en yüksek sınırı aşan sözleşmeler en yüksek sınır üzerinden yapılmış sayılır. Bu sınırı aşan edimler hata ile yerine getirilmiş olsa bile TBK. m. 77 gereği geri alınır.[38]

- 2-) Davacı vekilinin temyiz itirazlarına gelince, dava, ticari işletme kredisi sebebiyle davacıdan tahsil edilen **kredi tahsis ve ipotek fek ücretleriyle,** erken kapama komisyonunun istirdadı istemine ilişkindir. Mahkemece yazılı gerekçelerle, erken kapama komisyonunun istirdadına ilişkin talebin reddine karar verilmiştir.

  09.12.2006 tarihli Resmi Gazete'de Merkez Bankası tarafından yayınlanan ve 2014/6 sayılı Tebliğ ile güncellenen 2006/1 sayılı Tebliğin 3. maddesinde, **bankalarca mevduata uygulanacak sabit veya değişken faiz oranlarının serbestçe belirleneceği, 4. maddesinde ise reeskont kaynaklı krediler dışındaki kredilere uygulanacak faiz oranları ile faiz dışında sağlanacak diğer menfaatlerin ve tahsil olunacak masrafların nitelikleri ve sınırlarının, serbestçe belirleneceği kabul edilmiştir.** Yine aynı Tebliğin 6/2. maddesine göre bankalar, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına bildirdikleri azami oranları aşmamak kaydıyla, mevduat ve kredi işlemlerinde uygulayacakları faiz oranlarını ve katılma hesaplarında uygulayacakları kâr ve zarara katılma oranlarını vadelerine göre tüm şubelerinde halkın görebileceği şekilde ilan eder ve bu oranları internet sitelerinde yayımlar. Bu durumda, **ticari kredilerde bankalar tarafından alınacak olan masrafların hukukilik denetimi yapılırken öncelikle, kredi sözleşmesiyle belirlenen bir oran olup olmadığı araştırılmalı, olması halinde bu oran üzerinden masraf tahsil edilebileceği kabul edilmeli, sözleşmeyle bir oran belirlenmediğinin tespiti halinde ise, bankanın masraflara ilişkin olarak belirlediği ve ilan ettiği oranlar bulunup bulunmadığı tespit edilmeli, varsa yine bu oran üzerinden masraf tahsil edilebileceği kabul edilmeli, ilan edilen bir tutar bulunmaması halinde ise tahsil edilen masrafların emsal banka uygulamalarına göre orantılı olup olmadığı değerlendirilerek sonucuna göre karar verilmelidir.** Dairemizin yerleşik uygulaması da bu yöndedir (Em-

35 - Arkan, s. 88-89

36 - Arkan, s. 90

37 - Poroy/Yasaman, s. 107

38 - Arkan, s. 98

sal nitelikteki Dairemizin 15.04.2019 Tarih, 2019/1303 Esas- 2019/2961 Karar sayılı ilamı).

Taraflar arasında imzalanan, 05.04.2012 tarihli kredi sözleşmesinin 36. maddesinde, kredinin erken kapatılması halinde erken kapama komisyonu tahsil edileceğinin yazılı olduğu ancak hangi oran üzerinden tahsil edileceği hususunda bir belirleme bulunmadığı anlaşılmaktadır. Bu durumda, mahkemece, davalı bankanın, kredinin erken kapatıldığı tarih itibariyle davaya konu kredi türü için belirleyip ilan ettiği bir erken kapama komisyon oranı bulunup bulunmadığı araştırılarak varsa bu oran üzerinden erken kapama komisyonu tahsil edebileceğinin kabul edilmesi, bulunmadığı takdirde ise, alınan komisyon ve masrafların emsal banka uygulamalarına göre orantılı olup olmadığı değerlendirilerek sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken aksi düşüncelerle bu talebin reddine karar verilmesi doğru görülmemiştir. **11. HD. 24.06.2019 tarih 2018/3220 E. ve 2019/4725 K.**

Ancak temerrüt faizinin kısa vadeli avanslar için uygulanan faiz oranı üzerinden hesaplanabilmesi için alacaklının açıkça bu yönde talepte bulunması gerekir. Değilse alacaklı sadece **"faiz"** veya **"ticari faiz"** talebinde bulunması kısa vadeli avanslar için uygulanan faiz uygulanması için yeterli değildir.[39] Uygulamada ticari işlerde bazen reeskont faizi talep edilmektedir. Bu faiz kısa vadeli kredi işlemlerinde uygulanan reeskont yani iskonto faizidir. Böyle bir durumda isteğe bağlı olarak avans değil reeskont faizinin başka bir deyişle iskonto faizinin uygulanması gerekir.[40]

- 2-Ayrıca, davaya konu uyuşmazlık, **gerek 6762 sayılı Kanun'un 4 ve 21/2. maddeleri ve gerekse de 6102 sayılı Kanun'un 4. ve 19. maddeleri açısından ticari iş niteliğinde ise de,** 3095 sayılı Yasa'nın 2/3. maddesinde, arada sözleşme olmasa bile, ticari işlerde temerrüt faizinin, **TCMB'nin kısa vadeli krediler için öngördüğü reeskont faiz oranı** olduğu belirtilmiş iken 15.12.1999 tarih ve 4489 sayılı Yasa ile 3095 sayılı Yasa'da yapılan değişiklik ile, 01/01/2000 tarihinden itibaren ticari işlerde uygulanacak temerrüt faiz oranı, TCMB'nin kısa vadeli avans işlemlerine uyguladığı faiz oranı olarak değiştirilmiştir. Bu durumda, kabul biçimine göre mahkemece, davacıya yapılan ödemeler de dikkate alınarak, **davalıdan tahsili gereken meblağa paranın yatırıldığı tarihten 01/01/2000 tarihine kadar reeskont oranında temerrüt faizi, bu tarihten sonra ise avans işlemlerine uygulanan faiz oranında temerrüt faizi işletilmesine karar verilmesi gerekirken,** yazılı şekilde faize hükmedilmesi de doğru olmamıştır. 11. HD. 12.06.2019 tarih 2018/5094 E. ve 2019/4358 K.

Eğer sözleşmeye konu borç yabancı para borcu ise sözleşmede daha yüksek akdi veya gecikme faizi kararlaştırılmamış ise **yabancı para borcu faizi,** Devlet Bankalarında o yabancı para ile açılmış bir yıl vadeli mevduat hesabına ödenen en yüksek faiz oranına göre belirlenir. (3095 S.K. m.4/a)

Tüketici işlemlerinde tüketici bakımından faiz oranın belirlenmesi, özel bir durum arz etmektedir. Bir tüketici işleminden kaynaklanan faiz ihtilaflarında öncelikle tüketici mevzuatının uygulanması gerekir. Nitekim TKHK. m. 83/1 düzenleme ile TKHK'da hüküm olmayan hallerde TBK. hükümlerinin uygulanması gerektiği öngörülmüştür. TTK. m. 8/3'ün *"Tüketicinin korunmasına ilişkin hükümler saklıdır."* şeklindeki hükmü ile ticari işlerde faiz oranın belirlenmesinde serbestlik öngören hükme istisna teşkil edecek şekilde tüketici, tüketici mevzuatının uygulanacağı öngörülmüştür. TTK. m. 8/3 hükmü de tüketici mevzuatına paralel olarak tüketiciyi korumaktadır. Dolayısı ile TTK. m. 19/2 kapsamında sözleşmeden kaynaklanan bir borç, ilişki tüketici bakımından da ticari kabul edilse de tüketicinin borcuna uygulanacak faizin TBK. m. 88 ve 120'ye göre adi işlere göre belirlenmesi gerekir.[41]

- Eldeki uyuşmazlıkta **davalılar tacir olup yanlar arasındaki araç satış sözleşmesi, TTK'nın 3. maddesi uyarınca davalılar için ticari iş niteliğindedir ve davacı tüketici 3095 sayılı Kanunun 2/2. maddesi uyarınca temerrüt hâlinde avans faizi isteminde bulunabilir.** Nitekim Hukuk Genel Kurulunun 27.06.2019 tarihli, 2017/13-608 E., 2019/810 K. sayılı kararında da aynı ilkeler benimsenmiştir. Hâl böyle olunca aynı yöne işaret eden Özel Daire kararına uymak gerekirken avans faizine hükmedilemeyeceği yönünde verilen direnme kararı usul ve yasaya aykırı olduğundan hükmün bu yönden bozulması gerekir. **HGK. 19.09.2019 tarih 2017/13-620 ve 2019/914 K.** ■

39 - Arkan, s. 88

40 - Eriş, Cilt I, s. 604

41 - Arkan, s. 86

KAYNAKÇA

1- Prof. Dr. Sabih Arkan, Ticari İşletme Hukuku, Ankara: Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 2018
2- Gönen Eriş, (Yargıtay 11. HD. Onursal Başkanı), Ticari İşletme ve Şirketler, Cilt I, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2016
3- Prof. DR. Reha Poroy/Prof. Dr. Hamdi Yasaman, Ticari İşletme Hukuku, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2019

9 SUBAY OLAYI

(27 Mayıs Darbesi'nin Ayak Sesleri - 20 Aralık 1957)

İbrahim ÇİÇEK
İstanbul
Cumhuriyet Savcısı

Hükümet, "Komitacı Bayar'ın tecrübesine itibar etmedi. Menderes, Silahlı Kuvvetler ile çatışmak istemedi. "Bu, orduya ait bir yaradır. Bunu deşmek bütün Silahlı Kuvvetlere sirayet ettirmek olur. Onlar kendi içlerinde halletsinler" dedi. İşi takip etmedi. Bu hatasını, pahalıya ödedi. İki yıl sonra, 27 Mayıs'ta Menderes'i devirecek askerler, o çekirdek kadrodan çıktı. Cumhurbaşkanı Bayar ise yıllar sonra gazeteci Cüneyt Arcayürek'e "9 Subay olayı iyi değerlendirilse 27 Mayıs olmazdı" demişti. Menderes; "Ordu darbe yapmaz" diyenlerin etkisinde kaldı ve bir anlamda kendi sonunu hazırlamış oldu.

Demokrat Parti, 1950'de tek başına iktidar oldu. Ancak ordu içindeki bazı gruplar, bu durumu hazmedemedi. 1957 seçimlerinde Demokrat Parti'nin oy kaybetmesi, enflasyonun baş göstermesi (% 221 devalüasyon ile 1 dolar TL karşılığı 2,5'tan 9 TL'ye çıkması) hükümetin sertleşmesine, muhalefetin güçlenmesine ve ordu içinde darbeci cuntaların oluşmasına neden oldu. Bunlardan en önemlisi belki de 27 Mayıs'ın habercisi olan "9 Subay Olayı" olarak bilinen, 9 ordu mensubunun darbe planı idi.

1954'te İstanbul'da Dündar Seyhan ve Orhan Kabibay'ın kurduğu komiteye Faruk Güventürk, Ahmet Yıldız, Suphi Gürsoytrak, Orhan Erkanlı ve Necati Ünsalan gibi genç subaylar katıldı. Ankara'da ise Talat Aydemir, Milli Savunma Bakanı'nın yaveri Adnan Çelikoğlu, Sezai Okan, Osman Köksal ayrı bir komite kurmuştu. 1957 yılında İstanbul ve Ankara'daki iki komite birleşti.

Birleşik komite, 27 Ekim 1957 tarihinde öngörülen seçimlerde Demokrat Parti'nin kaybedeceğini, buna rağmen iktidarın devredilmeyeceğini varsayarak 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı töreninde zırhlı birlikler ile şeref tribünündeki Demokrat Partilileri tutuklayarak yönetime el koymayı planladı. Fakat seçimde Demokrat Parti kazandığı için darbe Şubat 1958'e ertelendi.

İddialara göre darbenin liderliği önce CHP Genel Başkanı İsmet İnönü'ye teklif edildi, cevap alınmayınca hükümetin Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin düşünüldü. Komite kendi aralarında bir toplantı yaptı. Toplantıda konunun Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin'e açılmasına karar verildi. Şemi Ergin'in yaveri Adnan Çelikoğlu'da komite mensubu idi. Adnan Çelikoğlu

Samet Kuşçu ve 9 Subay Yargılanıyor

Samet Kuşçu

vasıtasıyla Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin'den randevu alındı. Bu iş için Faruk Güventürk görevlendirildi. Güventürk, Bakan'a önce genel gidişattan memnun olup olmadığını sordu. Aldığı cevapla ortamın müsait olduğunu düşününce oluşumu anlattı ve liderlik teklifinde bulundu.

Faruk Güventürk olayı şöyle anlatıyor: *"Silahım belimdeydi. Kapıda cip bekliyordu. Eğer 'tuttum, muttum' deyip tevkife yeltenirse Bakan'a suikast yapacağım, oradan aşağıya ineceğim. Ciple Bolu ormanlarına gideceğim. "Efendim" dedim, ...siz askere çok yakınsınız. Biz de sizi çok severiz. Önünüzde bir tarih nehri akıyor. Bu tarih nehrinin şerefini, şanını üzerinize alabilirsiniz. Gelin bize lider olun. Biz, bu iktidarı devirmek istiyoruz dedim. Ergin şaşırmış görünmedi. Munis bir edayla şunları söyledi: 'Söylediklerinizde haklısınız. Fakat ben bir kasaba avukatıyım. Benim karakterim buna müsait değildir. O bakımdan siz isterseniz yapın. Beni karıştırmayın' dedi."* Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin, teklifi kabul etmedi, darbeyi de hükümetine bildirmedi.

NATO'ya giden ilk subaylardan olup, aynı zamanda Kenan Evren'in dönem arkadaşı olan Kurmay Binbaşı Samet Kuşçu, Türk Silahlı Kuvvetleri'nde istihbarat subayı olarak görev yapıyordu. Yedek subay olarak görev yapan Zeki Müren'in de komutanıydı. Temsil Bürosu'ndaki görevinden sonra İstanbul Boğaz Müstahkem Mevkii Kumandanlığı 82. Piyade Tabur'una tayin edilince İstanbul yapılanmasındaki ekip, Binbaşı Samet Kuşçu'nun nüfuzundan yararlanmak için 1957'de onunla temasa geçti. Kuşçu, ilkin iki ateşli bölük kumandanı Yüzbaşı Kâzım Özfırat ve Binbaşı Ahmet Dalkılıç ile tanıştı. Samet Kuşçu, Kâzım Özfırat'tan kendisini İlhami Barut ile tanıştırmasını ısrarla istiyordu. 19 Aralık 1957 akşamı Kâzım Özfırat'ın Sarıyer'deki evinde Samet Kuşçu, İlhami Barut ile tanıştı. Barut, Samet Kuşçu'dan faydalanabileceğini düşünerek kendince biraz açıldı. Ancak isim vermedi.

Binbaşı Ata Tan, 17 yıldan beri görmediği sınıf arkadaşı Samet Kuşçu ile Taksim'de karşılaştı. Ata Tan, Faruk Güventürk'ün hücresine dâhil bir subaydı. Ata Tan, NATO Karargâhında uzun müddet görev yapan Samet Kuşçu'dan ihtilâl komitesinde faydalanabileceklerini düşünüyordu. Güventürk'e Samet Kuşçu'dan bahsetmek ve onu da aralarına almak istiyordu. Samet Kuşçu, Ata Tan ile Baylan Pastanesi'nde görüştü. Görüşmede Faruk Güventürk de vardı. Samet Kuşçu, o gün Güventürk'e ateşli bir ihtilâl taraftarı olarak gözüktü. Kuşçu, Milli Savunma Bakanı'na çok yakın olduğunu, istediği kimseleri istediği yere tayin ettirebileceğini, böylelikle teşkilat üyelerinin kilit noktalara gelmesini sağlayabileceğini söyledi. Hep birlikte çıktılar, Harbiye'ye kadar yürüyerek orduevine geldiler. Yüzbaşı Hasan Sabuncu da masalarına geldi. Faruk Güventürk, Ata Tan, Hasan Sabuncu ve Samet Kuşçu hep birlikte yemek yedi. Bu vesile ile Samet Kuşçu, Hasan Sabuncu'nun Faruk Güventürk'ün hücresine dâhil olduğunu öğrenmiş oldu. Lokantaya gelen Osman Köksal, kendisini masalarına davet eden Faruk Güventürk'ün yanında Samet Kuşçu'yu gördü. Sadi Koçaş'ın Samet Kuşçu ile ilgili yaptığı ikazı hatırladı ve o gün onlarla birlikte oturmadı.

Sadi Koçaş, emniyetteki bir adamından buluşma teklifi almıştı. Kızılay'da buluşma gerçekleşti, emniyet görevlisi Koçaş'a bir pusula verdi ve gözden kayboldu. Pusulada; *"Bize gelen bilgilere göre Samet Kuşçu adlı bir subay, Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin'le yakın ilişki içinde. Samet Kuşçu'dan uzak durun. Ayrıca şu ... ihtilalci isimler takip ediliyorlar..."* deniliyordu. Alınan istihbarat doğrultusunda Samet Kuşçu ile irtibat kesildi.

9 subayın tevkif edildiği
dün açıklandı
M.S. Bakanlığı Temsil Bürosu 3 albay, 1 yarbay, 4 binbaşı ve 1 yüzbaşının tevkifini bildirdi
BİR EMEKLİ OLAN DOKUZ SUBAYLA İLGİLİ HADİSEYİ BİR SUBAY İHBAR ETTİ
"Kaotik Papazla bir masaya

ORDUNUN "BERAAT"LE KAPATTIĞI DOSYA
9 Subay Olayı: 27 Mayıs'a doğru ilk darbe planı
DP iktidarından hoşnutsuz subayların kurdukları cunta ekiplerinden biri, 1957 yılının sonunda ekipteki bir binbaşının ihbarıyla ortaya çıktı. Tarihe "Dokuz Subay Olayı"ı olarak geçen bu hadisede alelacele yargılanan ve beraat eden subayların çoğu, üç yıl sonraki 27 Mayıs darbesinin çekirdek kadrosunda yer alacaktı.

Bir iddiaya göre kendisine hiçbir bilgi verilmemesinden şüphelenen Kuşçu, deşifre olduğunu anladı, bu nedenle ihbarda bulundu. Başka bir iddiada ise, Samet Kuşçu, ihtilâl konusunda başlangıçta samimiyetle yapmakta olduğu temaslarda kendisine gösterilen güvensizlikten ve davranışlardan şüphelenilmesinden dolayı korktu ve 20 Aralık 1957 günü paniğe kapılarak ihbarda bulunmaya karar verdi.

20 Aralık Cuma sabahı ihbar kararı veren Samet Kuşçu, İstanbul Ekspres gazetesinin sahibi ve DP milletvekili Mithat Perin'i aradı. Mithat Perin, rahatsızdı ve evinde istirahat ediyordu. Kuşçu'dan ertesi günü gelmesini rica etti. Temas etmiş olduğu subayların kendisini ihbar edeceklerine inanan Kuşçu, İstanbul Merkez Kumandanı emekli Tümgeneral Kazım Demirkan ile görüşmeye karar verdi. Demirkan, o sırada Devlet Demiryolları İdare Meclisi Başkanı idi ve Demokrat Parti iktidarına yakınlığı ile biliniyordu. Ertesi sabah generalin Park Otel'in karşısındaki apartmanına geldi. Kuşçu, Demirkan'a; *"CHP adayı, emekli Kurmay Albay Cemal Yıldırım orduda partisi lehinde hareket hazırlıyor. Bana da açıldı. Uymuş göründüm. Kurdukları teşkilâtta, Kurmay Albay İlhami Barut da var. Ata Tan adındaki Kurmay Binbaşı, Ankara'daki arkadaşlarıyla temas ediyor ve kilit noktalara kendileri gibi düşünenleri tayin ettiriyor. Kurmay Yüzbaşı Kazım Atafırat da, temaslar yapmak üzere Ankara ve İzmir'e gitmek üzere. O'nun evinde, İlhami Barut'un da iştirakiyle gizli toplantı yaptık. Bunların niyetleri isyan çıkarmak"* dedi. Demirkan, *"sen bunları bir not halinde yaz imzala, bana getir"* dedi. Aynı akşam, Samet Kuşçu yine Demirkan'ın evinin kapısını çaldı. Kapıyı açan generalin eşine, istenen notu Arap harfleriyle yazılı olarak ve bir zarf içinde bıraktı. Samet Kuşçu, oradan ayrılır ayrılmaz, Mithat Perin'in Teşvikiye'deki evine geldi. Kuşçu, Mithat Perin'e: *"Ben Boğazlar müstahkem mevki taburunda görevli binbaşıyım. Söyleyeceklerimi bir şey elde etmek veya mükâfat almak için söylemiyorum. Bir memleket çocuğu olarak bu ihbarı yapıyorum. Anlatacaklarımı Kazım Demirkan Paşa'ya da anlattım. Sizden, orduda isyan hazırlığı yapıldığı bilgisini başbakana vermenizi istiyorum."* diyerek her şeyi anlattı. Mithat Perin, Menderes'in Özel Kalem Müdürü Şefik Fenmen ile telefonda konuştu. Menderes'in meşgul olduğu söylendi. Kazım Demirkan, darbeyi yapacak subayların adlarını ve görevlerini İçişleri Bakanı Namık Gedik'e, o da başbakana haber verdi. Yani Muzaffer Ersü'nün bütün engellerine rağmen Menderes, 23 Aralık 1957'de Samet Kuşçu'nun ihbarından ve dolayısıyla cunta girişiminden haberdar edildi. Ertesi gün İçişleri Bakanı Namık Gedik, Binbaşı Kuşçu'yu Park Otel'e çağırdı. Kuşçu, Park Otel'de gördüğü İstanbul Emniyet Müdürü Hayrettin Nakiboğlu'na da olayı anlattı. İhbarını neden emniyet makamlarına yapmadığı sorusuna bu makamlara güveni olmadığını söyledi. Kuşçu, Park Otel'in lobisinde rastladığı arkadaşı, Atatürk'ün manevî kızı Ülkü'nün eşi Fethi Doğançay'a da hikâyeyi anlattı. Telaşlanan Doğançay, hemen yukarı kattaki Namık Gedik'in odasına koşup bir solukta duyduklarını anlattı.

Adnan Menderes, İçişleri Bakanı Namık Gedik'i ve Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin'i iddiaları araştırmaları için görevlendirdi. Vilayette bir toplantı kararlaştırıldı. Toplantıda, İçişleri Bakanı Namık Gedik, Binbaşı Samet Kuşçu, Birinci Ordu Müfettişi Orgeneral Fazıl Bilge, emekli Orgeneral Kazım Demirkan ve Ankara'dan çağırılan Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin vardı. Kuşçu, bu görüşmede darbe planını bütün ayrıntıları ile anlattı. Bakanlar Kurulu'nun Cumhurbaşkanı'nın ağzıyla İstanbul'da toplantıya davet edileceğini ardından tutuklamaların yapılacağını, Cumhurbaşkanı'nın İstanbul Şale köşkünde basılacağını, Başbakan'ın makamına silahla girilip tehdit edileceği, radyo evinin ele geçirileceğini ve darbenin İstanbul, İzmir, Ankara ağırlıklı olacağını söyledi. Ancak Kuşçu'nun anlattıkları dışında bir delilinin olmadığı anlaşıldı. Namık Gedik, Samet Kuşçu'nun ihbar ettiği subayların derhal tevkifini istedi. Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin, buna itiraz etti. *"Elimizde müspet hiçbir delil mevcut değilken tevkif müzekkeresini nasıl kesebiliriz?"* dedi. Milli Savunma Bakanı'nın itirazı haklıydı. Samet Kuşçu delil veremiyordu. Samet Kuşçu'nun anlattığına göre; Albay İlhami Barut, birkaç gece evvel Kazım Özfırat'ın evinde seçimler sırasında düşündükleri hükümet darbesini anlatmış, bu işi er geç gerçekleştirmek üzere yapılması gereken hazır-

lıklardan bahsetmişti. Toplantıya katılan emekli General Kazım Demirkan: *"Samet, Albay İlhami Barut'u evine çağırsın. Kendisini konuşturmaya, evvelce söylediklerini tekrarlatmaya çalışsın. Barut'un anlatacakları evvelden alınacak bir tertiple odaya yerleştirilecek bir ses kayıt cihazına zapt edilsin"* dedi. Namık Gedik, bu fikri uygun buldu ve planın ertesi günü derhal uygulanmasına karar verildi.

24 Aralık Salı akşamı Samet Kuşçu, İlhami Barut'u bulmak üzere Kolordu Karargâhına giderken Birinci Şube Komiser Muavini Muzaffer Us ile Telsiz Teknisyeni Nihat Yalçıner de tertibat almak üzere Kuşçu'nun Levent'teki evine geldiler. Konuşmanın yapılacağı odada bir mikrofon gizlediler ve bunu balkona sakladıkları ses kayıt makinesine bağladılar. İlhami Barut, o gece saat sekizden sonra Samet Kuşçu'nun Levent'teki evine geldi. Balkonda yerleştirilmiş ses makinesinin başında Komiser Muzaffer Us vardı. Birinci Şube Müdürü Muzaffer Yılmaz da evden çıkacakları takip etmek üzere bir otomobilin içinde dışarıda bekliyordu. Kuşçu, heyecan ve telaşını belli eden bir hava içinde üst üste suallerini sıraladı. Samet'in yüksek sesle konuşması, ısrarla ihtilâl planlarından bahsetmesi, içinde bulunduğu heyecan ve telaş, İlhami Barut'u kuşkulandırdı ve sorulara olumsuz cevaplar verdi. İlhami Barut, saat dokuzda kalktı evine gitti. Samet Kuşçu da doğruca Park Otel'de sonucunu merakla bekleyen Namık Gedik'in odasına gitti. Odada Gedik'ten başka Şemi Ergin ve Emniyet Müdürü Hayrettin Nakiboğlu vardı. Biraz sonra da Komiser Muzaffer Us'un ekibi ellerinde ses kayıt cihazı ile geldiler. Makine çalıştırıldı, Samet Kuşçu'nun sözleri gayet net duyulduğu hâlde İlhami Barut'un konuşmaları çok güç anlaşılıyordu. Üstelik arada bir netleşen kayıtta Barut'un *"Yok canım, bunlar fasarya..."* gibi laflar ediyordu. Namık Gedik, çok sinirlendi. Üstelik dinlenilen kayıt İlhami Barut'u ele vermekten ziyade Kuşçu'nun aleyhine kullanılabilecek bir delil mahiyetine gelmişti. Bu sırada Samet Kuşçu da paniğe kapıldı. Kendini kaybetti, *"Tuzağa düşürüldüm,"* diye bağırmaya başladı. Güçlükle yatıştırıldı ve ertesi sabah gelmek üzere evine gönderildi.

25 Aralık sabahı erkenden Park Otel'e gelen Samet Kuşçu, Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin'e hayatının tehlikede olduğunu, aleyhinde komplo hazırlandığını söyledi. Paniğe kapılan Kuşçu, Park Otel'in arka pencerelerinden atlayarak kaçtı. Bir taksiye atlayarak Harbiye'deki Birinci Ordu Karargâhına geldi. Kurmay Başkanı Tümgeneral Cemil Uluçevik'in yanına çıktı, *"Beni öldürecekler. Beni zehirlediler. Millî Emniyet Başkanı Behçet Türkmen ve Cemal Yıldırım yapıyor bunları. Şemi Ergin de onlarla beraber. Merkez Komutanlığı'na gidiyorum"* diyerek çıkıp gitti. Buradan eski çalıştığı Temsil Bürosu'na geldi. Daha önce kendi emrinde bulunan Asteğmen Zeki Müren'den arabasını istedi, ancak Zeki Müren, arabasının tamirde olduğunu söyledi. Kuşçu, ne düşündü ise tekrar Park Otel'e döndü, Namık Gedik'in odasına çıktı. Bu sırada Kuşçu'nun yakalanması için emir vermiş olan Gedik, onu karşısında bulunca sevindi. Kuşçu'nun tabancası alındı ve sorgusu yapılmak üzere Emniyet Başmüfettişliğine götürüldü.

Soruşturmanın başına Cumhurbaşkanı Celal Bayar'a yakınlığı ile bilinen Milli Savunma Bakanlığı Adalet İşleri Başkanı Hâkim Tümgeneral Arif Onat getirildi. Soruşturmanın emniyet kanadına ise 1. Şube Müdürü Nevzat Ünlüay atandı.

Tahkikatı Başbakan adına idare ettiğini söyleyen İçişleri Bakanı Namık Gedik, ihbar edilen bütün subayların derhal tutuklanmalarını emretti. Emekli Albay Cemal Yıldırım, Taksim'deki evinden alındı. Harbiye'de Merkez Kumandanlığındaki hücreye kapatıldı. Albay İlhan Barut, Beşiktaş Akmazçeşme'deki evinden alındı ve o da Merkez Kumandanlığına götürüldü. Aynı gece 82. Piyade Tabur'unda Samet Kuşçu'ya vekâleten kumandanlık eden Binbaşı Ahmet Dalkılıç da tevkif edildi. Kurmay Binbaşı Ata Tan ise ertesi sabah Hadımköy'deki Kolordu Karargâhında çalışırken tevkif edildi. İstanbul'da bulunan diğer subaylar, Albay Naci Aşkun ve Yüzbaşı Hasan Sabuncu'da görevleri başında iken tevkif edildi. Faruk Güventürk ise Polatlı Topçu Okulu'nda kursları takip ederken üstü ve evi aranarak tevkif edildi. En son tevkif edilen, iznini geçirmek üzere Ankara'ya gitmiş olan Yüzbaşı Kazım Özfırat idi. Özfırat, bir arkadaşı vasıtasıyla bulundu, Milli Savunma Başkanlığı'na çağırıldığı söylendi ve tevkif edildi. İhbarda bulunan Samet Kuşçu'da tutuklanıp, Harbiye'deki 1. Ordu karargâhında hapsedildi. Tutuklananların sayısından dolayı olay tarihe *"9 Subay Olayı"* olarak geçti.

Biri emekli üç albay, bir yarbay, iki binbaşı ve iki yüzbaşının tutuklanması basından saklandı, dava ile ilgili yayın yasağı getirildi.

Milli Savunma Bakanlığı, 16 Ocak 1958 tarihinde yaptığı açıklamada biri emekli 9 subayın tutuklandığını bildirdi. Cumhurbaşkanı Celal Bayar, hemen Bakanlar Kurulu'nu topladı. Başbakan Adnan Menderes, ordu içinde gizli örgütlenen bir grup subayın darbe tertibi içinde olduğunun tespit edildiğini Bakanlar Kurulu'nda açıkladı ve gerekli tedbirlerin alınacağını söyledi. Dönemin Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin; *"Benim subaylarım ihtilal yapmazlar. Subayların böyle bir şeyle suçlanması yüksek rütbeli subaylar arasında rahatsızlık yaratır. Ordu kendi disiplini içerisinde meseleyi çözsün"* dedi. Cumhurbaşkanı Celal Bayar, hükümeti; *"Mesele ciddidir. Bu iş 9 subayın işi değil. Bütün memlekette ordu içinde cuntalar kök salmıştır. Bunların*

üzerine ciddiyetle gidin, teşkilatı meydana çıkarın" sözleri ile uyarıda bulundu.

Millî Savunma Bakanlığı Askerî Adalet Başkanı Hâkim General Arif Onat, Emniyet Müdürü Nakiboğlu ile 1. Şube Müdürü Emrealp; Samet Kuşçu'nun ifadesini aldı. Samet Kuşçu, düzgün bir ifade veremedi, ihtilal yapılacağı konusunda kimseyi inandıramadı. Kendisine meyve ikram edildi, zehirlidir diye yemedi. Kuşçu, ifadeye ara verildiği sırada tuvalete gitme bahanesiyle, nöbetçi eri atlatıp kaçtı. Soluğu ABD'nin İstanbul Başkonsolosluğu'nda aldı. Konsolosluk istihbarat şefi Mr. Larry (CIA'nın İstanbul İstasyon Şefi) geç vakit binaya gelen Samet Kuşçu'yu dinledi. İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nü telefon ile aradı. Kuşçu'yu MAH görevlileri (Dönemin MİT görevlileri) gelip aldı. Kuşçu, yarıda kalan ifadesini tamamlaması için sorgu heyetinin karşısına çıkarıldı. Darbe soruşturmasını yürüten Arif Onat'ın önüne koyduğu tutanağı, söyledikleriyle hiç ilgisi olmayan bazı ifadelerin yazılı olduğunu görünce imzalamayı ret etti. *"Hepiniz komünist ajanısınız! Görün başınıza neler gelecek. Ben bu ifade zaptını imzalamam!"* diyerek tutanağı yırttı. Tevkif edildi ve Harbiye Kışlası'ndaki askerî hapishaneye konuldu.

Diğer subayların ifadesine geçen Arif Onat, *"Vatan hainleri... Nedir bu? Devleti devirmeye kalkışıyorsunuz."* diye çıkıştı. Faruk Güventürk, *"4 süngülünün arasındaki birine böyle söylemek kolay. Bunu dışarıda söyleseydiniz, karnınıza 9 kurşun sayardım."* dedi. Arif Onat yumuşadı, *"Yok evladım, ağzımdan kaçtı. Gel otur."* dedi. Sonra: "Hep Samet'tin peşine takılmış gidiyorsunuz. Nedir bu?" diye sordu. Faruk Güventür, *"Paşam! Ben hiç vagon olmamış bir insanım. Hep lokomotif yaşadım. Böyle bir örgüt olsa onun lokomotifi de ben olurdum."* dedi ve bu sözleri tutanağa geçti. İfade tutanakları davayı yakından takip eden Cumhurbaşkanı Celal Bayar'a götürüldüğünde Faruk Güventür'ün bu sözlerini gören Bayar, darbecilerin başının Faruk Güventür olduğunu ve ona yüklenmeleri gerektiğini bildirdi.

Başbakan Adnan Menderes, bu gelişmeler sırasında şüphelendiği Şemi Ergin'in yerine, çok güvendiği Ethem Menderes'i Milli Savunma Bakanlığı'na getirdi. Darbe tahkikatı sürerken, yeni Bakan Ethem Menderes'e bir ihbar mektubu ulaştı. Mektubu Bakan'ın yaveri Adnan Çelikoğlu aldı. Mektubu gönderen, yazısı belli olmasın diye metni sol eliyle kaleme almıştı. Bu yüzden okunması güç oldu. Mektupta, *"İhtilâli hazırlayanlar sadece 9 kişiden ibaret değil, çok daha geniş bir teşkilât var"* deniliyordu ve Suphi Gürsoytrak, Orhan Erkanlı, Dündar Seyhan ve Rıza Akaydın'ın adları yazılıydı. Dündar Seyhan'ın ismi zor okunuyordu. Adnan Çelikoğlu bunu fark etti, ancak sesini çıkarmadı. Adnan Çelikoğlu, Dündar Seyhan'ı aradı ve şifreli olarak haberi ulaştırdı.

Ethem Menderes, bu ihbar mektubunu okur okumaz tahkikatı yürüten Arif Onat'ı durumdan haberdar etti ve adı geçen subayların sorguya çekilmelerini emretti. Ertesi gün, "Birinci Ordu Karargâhında Askeri Hâkim Arif Onat..." diye başlayan celpnameler üç subaya ulaştırıldı. Bir araya gelen subaylar nasıl ifade vereceklerini kararlaştırdılar ve delilleri yok ettiler. Subayların ev ya da iş yerlerindeki aramalarda, darbeyi ele verecek bilgi ve belgeler aramayı yapan subaylar tarafından yok edildi.

Tekrar ifadesine başvurulan Kuşçu, sorgusunda; ordu içerisinde hükümeti devirmek amaçlı bir örgüt kurulduğunu, kendisinin de bilgi toplamak amacıyla örgüt içine sızdığını ve bir süre hükümet aleyhine faaliyette bulunduğunu, askeri bir darbe gerçekleştiremezlerse bazı bakanlara suikast girişiminde bulunacaklarını anlattı.

Milli Savunma Bakanlığı Adalet İşleri Başkanı Hâkim Tuğgeneral Arif Onat'ın başkanlığında yürütülen soruşma dört ay sürdü. Arif Onat, çeşitli taktiklere başvurdu, fakat hiçbirini konuşturamadı ve hiçbir ipucu elde edemedi. Sekiz subay da isnat edilen suçu kesinlikle reddetti. Dört ay devam eden sorgular sırasında sanıklar ne yakınları ne de avukatları ile görüştürüldü. Subaylara, "İsmet İnönü'yü sever misin?" diye soruldu. Tertibin CHP ile ilgisini kurmak için ısrarlı sorular soruldu. CHP'li basın organları darbe planlarının hükümet tarafından uydurulduğunu yazdı ve Demokrat Parti'yi orduyu yıpratmakla suçladı.

Dava açıldı. İddianame çok zayıftı. Avukatlar arasında CHP'nin önde gelen isimleri İlhami Sancar, Orhan Birgit, Selâhattin Hakkı Esatoğlu'da bulunuyordu.

Mahkeme Başkanı, 1969 yılında darbe yapmayı planladığı gerekçesiyle Genelkurmay Başkanlığı görevinden azledilen Tuğgeneral Cemal Tural idi. Tural'da 27 Mayıs'ın içinde yer almıştı. Üyeler Hıfzı Tümer ve yargıç Turgut Lüleci idi. Savcılık makamında Albay Yaşar Gündem yer aldı.

Samet Kuşçu duruşma hâkimini reddetti, bu redde katılmayan aralarında kendi kardeşi Kenan Kuşçu'nun da bulunduğu avukatlarını azletti. 5 Nisan 1958 tarihinde başlayan yargılamalarda Faruk Güventürk, Ata Tan, Ahmet Dalkılıç ve Hasan Sabuncu tutuksuz yargılanarak tahliye edildi. 26 Mayıs 1958 tarihli celsede ise Cemal Yıldırım, Samet Kuşçu'yu isyan kışkırtıcılığı yapmakla suçladı. Dönemin CHP'ye yakın medya organları mahkemeye baskı yapan yayınlar yaptı. *"İnönü'yü seven subaylar yargılanıyor"* denildi. CHP, 9 subaya sahip çıkarken Samet Kuşçu yalnız bırakıldı. Samet Kuşçu'yu itibarsızlaştıran yalan haberler yapıldı. Kuşçu'nun akli dengesinin bozuk olduğuna dair gazetelerde haberler çıktı. Öte yandan Kuşçu'nun bu

süreçte çelişkili ifadeler vermesi hükümet çevrelerinde de ihbarın asılsız olabileceğine yönelik şüpheleri artırdı.

Samet Kuşçu'nun ihbarı muallâkta kaldı. Mahkeme bir ara kararla Kuşçu dışındaki sanıkları serbest bıraktı. Tuğgeneral Cemal Tural Başkanlığı'ndaki Askeri Mahkeme, altı ay sürdü. 26 Mayıs 1958 tarihinde muvazzaf subay Kurmay Albay Naci Aşkun, Kurmay Albay İlhami Barut, Topçu Yarbay Faruk Güventürk, Piyade Binbaşı Ata Tan, Piyade Binbaşı Ahmet Dalkılıç, Piyade Yüzbaşı Kazım Özfırat, Piyade Yüzbaşı Hasan Sabuncu ile emekli Kurmay Albay Cemal Yıldırım beraat etti. Bir darbe planlandığını iddia ederek ihbarda bulunan Samet Kuşçu, "iftira ve isyana teşvik" suçundan iki yıl hapse mahkûm oldu. Rütbesi söküldü ve ordudan ihraç edildi. 1960 Darbesi'nde haklılığı ispatlanınca serbest bırakıldı. Diğer subaylar ordudaki görevlerine geri döndü.

6 Haziran 1958 tarihli "Kim" dergisindeyse beraat eden subayların toplu fotoğrafının altında, *"Ordunun itibarı kurtuldu"* ve "başta Türk ordusunun şerefli mensupları olmak üzere, bütün vatandaşlar sevince gark oldu" yazılmıştı.

Darbeciler bir süre dağılmaya karar verdiler. Talat Aydemir, Kore'ye, Dündar Seyhan, Suphi Gürsoytrak, Orhan Erkanlı, Washington'a, Orhan Kabibay da, Erzurum'a gitti. Darbeciler iyice yeraltına çekildiler. Beraat kararından sonra yeniden ve daha güçlü bir şekilde faaliyete giriştiler.

Cemal Yıldırım, 9 subay olayından evvel ordudan ayrılmış ve 1957 seçimleri sırasında CHP'den adaylığını koymuştu. Samet Kuşçu, Cemal Yıldırım'ın eski talebesi ve Temsil Bürosu'ndan halefi idi. Onunla görüşür, evine gidip gelirdi. İşin ilginci Cemal Yıldırım, 1946 yılında Celal Bayar ve Menderes'e, yüz yüze bir konuşmada, İnönü hükümetini devirmeyi teklif etmişti. 1957-1958 yıllarına gelindiğinde aynı Cemal Yıldırım, Demokrat Parti karşıtı subay örgütlenmeleri içerisinde yer alıyordu. Yıllar sonra Cemal Yıldırım, bu harekâtın iktidarda CHP dahi olsa yine yapılacağını dile getirdi. Cemal Yıldırım'ın avukatı CHP İstanbul teşkilatından gazeteci Orhan Birgit idi.

Demokrat Parti iktidarı eline geçen fırsatı kaçırdı. Yaptıkları tek şey Milli Savunma Bakanı olan Şemi Ergin'i bakanlıktan uzaklaştırmak oldu. Lakin yerine geçen Ethem Menderes'in de Şemi Ergin'den farkı yoktu. Ergin ise bu hadisenin sırf kendisine karşı Menderes, Bayar ve Gedik tarafından hazırlanmış bir tertip olduğu kanaatinde idi. Duruşmalar sırasında Şemi Ergin'in tanıklığına başvurulduğunda sanıklar lehinde ifade verdi. Şemi Ergin, 9 Subay Olayı'nın örtbas edilmesinde büyük rol oynadı. İlk olarak kendisine cunta liderliği teklifi gelince bunu kabul etmedi ve bunu hükümetine de bildirmedi. Kuşçu bu harekâtı ihbar edince darbeye ihtimal vermediğini söyleyerek hükümeti yanılttı.

Daha sonra Celal Bayar: *"Darbe yapmakta haklılar biz darbecileri serbest bırakıp darbeyi ihbar edeni hapsettiğimize göre bir daha ihbar almamız mümkün değildir. İhtilal girişimiyle ilgili kovuşturmayı gereğince araştırmamakta hata ettik"* dedi.

9 Subay Olayı nedeniyle genç subayların üzerine gitmek, en az gitmemek kadar tehlikeli idi. 1950 yılında "İnönü yanlısı darbe" dedikodusu ile 16 General'i ve 150 Albay'ı emekli eden Demokrat Parti, bu sefer kendisinde o gücü bulamamıştı.

2004 yılında hayata veda eden Binbaşı Abdulsamet Kuşçu, ömrünün son dönemlerini geçirdiği Hatay'daki yakın arkadaşı ve sırlarını paylaştığı gazeteci Mehmet Tekin'e: "İhmal vardı. Vurdumduymazlık vardı. Menderes'e ulaşmamı engellediler. Onu uyuttular. Hem kendi başını hem de beni yaktı! Etrafımda birtakım şeylerin döndüğünü anlamıştım. Tahkikat istedim. Hükümete araştırın dedim. Başbakan'ın özel kalemi asker kökenli ve cuntacı Muzaffer Ersü ile aramız iyi değildi. Ankara'ya gidebilmek için benden uçak istemiş, vermemiştim. Bunun acısını çıkardı. Menderes'e ulaşmamı engelledi. Cunta soruşturması başlayınca, etrafımda bir çember örüldü. İstanbul Emniyeti'nden, seni istiyorlar dendi, gittim. Emniyet Müdürü 'Bunun mahiyeti nedir?' diye sordu. 'Tahkikat yapın, hepsi ortaya çıksın' dedim. Biz tevkif edilince ilk tahkikatı yapan Arif Onat yazdığı yazıyı bana imzalatmak istedi. Okuyup imzalayacağımı söyledim. Benim söylemediğim şeyler yazılıydı yırttım arttım. Faruk Güventürk de biliyor. 'Samet imzalasaydı biz hayatta kalmazdık' dedi. Ben de hayatta kalmazdım. İsyana teşvikten idam edilirdim. Ses bandı olayı şöyle; suç delili yok, bunları söyletmeniz lazım dediler. Demiştim ki bu teypten bir iş çıkmaz ama isterseniz yapın. Eve gidiyoruz, balkonda Kazım Özfırat teybe almış konuşmayı. Fakat İlhami Barut konuşmadı, çünkü haber vermişler önceden. Emniyetle ilişkisi var, tilki gibi kurnaz bir adam. Kazım Özfırat, Barut'un Çankırı'dan da arkadaşıydı. Dediğim gibi oldu. İlişkiyi biliyordum kesinlikle sıkı ilişki içindeydiler. Sezdiler, uyardılar. Konuşmadı. Adnan Menderes, her şeyi öğrendiği hâlde üzerine gitmedi. Kendi sonunu hazırladı. Bayar bastırıyor ama aşağı ile irtibatı yok. Her şey Menderes'in elindeydi. Özel kalem müdürlüklerinde hep subaylar var. Haber yerine ulaşmıyor. Daha sonra orduya dönmedim, teğmenler yarbay olmuştu. Emrinde görev yapacaktım. Türkiye Toprak Mahsulleri Ofisi'nde sivil savunma görevlisi olarak görev aldım, emekli oldum." şeklinde konuşmuştu. Samet Kuşçu, gözaltında iş-

kence görmüştü, kızı Nazan Kuşçu: *"Babamın tırnakları sökülmüştü"* demişti.

Başbakanlık Özel Kalem Müdürü Muzaffer Ersü, asker kökenliydi ve başbakana en yakın kişi olmasına rağmen darbeciler ile beraberdi. Kendisi daha önce başbakanın emir subaylığını yapmıştı. Londra'daki uçak kazasında öldükten sonra ihtilalcilerle ilgisini gösteren belgeler kasasında bulunmuş, fakat Menderes'in emri ile yok edilmişti.

Dönemin başbakanı Adnan Menderes, 9 Subay olayı için "TSK'nın kendi içindeki bir yaradır" yorumunu yapmıştı. Ancak Celal Bayar yıllar sonra, 9 Subay hareketi için, "Maalesef bu olay iyi analiz edilmiş olsaydı, 27 Mayıs yaşanmazdı" dedi.

Çankaya'da darbe gecesi askerler Cumhurbaşkanı Celal Bayar'ı derdest ederken Bayar'ın yaveri Kurmay Albay Osman Köksal, Bayar'ın yakalanmasına yardım ediyordu. Bayar "demek sende onlardansın" diyerek tepki göstermişti. Yaver Osman Köksal da 9 Subay hadisesinde ismi geçen subaylardan biriydi. Bayar'ın kızı Nilüfer Gürsoy; "Daha önceki komutanın hakkında çeşitli dedikodular çıkardılar. Biz de değiştirmek istedik. Sonradan 3 isim teklif edildi. Meğer 3'ü de cuntacıymış." diyordu.

Celal Bayar, daha sonra yaptığı açıklamada: "Benim gözümde olay mühimdi. Mahkeme hangi karara varmış olursa olsun yapılan ihbarın mutlaka bir miktar gerçeği taşıdığına inanıyordum, ihbarın hemen akabinde durumu gözden geçirmek üzere alakalı bakanlar, DP genel idare kurulu üyeleri, meclis gurubu başkanvekillerini Çankaya'da toplantıya çağırdım, geldiler. Başbakan, İçişleri Bakanı, Milli Savunma Bakanı izahat verdiler; Faruk Güventürk'ün Samet Kuşçu'ya "Bandırma Hava Üssü ile 3. Zırhlı Tugayı'nın ve 66. Tümen'in hazır olduğunu söylediği tespit edilmişti. Adı geçen birlikler o günlerde İstanbul ve civarında yerleşik bulunuyordu. Bu iki kıta 27 Mayıs'ta da harekete geçen birliklerin çekirdeğini oluşturdular. Cuntacı subayların mahkemesi süresince ana muhalefet partisi, gazeteler ve hükümetin Milli Savunma Bakanı Şemi Ergin bu subayları kanatları altına almaya çalışıyor; adeta mahkemeye tesir etmek istercesine; 'Türk subayı ihtilal yapmaz, aklının köşesinden bile geçirmez' gibi övgüler düzüyordu. CHP basını için söylenecek söz olmasa bile Milli Savunma Bakanı gibi olaydan şahsen sorumlu bir bakanın verdiği beyanatta 'Benim subaylarım ihtilal yapmaz, bunu yakında herkes öğrenecektir' yollu beyanat vermesini kavramaya imkân yoktur." demişti. Celal Bayar, 1961 yılında Kayseri Cezaevinde ise "Başbakan, ordunun iç yüzünün bu suretle âleme teşhir edilmesinde mahzurlar görüyordu. Türk ordusunu dışarıya karşı kötü bir durumda göstermeyelim, göstermeyelim ama, bu ordunun içinde çürükleri varsa onları ayıklamak, temizlemek de bizim vazifemiz değil miydi? Siyaseti bütün orduya teşmil etmek doğru olmadığı gibi, ordu içinde siyasetle uğraşanların üzerine, orduyu güya tenzih etmek düşüncesiyle yürümemek de olur muydu? Samet Kuşçu, Şemi Ergin'in en yakın adamıydı. Kendisi de onlarla beraberdi diyemem ama, olaydan sonra haklarında takibat yapmaktan kaçındı. General Rüştü Erdelhun işin ciddiyetini takdir ediyor, fakat ''Bu iş geçti, bir defa daha bir hareket olursa o zaman kesin tedbir alırız'' açıklamasını yapmıştı. Aslında Celal Bayar'ı kuşkulandıran ve olayın üstüne ciddiyetle gidilmesinin sebebini Faruk Güventürk, başka ihbarlara dayandırarak şöyle açıklıyor; *"General Arif Onat'ın, Samet'in itirafları diye bana okuduğu o planları ben de dinleyince bir an mantığım durdu. Çünkü okunan planlar tamamen hakikate uygun ve bizim planlarımızdı. Sonradan öğrendik ki bunlar yazılmış ve Samet'e imza etmesi için ısrar edilmiştir. Samet de bunu imza etmemiş. Şu halde Celal Bayar'a o planları veren başka el mevcuttur, ama bugüne kadar bu muamma çözülememiştir."*

Dönemin Genelkurmay Başkanı Rüştü Erdelhun: *"Ben Genel Kurmay Başkanlığı'na getirildiğim tarihte 9 Subay hadisesinin yargılaması bitmek üzereydi. Tetkik ettim, birçok delilin değişmiş olduğunu gördüm. Sonunda da Samet, müfteri diye cezalandırıldı."* Rüştü Erdelhun 22 Ağustos 1958'de Kara Kuvvetleri Komutanlığı'ndan, Genelkurmay Başkanlığı'na atandı. 27 Mayıs 1960 Darbesi'nin devlet Başkanı olan Cemal Gürsel, 1958 yılında Kara Kuvvetleri Komutanı olarak görev yapıyordu. Aslında darbe yapılacağı konusunda birçok haber ve bilgi Başbakan Adnan Menderes'e ulaşıyordu. Ancak Menderes darbeye ihtimal vermiyordu. Çünkü Menderes, Genelkurmay Başkanı Rüştü Erdelhun Paşa'ya güveniyordu.

Adnan Menderes'in oğlu Aydın Menderes; *"Şemi Ergin hain! idi. Ergin; 9 Subay Olayı diye yakın siyasi tarihimize girmiş hadisenin genişlemesini, incelenmesini engelledi, daha doğrusu engellemeye çalıştı. Hatta Bakanlar Kurulu'nun bir toplantısında, 'Benim subaylarım ihtilal yapmaz. Böyle bir suçla itham edilmeleri, yüksek rütbeli subaylar arasında rahatsızlık yaratır,' dediği savunulmuştu"*

27 Mayıs 1960 darbesi yapıldığında Samet Kuşçu'nun isimlerini verdiği askerlerin gerçekten de darbe faaliyetler içinde oldukları ortaya çıktı. 27 Mayıs 1960'ı izleyen yıllarda başta darbeci subaylar olmak üzere dönemin tanıkları hatıralarını yazdı. Bazıları röportajlar verdi ve büyük itiraflarda bulundular.

Milli Savunma Bakanlığı Yaveri Adnan Çelikoğlu, hatıralarında: *"9 Subay olayının perde arkasındaki kişi bendim. Bakan bey, 'koynunuzda yılan besliyorsunuz'*

diyen ihbar mektubunu bana okuttu! Oysa iktidarın koynunda beslediği o yılan bendim!" diye yazdı. Çelikoğlu, darbecileri nasıl uyardığını ise şöyle itiraf ediyor: *"Ertesi gün Samet Kuşçu milli emniyette sorgulanacaktı. Bakanın bir işi yoktu. Bu fırsattan istifade etmek ve biraz da havalanmak için başkanı olduğu İstanbul Kızılay Merkezi'ni ziyarete gittik. O zamana kadar basına haber sızdırılmamıştı. Benim düşüncem arkadaşlara durumu bir an önce haber vermekti. Bakan gelecek telefonlara benim cevap vermemi istemişti. Bu fırsattan yararlanarak Davutpaşa Kışlası'nda görev yapan Dündar Seyhan'ı buldum. Ona 'benim dediğimi dinle ve konuşma, Makarios yakalandı. Kediler fareleri kovalıyor' dedim"*

Dündar Seyhan, 1966 yılında yayınlanan *"Gölgedeki Adam"* isimli hatıra kitabında; *"Ankara'dan İstanbul'a döndüğüm Kasım ayı ortalarında birgün akşamüzeri Kurmay Başkanı Kurmay Yüzbaşı Reşat Gülsoy'un odasında otururken şehir telefonundan beni aradılar. Arayan kimliğini açıklamaya lüzum görmeden, beni dinle dedi. Makarios'u tevkif ettiler. Arkadaşlara söyle tedbirli olsunlar. Üzerlerinde vesika ve saire bulundurmasınlar. Kimsiniz, dedim. Bırak şimdi sen onu hemen dediğimi yap dedi ve telefonu kapattı. Sesin tonunu yakalamıştım. Telefon eden Milli Savunma Bakanlığı emir subayı Adnan Çelikoğlu idi. Makarios Faruk Güventük'e aramızda verdiğimiz kod isimdi. Kendisi bilmezdi ama biz aramızda konuşurken ondan Makarios diye bahsederdik. Son tahkikatın açılmasını müteakip muhkeme başkanlığına General Cemal Tural'ın getirilmesi umumi bir rahatlık havasının oluşmasına sebep oldu. O zaman Tural'ın eski bir ihtilalci olduğu ve aynı yönde çalışanlara sempati duyacağı hakkında yerleşmiş bir kanaat vardı. Neticede bütün sanıklar beraat ettiler."* Dündar Seyhan, kitabında 1957 seçimleri öncesinde darbecilerin İsmet İnönü'ye iktidara son verelim teklifi götürdüğünü, İnönü'nün 'seçimi kazanacağız' diyerek bu teklife sıcak bakmadığını yazıyor. CHP liderinin cuntayı neden ihbar etmediği sorusuna da cevap olarak: *"İhbar etse bile elinde hangi delille ortaya çıkacaktı? Temaslar tam bir teenni ve emniyet faktörü en küçük ayrıntılarıyla göz önünde tutularak hareket edilmişti"* diyor.

Faruk Güventürk, 27 Mayıs sonrası yaptığı açıklamada; *"1955'te DP'nin memlekete bir hayır getirmeyeceğini, diktatöryaya doğru kaydığını gördük. Dündar Seyhan bana açıldı. Daha evvel Seyhan, Necati Ünsalan ve Orhan Kabibay kendi aralarında konuşmuşlar. Ben de sınıf kıdemlisiydim. Dündar Seyhan bana açıldığında ben çoktan fikir olarak hazırdım. 1955 yılında Orhan Kabibay'ın evinde dört arkadaş yemin ettik ve komiteyi kurduk. Komitenin açık vazifesi 'orduyu ıslah etme' idi. Fakat asıl ve gizli görevi, bir ihtilalle iktidarı devirmekti. Samet Kuşçu muhbir değildi... Okunan planlar tamamen hakikate uygun ve bizim planlarımızdı. Sonradan öğrendik ki, bunlar yazılmış ve Samet'e imza etmesi için ısrar edilmişti... Şu halde o planları veren bir başka el mevcuttu ama bu güne kadar bu muamma çözülememiştir. ... O işi önleselerdi 27 Mayıs'ı yapamazdık!"*

Suphi Gürsoytrak: *"Bizi çağıracaklarını önceden öğrenmiştik. Nasıl ifade vereceğimizi kararlaştırdık. Dosya kapandıktan sonra hükümetin dikkatini dağıtmak*

için dış görevlere gittik." 27 Mayıs sonrası iktidara gelen Millî Birlik Komitesi üyelerinden tankçı Binbaşı Orhan Erkanlı, 9 Subay olayı için, "Az kalsın yakalanacaktık, bizim teşkilâtımız da keşfedilecekti, bütün hazırlıklarımız meydana çıkacaktı!" demişti.

Kimine göre 27 Mayıs Darbesi'nin öncü depremini haber veren bir demokrasi kahramanı, kimine göre ise bir ispiyoncu olan Abdussamet Kuşçu, 1960'tan sonra çıkan afla tekrar göreve dönme imkânı doğunca memuriyeti tercih etti ve Toprak Mahsulleri Ofisi Genel Müdürlüğünde savunma uzmanlığı ve savunma sekreterliği görevlerinde bulundu. 1984'te emekliye ayrıldı. 16 Ekim 2004 tarihinde Antakya'da vefat etti.

Darbe teşebbüsünde adı geçen; Cemal Yıldırım, 27 Mayıs darbesinden sonra CHP kontenjanından senatör oldu. Faruk Güventürk, 27 Mayıs darbesinden sonra Kayseri Doğu Menzil Komutanlığı'na getirildi. 1969 yılında kadrosuzluk nedeniyle emekliye ayrıldı. Cumhuriyetçi Güven Parti'sinden İstanbul senatör adayı oldu kazanamadı. Suphi Gürsoytrak, 27 Mayıs'tan sonra Milli Birlik Komitesi üyesi oldu. 12 Eylül 1980 harekâtına kadar tabii senatörlük yaptı. 5 Haziran 1977 tarihinde Atatürkçü Düşünce Derneği kurucu başkanı oldu. Naci Aşkun, 27 Mayıs Darbesi'nden sonra 17 Ocak 1961 tarihinde Milli Emniyet Hizmeti Başkanlığı'na (MİT Başkam) getirildi. 18 Ağustos 1962 tarihine kadar bu görevi sürdü. Tümgeneral rütbesi ile Türk Silahlı Kuvvetleri'nden emekli oldu. Sadi Koçaş, 27 Mayıs'tan sonra cumhurbaşkanlığı kontenjanından senatör oldu. 12 Mart muhtırasından önce CHP Konya milletvekili seçildi. 12 Mart hükümetinde Başbakan Nihat Erim'in yardımcısı oldu. Adnan Çelikoğlu, 27 Mayıs 1960 darbesinden sonra İstanbul Belediye Başkanlığı'na getirildi. 22 Şubat 1962'de darbe girişiminden tutuklandı. 6 ay hapis yattı, albay rütbesi ile re'sen emekli edildi. Talat Aydemir, 22 Şubat 1962 ve 21 Mayıs 1963 tarihlerinde başarısız iki darbe girişiminde bulundu ve ikinci girişiminden sonra yargılanıp ölüm cezasına çarptırıldı. Darbe girişiminde adı geçenlerden biride gazeteci Can Ataklı'nın amcası Mucip Ataklı idi. 27 Mayıs darbesinden sonra Milli Birlik Komitesi üyesi oldu. 12 Eylül 1980 darbesine kadar da senatörlük yaptı. Mahkeme başkanlığını yapan Cemal Tural, 27 Mayıs darbesinden sonra 16 Mart 1966 tarihinde Genelkurmay Başkanlığı'na atandı. 1969'da darbe yapmayı planladığı gerekçesiyle Genelkurmay Başkanlığı görevinden azledildi. 1973'te Millet Partisi Genel Başkanlığı'na seçildiyse de kısa süren bu görevden istifa etmek zorunda kaldı.

Hükümet, "Komitacı Bayar'ın tecrübesine itibar etmedi. Menderes, Silahlı Kuvvetler ile çatışmak istemedi. *"Bu, orduya ait bir yaradır. Bunu deşmek bütün Silahlı Kuvvetlere sirayet ettirmek olur. Onlar kendi içlerinde halletsinler"* dedi. İşi takip etmedi. Bu hatasını, pahalıya ödedi. İki yıl sonra, 27 Mayıs'ta Menderes'i devirecek askerler, o çekirdek kadrodan çıktı. Cumhurbaşkanı Bayar ise yıllar sonra gazeteci Cüneyt Arcayürek'e *"9 Subay olayı iyi değerlendirilse 27 Mayıs olmazdı"* demişti. Menderes; *"Ordu darbe yapmaz"* diyenlerin etkisinde kaldı ve bir anlamda kendi sonunu hazırlamış oldu. ■

KAYNAKÇA

1 - İdris Gürsoy, "27 Mayıs Darbesi'nin Ayak Sesleri Dokuz Subay Olayı ve Samet Kuşçu", Kaynak Kültür Yayınları, 2012
2 - Taha Akyol, "Demokrasiden Darbeye Babam Adnan Menderes", Doğan Kitap, 2012
3 - Örsan Öymen, "Bir İhtilal Daha Var...1908-1980", Milliyet Yayınları, 1987
4 - Abdi İpekçi – Ömer Sami Coşar, "İhtilalin İçyüzü", İş Bankası Yayınları, 2010
5 - Abdullah Muradoğlu, "Samet Kuşçu Sendromu Mazide Kaldı!", Yeni Şafak Gazetesi 19 Aralık 2010
6 - Kurtul Altuğ, "Tarihli Bir İbret Belgesi: 9 Subay Olayı", Aydınlık Gazetesi, 07 Mayıs 2011, kurtulaltug@aydinlikgazete.com
7 - Tamer Nalbant, "Demokrat Parti Döneminde Ordu-İktidar İlişkileri", Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Doktora Tezi, 2019
8 - Okan İrtem, "Askeri Davalar II - 9 Subay Olayı", Aydınlık Gazetesi, 16 Ağustos 2012
9 - Orhan Birgit, "Evvel Zaman İçinde", Doğan Kitap, 2005
10 - Talat Aydemir, "Hatıralar", Yapı Kredi Yayınları, 2010
11 - Adnan Çelikoğlu, "Bir Darbeci Subayın Anıları", Yapı Kredi Yayınları, 2017
12 - Celal Bayar, "Başvekilim Adnan Menderes", Tercüman Gazetesi, 1968
13 - Orhan Erkanlı,, "Anılar, Sorular, Sorunlar", Baha Matbaası, 1972
14- Dündar Seyhan, "Gölgedeki Adam", Nurettin Uycan Matbaası, 1966
15 - Sıtkı Ulay, "Harbiye Silah Başına", Kitapçılık Yayınları, 1966
16 - Erol Maraşlı, "Balans Ayarları", Metropol Yayınları, 2008
17 - Neslihan Altuncuoğlu - Merve Durmuş, "9 Subay Olayı'nda Samet Kuşçu'nun Rolü", Erciyes University, Journal of Universal History Studies (JUHIS), 2020

DER DE GİDERİM

Mehmet ÖZCAN
Dinar Belediye Başkanlığı Park ve Bahçeler Müdürü

Bugün göç tuttum, Bitlis yoluna.
Can pazarı kurmuş, on üç gülüme.
Ne söylüyor kulak verin dilime.
Vatanım sağ olsun der de giderim.
~
Ateş düştü can evimde özüme.
Kulak verin, şimdi benim sözüme.
Yetim kalan oğul ile kızıma.
Size emanettir, der de giderim.
~
Resulümden davet çıktı giderim.
Ben bu yolda ne ilk ne son neferim.
Ehline emanet edip giderim.
Nöbeti size verdim giderim.
~
Yas tutma hilal, ağlamasın anam.
Başını dik tutasın benim babam.
Muştulu bir dava, benim bu davam.
Ana babayı bırakıp giderim.
~
Var olsun soyum, yücelsin vatanım.
Helaldir al bayrakta ki al kanım.
Bu benim düğünüm, şehitlik toyum.
Son selamımı verip de giderim.
~
Gittiğim yurt, cennette gül bahçesi.
Ezan okuyor caminin cümlesi.
Bizi söyler şiirin her hecesi.
Son Ezanı dinleyip de giderim.
~
Bizden selam olsun, kalan yiğide.
Bu canım vatana olsun hediye.
Sakın ağlamayın, gidiyor diye.
En üst rütbeyi aldım da giderim.
~
Hakkım helaldir, sizde edin helal.
Ben şehidim, kimse olmasın melal.
Yavrum sana diyemedim hoşçakal.
Yavruma hoşçakal der de giderim.

Bitlis ili Tatvan ilçesinde 04.03.2021 Perşembe günü meydana gelen helikopter kazası sonucunda hayatını kaybeden Şehitlerin anısına ithafen...

KORUMA TEDBİRLERİNDEN BİRİ OLARAK ŞİRKET YÖNETİMİ İÇİN KAYYIM TAYİNİ (CMK M.133)

Ufuk Can GAZEZOĞLU
İstanbul Cumhuriyet Savcısı

Yargılama faaliyetini icra eden mahkemeler, tüm özel kişilerden ve kamu makamlarından gerekli bilgi ve belgeleri edinme hakkına sahiptir. Medeni yargılama alanında mahkemelerin bilgi ve belge istemesine ilişkin hükümler gerek 1086 Sayılı HMUK'ta gerekse de 6100 Sayılı HMK'da dağınık bir şekilde düzenlenmiştir.

I.GİRİŞ

2015 yılına kadar uygulaması neredeyse hiç görülmeyen şirket yönetimine kayyım tayini kurumu, aynı yılın Ekim ayında bazı holdinglere ve bu holdingler bünyesinde bulunan şirketlerin yönetimlerine CMK m.133 gereğince kayyım atanması ile bir anda ülke gündemine oturmuştur. Özellikle 15 Temmuz hain darbe girişiminin sonrasında silahlı terör örgütlerine yönelik yürütülen soruşturmalar kapsamında çok sayıda şirkete CMK m.133 hükmü uyarınca kayyım atanmıştır.

"Şirket yönetimi için kayyım tayini Madde 133 –

(1) Suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı ve maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması halinde; soruşturma ve kovuşturma sürecinde, hâkim veya mahkeme, şirket işlerinin yürütülmesiyle ilgili olarak kayyım atayabilir. Atama kararında, yönetim organının karar ve işlemlerinin geçerliliğinin kayyımın onayına bağlı kılındığı veya yönetim organının yetkilerinin ya da yönetim organının yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler idare yetkilerinin tümüyle kayyıma verildiği açıkça belirtilir. Kayyım tayinine ilişkin karar, ticaret sicili gazetesinde ve diğer uygun vasıtalarla ilan olunur.

(2) Hâkim veya mahkemenin kayyım hakkında takdir etmiş bulunduğu ücret, şirket bütçesinden karşılanır. Ancak, soruşturma veya kovuşturma konusu suçtan dolayı kovuşturmaya yer olmadığı veya beraat kararının verilmesi halinde; ücret olarak şirket bütçesinden ödenen paranın tamamı, kanunî faiziyle birlikte Devlet Hazinesinden karşılanır.

(3) İlgililer, atanan kayyımın işlemlerine karşı, görevli mahkemeye 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre başvurabilirler.

(4) Bu madde hükümleri ancak aşağıda sayılan suçlarla ilgili olarak uygulanabilir.

a) Türk Ceza Kanununda yer alan,

1. Göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti (madde 79, 80),

2. Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti (madde 188),

3. Parada sahtecilik (madde 197),

4. Fuhuş (madde 227),

5. Kumar oynanması için yer ve imkân sağlama (madde 228),

6. Zimmet (madde 247),

7. Suçtan kaynaklanan malvarlığı değerlerini aklama (madde 282),

8. Silahlı örgüt (madde 314) veya bu örgütlere silah sağlama (madde 315),

9. Devlet Sırlarına Karşı Suçlar ve Casusluk (madde 328, 329, 330, 331, 333, 334, 335, 336, 337), Suçları,

b) Ateşli Silahlar ve Bıçaklar İle Diğer Aletler Hakkında Kanunda tanımlanan silah kaçakçılığı (madde 12) suçları,

c) Bankalar Kanununun 22 nci maddesinin (3) ve (4) numaralı fıkralarında tanımlanan zimmet suçu,

d) Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda tanımlanan ve hapis cezasını gerektiren suçlar,

e) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 68 ve 74 üncü maddelerinde tanımlanan suçlar.

(5) (Ek: 1/7/2016-6723/32 md.) Bu madde uyarınca atanan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları, 142 ila 144 üncü maddeler uyarınca Devlet aleyhine açılır. Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kayyımlara bir yıl içinde rücu eder."

II. ŞİRKET YÖNETİMİNE KAYYIM TAYİNİ KURUMUNUN VE ATANAN KAYYIMIN HUKUKİ NİTELİĞİ

CMK m.133'te düzenlenen şirket yönetimine kayyım tayini kurumunun hukuki niteliğini, gerek CMK'da düzenlendiği yer, gerek konuluş amacı dikkate alındığında özel bir elkoyma türü olarak değerlendirebiliriz.[1]

Kayyım tayini kurumunun hukuki niteliğini bu şekilde belirledikten sonra, şirket yönetimine atanan kayyımın hukuki niteliğinin de doğru bir şekilde belirlenmesi önem arz etmektedir. Özellikle kayyımın hukuki sorumluluğunun ve görevlerinin sınırının çizilmesi, kayyımın hukuki niteliğinin ortaya konulması ile netlik kazanacaktır.

Her şeyden önce ifade etmek gerekir ki, şirket yönetimine atanan kayyım, TCK m.6/1-c kapsamında "kamu görevlisi"dir. Daha sonra inceleyeceğimiz üzere, kayyımın ücretinin şirket bütçesinden karşılanması kayyımın kamu görevlisi olarak nitelendirilmesine engel bir durum oluşturmamaktadır.

133. maddenin ilk şeklinde, kayyım ya onay makamı olarak ya da yönetim organının yerine atanabilmekteydi. 6723 sayılı Kanun'la 2016 yılında maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, bunlara ilave olarak yönetim organının yetkileri ile birlikte ortaklık payları veya menkul kıymetler[2] idare yetkilerinin tümüyle kayyıma bırakılabileceğine yer verilmiştir. 6723 sayılı Kanun'un gerekçesinde neden böyle bir değişiklik yapıldığına ilişkin bir açıklamaya yer verilmemiştir.

Şirket yönetimine atanan kayyımın hukuki niteliğinin tespitinin doğru bir şekilde yapılabilmesi için kayyımın onay makamı olarak mı yoksa yönetim organı olarak mı atandığı konusunda ikili bir ayrım yaparak incelememizi sürdüreceğiz.

II. A.Onay Makamı Olarak Atanan Kayyımın Hukuki Niteliği

Kayyımın onay makamı olarak atanması durumunda, şirketin yönetim organının karar ve işlemlerinin geçerliliği kayyımın onayına bağlı olacaktır. Burada karar ve işlemlerde bulunma yetkisi şirketin yönetim organına ait kalmaya devam etmektedir. Kayyım sadece bu karar ve işlemlerin geçerli olması için onay makamı olarak faaliyet göstermektedir. Kayyımın alınan karar ve yapılan işlemlerde herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.[3]

Onay makamı olarak atanan kayyımın teknik anlamda kayyım olup olmadığı hususu üzerinde durulması gerekmektedir. Kayyım, belli bir malın yönetilmesi veya belli bir işin yapılması için görevlendirilmektedir. Bu bağlamda kayyımın temsil ve yönetim özelliği ön plana çıkmaktadır. Buna göre, onay makamı olarak atanan kayyımın temsil ve yönetim özelliği olmadığından, teknik anlamda kayyım olduğundan söz edilemez. Onay makamı olarak atanan kayyımın hukuki niteliğinin daha çok yasal danışmanlığın bir alt dalı olan oy danışmanına (TMK m.429/1) benzediğini söyleyebiliriz.[4]

Sonuç olarak, onay makamı olarak atanan kayyımın hukuki niteliği oy danışmanı olarak nitelendirilebilirse de, yasal danışmanlığın geniş anlamda kayyımlık içinde değerlendirildiğini göz önüne aldığımızda, terim olarak kayyım olarak nitelendirilmesinin de mevcut durumda çok büyük bir sıkıntı yaratmayacağını söyleyebiliriz. Ancak yaşanacak sorunlarda, onay makamı olarak atanan kayyımın hukuki niteliğinin teknik

1 Öztürk, Bahri/Erdem, Mustafa Ruhan, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, 15. Bası, Ankara 2015, s. 509

2 Menkul kıymetlerden ne anlaşılması gerektiği 6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu'nun 3. maddesinde şu şekilde tanımlanmıştır: "Menkul kıymetler: Para, çek, poliçe ve bono hariç olmak üzere; 1) Paylar, pay benzeri diğer kıymetler ile söz konusu paylara ilişkin depo sertifikaları, 2) Borçlanma araçları veya menkul kıymetleştirilmiş varlık ve gelirlere dayalı borçlanma araçları ile söz konusu kıymetlere ilişkin depo sertifikaları, ... ifade eder."

3 Ersoy, Uğur, Ceza Muhakemesi Hukukunda Şirket Yönetimine Kayyım Tayini, Ankara 2009, s. 50

4 Ersoy, Kayyım Tayini, s.50

anlamda oy danışmanı olduğunun da gözden uzak tutulmaması gerektiğini belirtmek istiyoruz.[5]

II. B.Yönetim Organı Yerine veya Yönetim Organının Yetkileri İle Birlikte Ortaklık Paylarını veya Menkul Kıymetleri İdare Etmek İçin Atanan Kayyımın Hukuki Niteliği

Yönetim organı yerine veya 6723 sayılı Kanun değişikliğinden sonra yönetim organının yetkileri ile birlikte ortaklık paylarını veya menkul kıymetleri idare etmek için atanan kayyımın hukuki niteliğini, yönetim kayyımı olarak nitelendirebiliriz.[6]

Kayyımın yönetim organının yerine atanması durumunda, yönetim organının görevi kayyımın atanmasıyla birlikte sona erecektir. Böyle bir durumda yönetim organının bütün yetkileri kayyıma geçecektir. Pek tabidir ki bütün bu durumlarda, kayyımı atayan mahkemenin ceza mahkemesi olması ve kayyım atanması ile hedeflenen amacın İİK (İcra ve İflas Kanunu) ve TMK'dan (Türk Medeni Kanunu'ndan) farklı olduğu da gözden uzak tutulmamalı, atanan kayyımın hukuki niteliğine ilişkin değerlendirmeler bu çerçevede yapılmalıdır.[7]

Kayyımın yönetim organının yetkileri ile birlikte ortaklık paylarını veya menkul kıymetleri idare etmek için atanması halinde, ortaklık paylarının veya menkul kıymetler idare yetkilerinin kayyıma geçtiğini kabul etmek gerekecektir. Bu amaçla atanan kayyımın hukuki niteliğini de yönetim kayyımı olarak nitelendirmek mümkündür.

III. ŞİRKET YÖNETİMİ İÇİN KAYYIM TAYİNİNİN KOŞULLARI

CMK'da, şirket yönetimine kayyım tayin edilebilmesi için bazı şartların gerçekleşmiş olması aranmaktadır. Aşağıda, CMK m.133'te kayyım tayini için aranan şartlar ana hatlarıyla incelenecektir.

Somut olayda bu şartlardan birinin eksik olması halinde şirket yönetimine kayyım tayini mümkün olmayacaktır.

III. A.Suçun Bir Şirketin Faaliyeti Çerçevesinde İşlenmekte Olması

Her şirketin, kendisine özgü bir faaliyet alanı bulunmaktadır. Başka bir deyişle her şirketin bir amaç ve konusu vardır. Örneğin, TTK'ya göre anonim şirketler, kanunen yasaklanmamış her türlü ekonomik amaç ve konu için kurulabilir. Bunun gibi, limited şirketler de, kanunen yasak olmayan her türlü ekonomim amaç ve konu için kurulurlar. Ancak limited şirketler, sigortacılık ve bankacılık yapamazlar. Bu kısa açıklamadan sonra CMK m.133'te *"...bir şirketin faaliyeti çerçevesinde..."* ifadesiyle[8] kastedilmek istenenin ne olduğunun belirlenmesi gerekmektedir. Her şeyden önce bir şirket faaliyeti çerçevesinde suç işlenmesi kanunların izin verdiği bir durum değildir. Bu bağlamda, şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekle kastedilmek istenenin, şirket kisvesi altında, şirketi paravan olarak kullanmak suretiyle suç işlemek olduğunu söyleyebiliriz. Buna göre, bütün şirket türlerinin, CMK m.133/4'te katalog halinde sayılan suçları işlemeleri mümkündür. Bunun tek istisnasını, katalogda sayılmış olan 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 160. maddesi oluşturmaktadır. Zira, Bankacılık Kanunu'nun 7. maddesine göre Türkiye'de kurulacak bankaların anonim şirket şeklinde kurulması esastır. Bu bağlamda, Bankacılık Kanunu'nun 160. maddesinde tanımlanan zimmet suçunun sadece anonim şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenebileceği sonucu çıkmaktadır.[9]

III. B.Suçun Zincirleme veya Kesintisiz Suç Şeklinde İşlenmesi

CMK m.133'e göre, şirket yönetimine kayyım tayin edilebilmesi için maddede sayılan suçların bir veya birkaçının söz konusu şirketin faaliyeti çerçevesinde "işlenmekte olması" gerekmektedir.

Maddenin Adalet Alt Komisyonu'nda kabul edilen metninde "Suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlendiği hususunda..." ifadesine yer verilmişti. Buradan çıkan sonuca göre, şirket yönetimine kayyım tayin edilebilmesi için suçun tamamlanmış olması gerekmekteydi. Bu bağlamda zincirleme veya kesintisiz suçlarda söz konusu madde uygulama alanı bulamayacaktı. Metinden çıkan bir diğer sonuca göreyse, teşebbüs aşamasında kalmış suçlarda kayyım tayini söz konusu olamayacaktı, çünkü teşebbüs aşamasında kalmış bir suçun tamamlanmış olmasından söz edilemeyecekti. Ancak madde üzerinde 26.11.2004 tarihinde Adalet Komisyonu'nda yapılan görüşmeler sırasında birinci fıkrada yer alan "işlendiği" ifadesinin ***"işlenmekte olduğu"*** şeklinde düzeltilmesi teklif

5 Ersoy, Kayyım Tayini, s.52

6 Gümüş, Kayyımlık, s.129; Güralp, Ayşe Gülin, Anonim Şirkette Kayyım, İzmir 2005, s.10 (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi)

7 Ersoy, Kayyım Tayini, s.52-53

8 Soyaslan, maddede kullanılan "suçun bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu" ifadesini isabetli bulmamaktadır. Çünkü böyle bir ifadenin varlığı, şirketin faaliyetinin ana sözleşmeye uygun olup olmadığını araştırmayı zorunlu kılmaktadır. Oysa maddede kastedilen, herhangi bir ticari faaliyeti icra etmek üzere kurulmuş bulunan bir şirketin elemanlarının, kazancı şirketin kasasına girmek üzere suç olan fiili işlemeleridir. İşlenen fiilin şirketin kuruluş amacıyla alakası yoktur. Buna karşılık maddede kullanılan ifadeden, işlenen suçun şirketin kuruluş gayesi ile bağlantılı olması gerektiği sonucu çıkmaktadır. Bkz. Soyaslan, Doğan, Ceza Muhakemesi Hukuku, 5. Baskı, Ankara 2014, s.305-306

9 Ersoy, Kayyım Tayini, s.53

edilmiş ve madde bu şekliyle TBMM Genel Kurulu'na sunularak yasalaşmıştır. Bu nedenle söz konusu değişikliğin yerinde olduğunu söylemek mümkündür.

Burada karşımıza, suçun tamamlanmış olması halinde şirket yönetimine kayyım tayininin mümkün olup olmadığı sorunu çıkmaktadır. Zira madde metninde "işlendiği" ifadesi yerine "işlenmekte olduğu" ifadesi kullanılmaktadır. Acaba kanun koyucu bu tercih ile tamamlanmış suçlarda kayyım tayininin önüne mi geçmek istemiştir, yoksa tam tersine, tamamlanmış suçlarda kayyım tayinini evleviyetle mümkün kılmak mı istemiştir? Madde gerekçesine bakıldığında, birinci görüşün benimsendiği sonucuna varabiliriz. Zira madde gerekçesinde açık olarak *"...bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmiş olsa bile, tamamlanmış olan bir suçla ilgili olarak şirket yönetimine kayyım tayin edilemez."* denilmek suretiyle, tamamlanmış suçlarda kayyım tayininin mümkün olmadığı belirtilmiştir.[10] Peki neden? Bunun yanıtını CMK'nın 128. maddesinde bulmaktayız. 128. maddede genel itibariyle, tamamlanmış suçlar bakımından elkoyma kurumu düzenlenmiştir. Kanun koyucu, tamamlanmış suçlarda şirket yönetimine kayyım atanması yerine, faillerin ortağı bulunduğu şirketteki ortaklık paylarına ve her türlü malvarlığı değerlerine elkonulmasını kabul etmiştir.[11]

III. C.Suçun İşlenmekte Olduğu Hususunda Kuvvetli Şüphe Bulunması

Mevcut delillere göre yapılacak muhakeme sonunda, sanığın mahkum olması kuvvetle muhtemel ise kuvvetli şüphenin varlığından söz edilir.[12] Kuvvetli suç şüphesinin arandığı bir yerde belirti ile yetinilemez. Kuvvetli şüphenin varlığı genellikle koruma tedbirleri için ön şart olarak aranmaktadır.

Kanun koyucu, şirket yönetimine kayyım atanabilmesi için, söz konusu suçun, bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin bulunmasını şart koşmuştur. Buna göre, şayet şirket yönetimine kayyım atanacak ise, söz konusu suçtan dolayı faillerin muhakeme sonunda mahkum olmalarının kuvvetle muhtemel olması gerekmektedir. Ayrıca burada koruma tedbiri tüzel kişilik üzerinde uygulandığı için daha hassas olunması ve suç işlendiği yolundaki şüphenin yoğunluğunun en üst dereceye gelmiş olması gerekmektedir.

III. D.Maddi Gerçeğin Ortaya Çıkarılması için Gerekli Olması

133. maddedeki koruma tedbirine başvurulabilmesi için, yukarıda saydığımız şartlara ilave olarak, bu tedbire başvurulmasının "maddi gerçeğin ortaya çıkarılabilmesi için gerekli olması" şartı aranmaktadır.

III. E.İşlenmekte Olan Suçun Katalog Suçlardan Olması

Bu koruma tedbirine her suç bakımından başvurulabilmesi mümkün değildir. Bu koruma tedbiri yalnızca CMK m.133/4'te belirtilen katalog suçlar bakımından uygulama alanı bulabilecektir. Bu suçların dışındaki suçlar bakımından şirket yönetimine kayyım tayini mümkün değildir.[13]

10 Tamamlanmış suçlarda da bu tedbirin uygulanabileceği yolundaki görüş için bkz. Centel/Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, s.427

11 Ersoy, Kayyım Tayini, s.54

12 Centel/Zafer, Ceza Muhakemesi Hukuku, s. 84; Öztürk/Erdem, Ceza Muhakemesi Hukuku, s.486

13 Dursun, İsmail, "Ceza Muhakemesinde Şirket Yönetimi İçin Kayyım Tayini ve Nitelikleri", MÜHFHAD, C:20, S:3, Yıl:2014, s.82-83

IV. ATANACAK KAYYIMIN ÖZELLİKLERİ

Kayyımın atandığı görevin özelliği ve gerekleri dikkate alınmak suretiyle, yeterli bilgi, deneyim ve beceriye sahip, ileri görüşlü, basiretli bir iş adamı gibi hareket edebilen, taraflarla arasında menfaat ilişkisi bulunmayan kişiler arasından seçilmesine dikkat edilmesi gerekmektedir.

Bankacılık Kanunu'na göre TMSF'nin *(Tasarruf Mevduatı ve Sigorta Fonu)* başlıca görevi tasarruf sahiplerinin hak ve menfaatlerini korumaktır. Bu kapsamda değerlendirildiğinde TMSF'nin tasarruf sahipleri lehine taraf olduğundan dolayı tarafsız olmadığı ve dolayısıyla kayyım olarak atanması mümkün değildir. Keza Bankacılık Kanunu'nun 162. maddesine göre zimmet suçu dolayısıyla yapılan soruşturmalar neticesinde açılan kamu davalarında Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun ve TMSF'nin başvuruda bulunması halinde bunların başvuru tarihinde müdahil sıfatını kazanacakları açıkça belirtilmiştir. Bu bağlamda hem taraf hem de kamu davasında müdahil konumunda bulunan TMSF'nin kayyım olarak atanmasının hukuken mümkün olmadığı söylenebilir ise de; 24/10/2016 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 6758 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanunu Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'un 19. Maddesi[14] ile CMK'nun 133. Maddesi uyarınca şirketlere atanan kayyımların yetkileri TMSF'ye devredilmiştir.

Bunun yanında CMK 133. Maddesi uyarınca atanan kayyımların gerçek kişi olması gerektiği kanaatindeyiz. Zira soruşturmanın gizliliği ilkesinin daha rahat hayata geçirilebilmesi, yine kayyımın ceza hukuku açısından sorumluluğunun daha rahat tespiti için gerçek kişilerin kayyım olarak atanması yerinde olacaktır.

V. KAYYIM ATANMASI HUSUSUNDA GÖREVLİ MERCİ

5271 sayılı CMK uyarınca kayyım atanması hususunda soruşturma aşamasında Sulh Ceza Hâkimi, kovuşturma aşamasında yargılamayı yapan mahkeme görevlidir.

Soruşturma aşamasında ancak ve sadece Sulh Ceza Hakiminin kararı ile şirkete kayyım atanabilir, bunun dışında Cumhuriyet Savcısının gecikmesinde sakınca bulunan halin varlığı nedeniyle şirkete kayyım atanmasına karar vermesi mümkün değildir.

VI. KAYYIMIN İŞLEMLERİNE KARŞI ŞİKAYET

CMK m.133/3'te *"İlgililer, atanan kayyımın **işlemleri ne** karşı, görevli mahkemeye 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu ve 29.6.1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu[15] hükümlerine göre başvurabilirler."* hükmü yer almaktadır. Burada kanun koyucu, şikâyetle ilgili özel hüküm koymak yerine TMK ve TTK'ya yollamada bulunmakla yetinmiştir.

Kayyımın ***işlemlerine*** karşı ilgilileri tarafından TMK hükümleri çerçevesinde vesayet makamı olan Sulh Hukuk Mahkemesine şikâyette bulunulabilecektir. Yine vaki olan şikâyet üzerine vesayet makamı tarafından verilen kararlara karşı, denetim makamına (Asliye Hukuk Mahkemesine), kararın tebliğinden itibaren on gün içinde itiraz edilebilecektir. Denetim makamının vermiş olduğu karar kesin olup, bu karar aleyhine başka bir kanun yoluna başvurulması mümkün değildir.[16]

14 *Kayyımlık yetkisinin devri ve tasfiye: MADDE 19-*
(1) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı nedeniyle 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi uyarınca kayyım atanmasına karar verilen şirketlerde görev yapan kayyımların yetkileri, hakim veya mahkeme tarafından Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devredilir ve devirle birlikte kayyımların görevleri sona erer.
(2) Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra ve olağanüstü halin devamı süresince terör örgütlerine aidiyeti, iltisakı veya irtibatı nedeniyle Ceza Muhakemesi Kanununun 133 üncü maddesi uyarınca şirketlere ve bu Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca varlıklara kayyım atanmasına karar verildiği takdirde, kayyım olarak Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu atanır.
(3) 20/7/2016 tarihli ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla ülke genelinde ilan edilen olağanüstü hal kapsamında yürürlüğe konulan kanun hükmünde kararnameler gereğince kapatılan ve Vakıflar Genel Müdürlüğüne veya Hazineye devredilen şirketler hariç olmak üzere; birinci ve ikinci fıkra kapsamındaki şirketlerin mali durumu, ortaklık yapısı, diğer sorunları veya piyasa koşulları nedeniyle mevcut halin sürdürülebilir olmadığının Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından tespit edilmesi durumunda, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu şirketin yahut varlıklarının veya bu Kanunun 13 üncü maddesinde belirtilen varlıkların satılmasına veya feshi ile tasfiyesine karar verebilir. Satış ve tasfiye işlemleri Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yerine getirilir.
(4) Birinci ve ikinci fıkralar uyarınca Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atanmasına karar verilen şirket, taşınmaz, hak, varlık ve alacaklar hakkında Ceza Muhakemesi Kanununun 128 inci maddesi uyarınca verilen el koyma ve tedbir kararları, kayyım yetkisinin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonuna devriyle birlikte kendiliğinden kalkar.

15 *6103 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca, 6762 sayılı Kanun'a yapılan yollamalar, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na yapılmış sayılır.*

16 *Doğan/Taşkın, Vesayet Örgütünün İşleyişi, s.126-127*

Kayyımın şahsi niteliklerine ilişkin şikâyet hususu CMK'nda düzenlenmemiştir. Bu hususta boşluk bulunmakla birlikte, kayyımın işlemlerine karşı başvurulacak usulden farklı olarak kayyımın şahsına ilişkin şikâyetlerin kararı veren hâkimliğe veya mahkemeye yapılması gerektiği kanaatindeyim.

VII. KAYYIMLIK GÖREVİNİN SONA ERMESİ

Kayyımlık görevinin sona ermesi ile ilgili CMK'nda açık bir düzenlemeye gidilmemiştir. Ancak kayyımın artık gereksiz olması, kayyım atanan suçun katalog suç olmaktan çıkarılmış olması gibi durumlarda kayyımlık görevi sona erebilecektir. Kayyımlık görevinin sona ermesine dair soruşturma aşamasında hâkimlik, kovuşturma aşamasında mahkeme karar verecektir. Kayyımlık görevinin sona ermesine dair görevli merciden karar alınmadığı sürece kayyımlığın kovuşturma evresi sonuna kadar devam edeceği kabul edilmelidir. Kovuşturma evresi de hükmün kesinleşmesi ile sona ereceğinden mahkeme yargılama sonunda verdiği karar ile birlikte hüküm kesinleşinceye kadar şirkete kayyım atanmasına dair kararın ***devam etmesine*** karar verebilecektir.

Kayyım atanmasına ilişkin karar, ticaret sicili gazetesinde ve diğer uygun vasıtalarla ilan edildiğine göre, kayyımlığın sona erdiğinin de ilan edilmesi gerekmektedir.

Kayyım atanmasının sona ermesiyle birlikte, kayyımın, kayyımlık görevinin de sona ereceği ortadadır. Ancak bazı durumların varlığı halinde, kayyımlık devam etmesine karşın, kayyımın, kayyımlık sıfatı ortadan kalkabilir. Örneğin, kayyımın ölümü, hakkında gaiplik kararı verilmesi, fiil ehliyetini yitirmesi, kısıtlanması, kasten işlemiş olduğu suçtan dolayı hapis cezasına mahkûm edilmesi durumlarında kayyımın, kayyımlık sıfatı kendiliğinden ortadan kalkacaktır (TCK m.53/1-c). Bu gibi durumlarda soruşturma aşamasında hâkimlik, kovuşturma aşamasında mahkeme hemen yeni bir kayyım atanmasına karar verecektir.

VIII. KAYYIMIN HUKUKİ VE CEZAİ SORUMLULUĞU

Şirket yönetimi için atanan kayyım, TCK m.6/1-c kapsamında "kamu görevlisi" olarak kabul edilmektedir. Bu bağlamda, kayyımın cezai sorumluluğu belirlenirken, failin kamu görevlisi sıfatı dikkate alınarak değerlendirme yapılması gerekmektedir.

Kayyımın görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı hukuki sorumluluğunun nasıl belirleneceği de önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunu fark eden kanun koyucu, 6723 sayılı Kanun değişikliğiyle 133. maddeye beşinci fıkrayı ekleyerek uygulamada yaşanabilecek belirsizlikleri gidermiştir: *"Bu madde uyarınca atanan kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları, 142 ila 144 üncü maddeler uyarınca Devlet aleyhine açılır. Devlet, ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan kayyımlara bir yıl içinde rücu eder."* Bu düzenleme ışığında kayyımın görevi ile ilgili iş ve işlemleri ile ilgili tazminat davaları ancak devlet aleyhine açılabilecektir. Devlet ödediği tazminat ile ilgili kusurlu olan kayyıma karşı bir yıl içinde hukuk mahkemelerinde rücu davası açabilecektir.

IX. CMK M. 128-133 ARASINDAKİ İLİŞKİ VE FARKLILIK

Taşınmaz, hak ve alacaklara elkonulması 5271 sayılı CMK'nun 128. maddesinde düzenleme alanı bulmuştur. CMK'nun 128. maddesinin 123. maddede düzenlenen genel/basit elkoyma hükümlerinden farkı kanunda tahdidi olarak sayılan ***katalog suçlara*** ilişkin olarak uygulanabilecek bir koruma tedbiri olmasıdır.

CMK m.128'de belirtilen tedbire başvurulabilmesi için bazı koşulların varlığı şarttır. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz; CMK m.123'de aranan koşulların varlığı, katalogda sayılan suçlardan en az birinin işlendiği yolunda kuvvetli şüphe bulunması, taşınmaz, hak veya alacakların bu suçlardan elde edildiğine dair somut delillere dayanan kuvvetli şüphe bulunması, taşınmaz, hak veya alacağın şüpheli veya sanığa ait olması *(buradaki malvarlığı değerlerinin şüpheli veya sanıktan başka bir kişinin zilyetliğinde bulunması durumunda da elkoyma işlemi yapılabilecektir),* sulh ceza hâkimliği kararı.

2016 yılında 6758 sayılı Kanun ile yapılan değişiklikle 128. maddeye 10. fıkra eklenmiştir. Bu fıkraya göre, elkonulan taşınmaz, hak ve alacakların idaresi gerektiğinde bu malvarlığı değerlerinin yönetimi amacıyla kayyım atanması mümkün hale getirilmiştir. Ayrıca böyle bir durumda, 133. madde hükümlerinin kıyasen uygulanacağı da açıkça belirtilmiştir.

Bu açıklamalardan sonra 128. madde ile 133. madde arasındaki farkları şu şekilde sıralayabiliriz;

Şirket yönetimine kayyım atanabilmesi için, şirketin söz konusu suçtan elde edilen menfaatle kurulmuş olması gerekmemektedir. Bu tedbir sadece şirket kurulduktan sonra söz konusu olabilecektir.

Şirket yönetimine kayyım atanabilmesi için, suçun, şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olması gereklidir. Bu nedenle tamamlanmış suçlarda kayyım atanması mümkün değildir. Oysa 128. maddeye göre

elkoyma kararı verilebilmesi için suçun tamamlanmış olması şarttır. Ancak buradan failin, zincirleme veya kesintisiz suç işlemesi durumunda 128. maddenin uygulanamayacağı yolunda bir sonuç çıkartmak doğru değildir. Zira kanun koyucunun burada amaçladığı şey suçun tamamlanmış olmasıdır; aksi durumda suçtan dolayı bir menfaat temini zaten mümkün olamaz.

Bu iki madde arasındaki en önemli fark, suçun işlenme biçiminde kendisini göstermektedir. 128. maddeye göre, malvarlığına elkonulabilmesi için suçun, şirket faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olması şart değildir. Oysa 133. maddeye göre, şirket yönetimine kayyım atanabilmesi için suçun mutlaka şirketin faaliyeti çerçevesinde başka bir deyişle şirket kisvesi altında işlenmekte olması gerekmektedir. Bu bağlamda, şirket yönetim kurulu üyesinin, şirketten bağımsız olarak bir suç işlemiş olması halinde, 133. madde değil 128. madde uygulanacak ve failin her türlü malvarlığına elkonulacaktır.[17]

Ancak bu iki maddenin birlikte uygulanabileceği durumlar da söz konusu olabilir. Örneğin, şirket yönetim kurulu üyesi işlediği bazı suçları şirketten bağımsız olarak; bazılarını ise şirket kisvesi altında gerçekleştirmiş olabilir. Bu durumda hem 128. madde, hem 133. maddenin birlikte uygulanması gündeme gelebilecektir.

X.SONUÇ

2015 yılına kadar uygulaması neredeyse hiç görülmeyen şirket yönetimine kayyım tayini kurumu, aynı yılın Ekim ayında bazı holdinglere ve bu holdingler bünyesinde bulunan şirketlerin yönetimlerine CMK m.133 gereğince kayyım atanması ile bir anda ülke gündemine oturmuştur. Özellikle 15 Temmuz hain darbe girişiminin sonrasında silahlı terör örgütlerine yönelik yürütülen soruşturmalar kapsamında çok sayıda şirkete CMK m.133 hükmü uyarınca kayyım atanmıştır.

Şirket yönetimine kayyım tayini kurumu kabul edilmeden önceki dönemde, şirketin faaliyeti çerçevesinde bir suç işlendiği iddiasıyla başlatılan süreçte şirket üzerine tedbir konulmakta, başka bir ifadeyle şirketin yönetimi ve temsili gerçekleştirilememekte, bunun sonucunda şirketin ne borçları ödenebilmekte ne de alacakları tahsil edilebilmekteydi. Bu durum hem şirkette çalışan işçilerin mağduriyetine yol açmakta, hem de şirketle iş yapan tedarikçilerin ve bayilerin iflası sonucunu bile doğurabilmekteydi. Yaşanan bu sakıncaların önüne geçilebilmesi açısından, CMK'nın 133. maddesi kabul edilmiş ve şirket yönetimine el konulabilmesinin şartları ayrıntılı bir şekilde hükme bağlanmıştır.

CMK'da, şirket yönetimine kayyım tayin edilebilmesi için bazı şartların gerçekleşmiş olması aranmaktadır. İlk şart, suçun, bir şirketin faaliyeti çerçevesinde işlenmekte olmasıdır. İkinci şart, suçun, zincirleme veya kesintisiz suç şeklinde işlenmesidir. Bu bağlamda, tamamlanmış suçlar bakımından bu koruma tedbirine başvurulması mümkün değildir. Üçüncü şart, suçun işlenmekte olduğu hususunda kuvvetli şüphe bulunmasıdır. Dördüncü şart, bu koruma tedbirine başvurulmasının maddi gerçeğin ortaya çıkarılması için zorunlu olmasıdır. Beşinci ve son şart ise, işlenmekte olan suçun 133. maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen katalog suçlardan birisi olmasıdır.

Kayyım atanmasına ilişkin karar, ticaret sicili gazete-

17 Özbek/Kanbur/Doğan/Bacaksız/Tepe, Ceza Muhakemesi Hukuku, s.450

sinde ve diğer uygun vasıtalarla ilan edildiğine göre, kayyımlığın sona erdiğinin de ilan edilmesi gerekmektedir.

Özel hukuktaki kayyımlıktan farklı olarak ceza muhakemesinde kayyımlığın ne zaman sona ereceğine ilişkin bir düzenlemeye CMK'da yer verilmemiştir. Kayyım atanması bir koruma tedbiri olduğuna göre, ihtiyaç duyulmadığı zaman kayyımlığa son verilmesi gerekmektedir. Ayrıca, kayyım atanması, orantısız bir tedbir niteliğine dönüşmüşse de kayyım tayinine son verilmesi gereklidir. Örneğin, şirkete kayyım atanmasını gerektiren suçun, katalogdan veya suç olmaktan çıkarılması durumunda, kayyım atanması orantısız bir hal alacağından, kayyım atanması kararına son verilmelidir.

Şirket yönetimine atanan kayyım, TCK m.6/1-c kapsamında ***"kamu görevlisi"*** olarak değerlendirilmelidir. Kayyımın ücretinin şirket bütçesinden karşılanması kayyımın kamu görevlisi olarak nitelendirilmesine engel değildir.

Doktrinde, kayyımlığın, soruşturma ve kovuşturma sürecinde en geç hüküm anına kadar devam edebileceği, hükmün verilmesiyle birlikte bu koruma tedbirinin de sona ereceği ifade edilmekteyse de, hükümle birlikte bu koruma tedbirinin devamına karar verilmesinde hiçbir engel bulunmamaktadır. Zira CMK m.133'te, soruşturma ve kovuşturma sürecinde bu tedbire karar verilebileceği belirtilmektedir. CMK m.2/1-f hükmü gereği, kovuşturma, iddianamenin kabulüyle başlayıp, hükmün kesinleşmesine kadar geçen evreyi ifade ettiğine göre, ***mahkemenin hükümle birlikte bu tedbirin devamına karar vermesinde hiçbir hukuki engel bulunmamaktadır.***

Kayyımın görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı hukuki sorumluluğunun nasıl belirleneceği de önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktaydı. Bunu fark eden kanun koyucu, 6723 sayılı Kanun değişikliğiyle 133. maddeye beşinci fıkrayı ekleyerek uygulamada yaşanabilecek belirsizlikleri gidermiştir. Kayyımların görevleriyle ilgili iş ve işlemlerinden dolayı tazminat davaları CMK'nun 142 ila 144'üncü maddeleri uyarınca ancak devlet aleyhine açılabilecek, devlet ödediği tazminattan dolayı görevinin gereklerine aykırı hareket etmek suretiyle görevini kötüye kullanan (kusurlu bulunan) kayyımlara bir yıl içinde dava açmak suretiyle rücu edebilecektir.

El konulan ve kayyım atanmasına karar verilen şirketle ilgili mahkemece yapılacak yargılama sonucunda şartları bulunması halinde şirketin ***müsaderesine*** karar verilecek, aksi halde ise yargılama sonunda kayyımlık kararı ***kaldırılarak*** şirketin ***sahiplerine iadesine*** karar verilecektir. ■

Enerji tüketiminiz azalsın, herkes kazansın!

Kolay yöntemlerle enerji kullanım alışkanlıklarınızı değiştirdiğinizde;

- Dışa bağımlılığımız azalarak Türkiye kazanır,
- Çevre kirliliği azalarak doğa kazanır,
- Elektrik tüketiminiz azalarak siz kazanırsınız.

Enerji Okuryazarlığı

Daha güçlü bir ekonomi ve daha temiz bir çevre için tüketiminizi hesaplayın:
www.ckbogazici.com.tr/tr/tuketim-hesaplama

444 6 255 www.ckbogazici.com.tr
/ckenerjibogazicielektrik /ckbogazici
/ckenerjibogazicielektrik /ck-enerji-bogazici-elektrik

CK ENERJİ BOĞAZİÇİ ELEKTRİK

KARIŞTIRDIKLARIMIZ, ANLAŞAMADIKLARIMIZ, TARTIŞTIKLARIMIZ

Metin KÜÇÜKERDEN
İstanbul Cumhuriyet Savcısı

Öncelikle ve özellikle, şu bilinmelidir ki, yasanın açık ve emredici hükmünün bulunduğu bir konuda, bu maddenin tartışılması (uygulanması yönünden), farklı yorumlanması, yasanın bir maddesi hakkında herhangi bir kişi, kurum ve ya da kuruluşun buna müdahale etmesi söz konusu olamaz.

TCK, CMK, Avukatlık Kanunu, Çeşitli Yönetmelikler içerisinde düzenlenmiş, ancak uygulamada büyük önem arzeden bazı konularda yer yer Avukat meslektaşlarımız, hatta kendi meslektaşlarımız ile dahi farklı düşündüğümüz mevzuata ilişkin konular bulunmaktadır.

Ancak, öncelikle ve özellikle, şu bilinmelidir ki, yasanın açık ve emredici hükmünün bulunduğu bir konuda, bu maddenin tartışılması (uygulanması yönünden), farklı yorumlanması, yasanın bir maddesi hakkında herhangi bir kişi, kurum ve ya da kuruluşun buna müdahale etmesi söz konusu olamaz.

Yasaların, hangi birim tarafından iptal edileceği ya da değiştirileceği herkes tarafından bilinir. Bu merci dışında, mevcut yasa maddelerine müdahale, gayri yasal olacaktır.

Kavramlara ya da konulara girecek olursak;

Adli açıdan vekil, ancak vekâletnamesi olan, vekâletname ile müvekkilini temsil eden kişidir. Vekaletnamesiz vekil olunmaz.

Müdafi; vekâletname olmaksızın, şüpheliyi (soruşturma evresinde), sanığı yargılama evresinde savunan kişi, yani Avukattır.

Müdafilik iki halde söz konusu olur, üçüncü hal söz konusu değildir.

Birincisi,

Bir şüphelinin ya da sanığın, soruşturma ya da yargılama aşamasında savunulması için, Baro tarafından resmen görevlendirilen kişidir.

Baro tarafından görevlendirilen müdafiden, yani Avukattan, hiç kimse vekâlet ya da benzeri belge isteyemez, Baronun görevlendirilmesi yeterlidir.

İkincisi,

Baro görevlendirmediği halde, şüpheli ya da sanığın, ifade, sorgu, yargılama ve benzeri aşamada, hazır olduğu hale bu halde, mutlaka şüpheli ya da sanık hazır olacak ve o anda ki ifade ya da savunması sırasında Avukatı yanında hazır bulunabilecektir.

Bu aşamada, şüpheli ya da sanığın, ilgili Avukatı, müdafi olarak kabul etmesi şarttır.

Böyle bir durumda, hiçbir şekilde müdafi olan Avukattan; vekâletname, görev yazısı ve benzeri belge istenemez.

Uygulamada, bazı dilekçelerde, dilekçe ekinde Avukatın vekâletnamesi olduğu halde, " şüpheli müdafi, sanık müdafi" gibi müdafi ibaresi yazılmaktadır. Vekâleti olan Avukat müdafi değil, vekildir.

Soruşturmanın gizliliği;

Soruşturmanın gizliliği, CMK 157.maddeden kaynaklanmaktadır, CMK'nın 157.maddesi açık ve kesin madde olup, yoruma ihtiyaç bulunmamaktadır. Ayrıca bu maddenin uygulanması için herhangi bir makam, mevki, kurum ya da kuruluş ya da bir Mahkeme kararı gerekmez. (Anayasa Mahkemesi ilgili prosedüre göre hariç)

Uygulamada, birkaç defa gördüğümüz kadarıyla, Cumhuriyet Savcısı'nın, vekil olmayan bir Avukatın inceleme talebinin reddi üzerine, Sulh Ceza Mahkemesine başvurmuş, Sulh Ceza Mahkemesi 'de, Avukatın dosyayı incelemeyeceği konusunda karar vermiştir,

Bunun kabul edilmesi halinde, TCK, CMK ve diğer kanunların herhangi bir maddesinin uygulanması konusunda da, ilgili Mahkeme karar verebilir ki, bu hiçbir zaman kabul edilemez.

Kısıtlama Kararı;

CMK 153.madde de düzenlenen bu hüküm, dosyada vekâleti olduğu halde, vekilin dahi, dosyayı inceleyememesi için, alınacak kararın yasal dayanağı olan maddedir.

Uygulamada en fazla karıştırılan konulardan biridir.

Soruşturmanın gizliliği ayrı, kısıtlama kararı ayrı konulardır, kesinlikle birbirine karıştırılmamalıdır.

Soruşturma Dosyası İncelenmesi;

Uygulamada, en fazla tartışma ve anlaşmazlığın çıktığı konudur. Soruşturmanın gizli olması nedeniyle,

dosyayı; ya vekâleti olan vekil, ya asillerin kendisi (müşteki, şüpheli) ya da, şüpheli veya sanık hazır olduğu halde, onun savunmasını yapmak üzere Baro ya da ilgili tarafça seçilmiş olan Avukat, Sorgu sırasında inceleyebilir.

Vekil ya da asiller; dosyanın, gizlilik kararı yoksa fotokopisini de alabilirler.

Peki, dosyayı inceleyemeyen, ancak dosyayı alma ihtimali bulunan bir avukat, dosya hakkında nasıl bilgi sahibi olacak?

Çok basit;

A. Taraflar yani müşteki yâda şüpheli, ya da sanık; dosyanın fotokopisini alıp Avukata verebilirler.

B. Avukat, dosyayı almak istemez ise, ya da alma konusunda henüz karar vermemiş ise, " dosyayı inceleme amacıyla vekâletname alabilir " bu ilgili avukata hiçbir yükümlülük getirmez. Yani, Avukatın dosya hakkında, alıp almama konusunda, önünde hiçbir engel yoktur. Dosyanın fotokopisini asil alıp, kendisine verir ve dosyayı inceler.

Müdafi, dosya incelemede, herhangi bir kısıtlamaya tabi değildir. İfade öncesi, dosyayı istediği kadar inceleyip, hatta müvekkili ile görüşüp, daha sonra savunmaya katılabilir.

Avukatlık Kanunu 46.madde

Bazen meslektaşlarımız, bu maddeye dayanarak, stajerlerin, büro kâtiplerinin dahi dosyaya bakacağı, dosyadan örnek alabileceği konusuna dayanmaktadırlar.

Hâlbuki; madde dikkatlice incelendiğinde, burada sadece dava ve takip dosyalarından bahsetmektedir.

Soruşturma dosyası bu madde kapsamında değildir.

Ayrıca Avukatlık Kanunu 46.madde, bu madde kapsamına, soruşturma dosyalarını da eklemiş olsa dahi, yine geçerli değildir, çünkü bu konuda kesin ve asıl düzenleme CMK 157'de yapılmıştır. Herhangi bir özel kanun, tüzük, ya da yönetmelik bu maddenin önüne geçemez.

Vekâletle bir dosyayı takip eden Avukatın dosyasına, başka bir Avukatın müdahalesi ve vekâletname koyması

Şahsımın bile, sonradan, bir Avukatın uyarısı sonucu öğrendiği bir madde olup, bu konuda da görüşme yaptığım Avukat arkadaşlarım ikiye ayrılmaktadırlar.

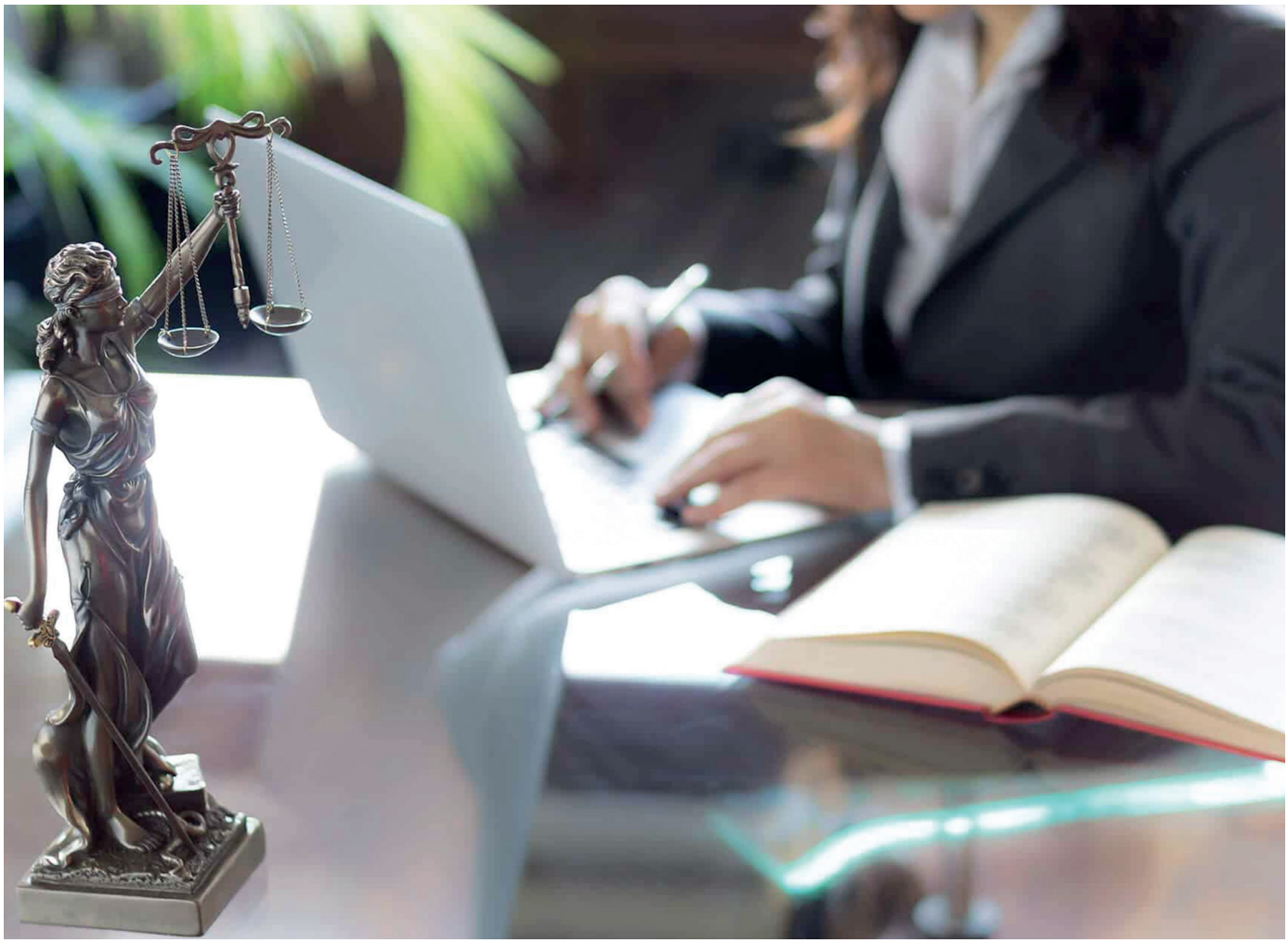

Vekâletname koyamaz, diyen grup, bir avukatın, bir şikâyet dilekçesi hazırlamasının bile, bir eser olduğunu, bu eserin de kendisine ait bulunduğunu, bu nedenle, kendi izni olmadan hiç kimsenin bu dosyaya müdahil olamayacağı görüşünde olan gruptur.

İkinci grup ise, bunun, mali ilişkilere ilişkin bir düzenleme olup, Avukatı bağlamayacağı, bir avukatın, istediği zaman herhangi bir soruşturma ya da yargılama dosyasına vekâletname koyacağı düşüncesinde olan gruptur.

Bu maddeye göre, bir Avukat, başka bir Avukatın soruşturma dosyasına, ancak ilk Avukatın yazılı muvafakati ile vekâletname sunabilir.

Yani dosyanın sahibi olan Avukatın, bilgi ve rızası, ayrıca yazılı izni olmadıkça, hiç kimse dosyaya müdahil olamaz.

Ancak ikinci Avukatın, birinci Avukattan izin istemesine belli süre içerisinde (en az bir hafta) cevap vermemişse, ikinci Avukat dosyaya vekâletname sunar.

Ancak burada ilk Avukatın bazı hakları doğar, vekâlet akdini sona erdirir ve alması gereken ücretin tamamını alır.

Başka bir konu;

Özellikle, cinsel saldırı soruşturma dosyaları ve yargılama dosyalarında, Aile Mahkemelerinin dosyalarında, ya da içinde tarafların özel, mahrem resimleri bulunan, resimler, dosya fotokopisi verilirken, fotokopi ya da suret isteyen tarafa verilemez.

Yasada buna ilişkin, açık bir hüküm yoktur.

Ancak, şahsımca, bir soruşturma ve yargılama dosyasında bulunan, taraflara ait özel resimlerin, dosyanın suretinin alınması sırasında, herhangi bir tarafa ya da vekillere verilmesi açıkça, özel hayatın gizliliğini ihlal ve ifşadır.

Dosyanın bir tarafı olan kişinin, kendine ait mahrem resimlerin, başkalarının eline geçmesini istememesi, en doğal hakkıdır.

Yine, kendi görüşüm olarak, dosyada bulunan bu tip resimleri, ilgililer tarafından başkalarına verilmesi, tazminatı gerektiren bir davranıştır. Bu konudaki görüşüm tartışmaya açıktır.

Tüm meslektaşlarıma (Kendim ve Avukat meslektaşlarım da dâhil), az tartışmalı, bol araştırmalı günler diliyorum. ■

YARGITAY KARARLARI IŞIĞI ALTINDA BİLİŞİM SİSTEMLERİNİN KULLANILMASI SURETİYLE HIRSIZLIK SUÇU (TCK MD.142/2-E)

Emre SARI
İstanbul
Cumhuriyet Savcısı

Buradaki temel ayırım, hırsızlık suçunda, suça konu taşınır mal sahibinin eylemden haberi olmaması, dolandırıcılıkta ise mağdurun hile ve desise ile yanıltılarak menfaatin temin edilmesidir. Yani dolandırıcılık suçunda iradesi fesada uğratılan bir mağdurun varlığı şarttır.

5237 sayılı TCK.' nın kişilere karşı suçların düzenlendiği, ikinci kitap, ikinci kısmının, malvarlığına karşı suçların yer aldığı onuncu bölümünde düzenlenmiş olan hırsızlık suçunun temel şekli anılan kanunun 141. maddesinde, zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden almak şeklinde düzenlenmiş; aynı kanunun "Nitelikli hırsızlık" başlıklı 142. maddesinin ikinci fıkrasının (e) bendinde ise; "Suçun; Bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle işlenmesi hâlinde, üç yıldan yedi yıla kadar hapis cezasına hükmolunur" şeklinde hırsızlık suçunun bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle işlenmesi nitelikli hal olarak yaptırıma bağlanmıştır. (1)

Bilişim Sistemi Nedir?

Bilişim sisteminden maksat, verileri toplayıp, yerleştirdikten sonra bunları otomatik işlemlere tâbi tutma olanağını veren manyetik sistemlerdir. Günümüzde bilişim sistemleri ile sesli-görüntülü haberleşme, elektronik imzanın kabulü, yeni ticari ilişkiler, internet

(1) (Yargıtay 8.CD 2019/9478 E., 2020/15892 K.)

bankacılığı hizmeti ile para transferleri ve bunlar gibi pek çok yenilik toplumsal hayata girmiş, bilişim gerek iş gerekse günlük hayatta vazgeçilemeyecek kadar önemli bir noktaya ulaşmış, bilişim teknolojileri daha hızlı ve ucuz bir nitelik arz etmesi nedeniyle, klasik yöntemlere nazaran daha fazla tercih edilir duruma gelmiştir. Bu sistemlerin güvenle kullanılması, aynı anda hızlı ve kolayca birçok kişi tarafından ulaşılması ve diğer taraftaki failin kontrol imkânını azaltması nedeniyle nitelikli hal sayılmıştır.(2)

Suçun işleniş Biçimi

Bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle düzenlenen hırsızlık suçlarında genelde, mağdura ait internet/mobil bankacılık uygulaması üzerinden erişim sağlandığından, eylemin bilişim sistemleri vasıtasıyla işlendiği kabul edilmektedir. Bu tür eylemlerde çoğunlukla failin müştekiye ait hesaba ne suretle erişim sağladığı tespit edilememekte, sadece müştekinin beyanı ve bankanın bildirmiş olduğu mağdura ait hesaba erişim yapan IP adresi dolayısı ile böyle bir yabancı erişimin varlığı kabul edilmektedir.(3) Bu kapsamda fail, para, hisse senedi, altın vb. gibi ekonomik değer ifade eden taşınır mallarla fiziki temasta bulunmaksızın, bilişim sisteminde bu malları temsil eden ve bir başka yere aktarılması mümkün olan verileri yer değiştirerek, hâkimiyet alanına almak suretiyle eylemini gerçekleştirmektedir.

Bu suç tipine uyan ve uygulamada en çok karşılaşılan eylem, kişilerin internet bankacılık şifrelerinin bir şekilde öğrenilip, internet üzerinden bu şifre kullanmak suretiyle ilgilinin banka hesabındaki paraları temsil eden verilerin, failin kontrolündeki başka bir hesaba aktarılarak, veriler üzerinden işlem gören suça konu paranın buradan çekilmesi şeklindeki eylemler olup, Ceza Genel Kurulunun 17.11.2009 gün ve 193-268 sayılı kararında da belirtilen surette gerçekleştirilen eylemlerin bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle hırsızlık suçunu oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.(4)

Uygulamada bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle hırsızlık suçunun, bilişim sistemlerinin araç olarak kullanılması suretiyle dolandırıcılık suçu (TCK md.158/1-f) ile çok sık karıştırıldığı görülmektedir.

(2) (Yargıtay 15.CD 2012/8231 E., 2014/1926 K.)
(3) (SEMİZ Murat, Bilişim Suçlan ve Soruşturma Yöntemleri, Ankara, 2020, s.256)
(4) (Yargıtay 8.CD 2019/9478 E., 2020/15892 ft)

Buradaki temel ayırım, hırsızlık suçunda, suça konu taşınır mal sahibinin eylemden haberi olmaması, dolandırıcılıkta ise mağdurun hile ve desise ile yanıltılarak menfaatin temin edilmesidir. Yani dolandırıcılık suçunda iradesi fesada uğratılan bir mağdurun varlığı şarttır. Somut olarak Örneklendirmek gerekirse; mağdurun interaktif bankacılık şifresini bir şekilde öğrenme, şifreyi kırma ve bu suretle hesaptaki parayı bir başka banka hesabına aktarma eyleminde hırsızlık (TCK md.l42/2-e), eğer şifreyi hesap sahibi ile bir şekilde irtibat kurup (kendisini sosyal paylaşım sitesinde mağdurun arkadaşı gibi göstermek, bankadan, danışmanlık şirketinden aradığını söylemek gibi) suretiyle temin edilmiş hesaplar üzerinde işlem yapılmış ise TCK 158/1-f maddesinde yazılı nitelikli dolandırıcılık suçu söz konusu olacaktır.(5)

Uygulamada zaman zaman karşımıza çıkan olaylardan biri de, online olarak oynanan oyunlardaki karakterlerinin hırsızlığa konu olmasıdır. Online olarak oynanan oyunlara ilginin artmasıyla birlikte, oyunlardaki karakterlerin geliştirilmesi için harcanan uzun zaman ve ciddi paralar sonucu, bu karakterlerin sanal dünyada yüksek rakamlara satılabilir hale gelmesi, oyuncular için geliştirdikleri karakterlerin ve item denilen değerli parçaların satışına dair ciddi anlamda pazar ve gelir kapısı oluşturmuştur. Bu durum hacker olarak tabir ettiğimiz kişilerin bu karakterleri çalmaya çalışmalarına sebep vermiştir.

Burada cezai yargılama bağlamında bu karakterlerin gerçek anlamda hırsızlık suçuna konu olup olamayacağı tartışma konusudur. Klasik ve genel nitelikteki bir suç olan hırsızlık suçunun fiil unsuru; zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malın (kendisine veya bir başkasına yarar sağlamak maksadıyla) bulunduğu yerden alınmasıdır. Bulunduğu yerden alma fiili, dış dünyada cereyan eden, elle tutulan, gözle görülen bir olgudur. Oyun karakteri, ekonomik bir değer ifade etmekte ise de; taşınır bir mal değildir. Bilgisayar ortamından temin edilen oyun karakteri, alınıp satılabilen ve maddi değere sahip bir veridir. Üstelik bulunduğu yerden fiziken de alınmış değildir.

(5) (GÜL Ahmet, Bilişim Suçlan, Ankara, 2018, s.268)

Bu kapsamda online oyun karakteri taşınır bir mal olmadığından hırsızlık suçuna konu olamayacak, ancak TCK'nın 244. maddesinde düzenlenen verilerin hukuka aykırı yoldan ele geçirilmesi suçuna sebebiyet verecektir.(6)

Suçun Tamamlanma Anı

Bilişim sistemlerinin kullanılması suretiyle gerçekleşen hırsızlık suçunda, failin mağdura ait parayı bir başka hesaba aktarmasıyla suç tamamlanmış olur. Failin, mağdura ait parayı çekmemesinin ya da ilgili bankanın hesaba bloke koyması gibi bir sebeple çekememesinin suçun tamamlanması açısından bir önemi bulunmamaktadır. Aksi görüş, teşebbüs sebebiyle failin cezasından indirim yapılmasını gerektireceğinden eksik ceza tayinine sebep olacaktır.(7)

Suçun soruşturulmasında dikkat edilecek hususlar

Öncelikle, şikâyetçiye ait banka hesabından sanığın banka hesabına para havale edildikten sonraki sanığın banka hesabına ait hesap hareketlerinin getirtilerek ve ilgili bankadan sorularak, paranın kim tarafından, nasıl ve nerede çekildiği veya harcandığı araştırılmalıdır. Söz konusu paranın banka şubesinden veya bankamatikten çekilmiş olması halinde kamera kayıtlarının getirtilmesi, kamera kayıtlarının temin edilmesi halinde de parayı çeken kişinin sanık olup olmadığı veya sanıkla irtibatlı olup olmadığının araştırılması gerekir.

Burada dikkat edilmesi gereken en önemli husus. Bankalarda Bilgi Sistemleri Yönetiminde Esas Alınacak İlkelere İlişkin Tebliğ'in Atm Güvenliği Başlıklı 32. Maddesi gereği, güvenlik kamerası kayıtlarının en az iki ay süreyle saklanacağı hususu göz ardı edilmeyerek, şüpheli şahsın tespiti için en önemli ve etkin delil olan güvenlik kamera kayıtlarının ikmali için ilgili bankaya ivedi olarak müzekkere yazılmasıdır.

Ayrıca havale işleminin yapıldığı IP numarasının olay tarihinde bağlı olduğu bilgisayar ile İP numarasının kayıtlı olduğu kişilerin kimlik bilgileri ve sanık ile irtibatlarının araştırılmalı, sanığın suçu işlemediğine dair savunmasının doğru olup olmadığının tespiti bakımından tüm deliller toplanmalı, konusunda uzman bilirkişiden rapor alınmalı veya bilişim konusunda teknik yeterliliği ve uzmanlığı olan ilgili kolluk birimlerine gerekli inceleme ve araştırma yaptırılmalıdır.(8) ■

(6) (Yargıtay 13.CD 2019/9265 E., 2020/258 K.)
(7) (Yargıtay 6.CD 2020/3389 E,, 2021/84 K.)
(8) (Yargıtay 2.CD 2017/6916 K.)

KAYNAKÇA

(SEMİZ Murat, Bilişim Suçlan ve Soruşturma Yöntemleri, Ankara, 2020, s.256) (GÜL Ahmet, Bilişim Suçlan, Ankara, 2018, s.268)

Cemal ÇAMCI
Adalet Bakanlığı
Memur

KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU HAKKINDA ANAYASA MAHKEMESİNİN VERDİĞİ KARAR SONRASI HUKUKİ DURUM VE SONUÇLARI

Bülent Nuri KURDOĞLU
İstanbul Hakimi

Makaleyi; Anayasa Mahkemesinin İptal Kararının İçeriği, TRH 2010 Yaşam Tablosunun İptal Kararına Göre Hukuki Durumu, PMF 1931 Yaşam Tablosunun İptal Kararına Göre Hukuki Durumu, Anayasa Mahkemesinin İptal Kararı Nasıl Değerlendirilmeli, Anayasa Mahkemesinin İptal Kararının Maluliyet Raporlarına Etkisi ve Gereksiz Bilirkişi Raporları Alınmasının Mülkiyet Hakkının İhlali Niteliğindedir başlıkları altında kaleme aldım.

I. GİRİŞ:

Anayasa Mahkemesi 17.07.2020 tarihinde 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bazı maddeleri hakkında yapılan iptal başvurusunu kısmen kabul ederek bazı maddeleri hakkında iptal kararı, bazı maddeleri hakkında da iptal talebinin reddi kararı verdi. Anayasa Mahkemesinin verdiği bu kararın yerinde ve doğru yorumlanmaması nedeniyle başta ticaret mahkemeleri olmak üzere birçok mahkemeye hem aktüerya hem de maluliyet bilirkişi raporları için yeniden rapor hazırlanması talepleri gelmeye başladı. Makaleyi, Anayasa Mahkemesinin İptal Kararının İçeriği, TRH 2010 Yaşam Tablosunun İptal Kararına Göre Hukuki Durumu, PMF 1931 Yaşam Tablosunun İptal Kararına Göre Hukuki Durumu, Anayasa Mahkemesinin İptal Kararı Nasıl Değerlendirilmeli, Anayasa Mahkemesinin İptal Kararının Maluliyet Raporlarına Etkisi ve Gereksiz Bilirkişi Raporları Alınmasının Mülkiyet Hakkının İhlali Niteliğindedir başlıkları altında kaleme aldım.

II. ANAYASA MAHKEMESİNİN İPTAL KARARININ İÇERİĞİ:

Anayasa Mahkemesinde iptali talep edilen yasa maddeleri aşağıdaki gibidir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90'ıncı maddesinin; birinci cümlesinin "...bu Kanun ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda öngörülen usul ve esaslara tabidir." bölümü;

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90'ıncı maddesinin ikinci cümlesinde yer alan "...ve genel şartlarda..." ibaresi;

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 92'inci maddesinin (g), (h) ve (i) bentlerinin,

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 93'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları,..." ibaresi,

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 97'inci maddesinin birinci cümlesi,

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 99'uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarıyla belirlenen belgeleri,..." ibaresi.

Bu iptal taleplerinden;

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90'ıncı maddesinin birinci cümlesinde yer alan; "...ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90'ıncı maddesinin birinci cümlesinde yer alan; "...bu Kanun..." ve "...öngörülen usul ve esaslara tabidir." ibarelerinin Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve itirazın REDDİNE,

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90'ıncı maddesinin ikinci cümlesinde yer alan "...ve genel şartlarda..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 92'inci maddesinin (g) ve (h) bentlerinin Anayasa'ya aykırı olmadıklarına ve itirazın REDDİNE,

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 92'inci maddesinin (i) bendinin Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE,

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 93'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartları,..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE,

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 97'inci maddesinin birinci cümlesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE,

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 99'uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "...zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarıyla belirlenen belgeleri,..." ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, karar vermiştir.

Anayasa Mahkemesi toplam altı iptal talebinden üç tanesini reddetmiş, iki tanesini ise kısmen iptal kısmen reddetmiş birini ise reddetmiştir.

Mahkemelere gelen itirazların tamamına yakınının nedeni 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 90'ıncı maddesinin birinci cümlesinde yer alan; "... ve bu Kanun çerçevesinde hazırlanan genel şartlarda..." ibaresinin Anayasa Mahkemesince iptaline karar verilmesiyle Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının dayanak kanun maddesinin iptal edildiği düşüncesinin uyanmasıdır.

Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının dayanak kanun maddesi 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 93'üncü maddesinin birinci fıkrası olup bu maddenin iptali de Anayasa Mahkemesinden istenilmiş ancak Anayasa Mahkemesi bu iptal talebini reddetmiştir. Dolayısıyla Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının dayanak kanun maddesi hukuki varlığını devam ettirmektedir.

III. TRH 2010 HAYAT TABLOSUNUN İPTAL KARARINA GÖRE HUKUKİ DURUMU:

TRH 2010 Hayat Tablosu Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarının iki sayılı ekinde düzenlenmiştir. Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları ise 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 93'üncü maddesinin birinci fıkrasının verdiği yetki ile Hazine Müsteşarlığı tarafından çıkartılmıştır. Normlar hiyerarşisi olarak sıralarsak 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununu m. 93, Hazine Müsteşarlığının çıkardığı Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları Tebliği ve bu tebliğin eki TRH 2010 Hayat Tablosu olarak sıralamak mümkündür. Yukarıda da açıkladığımız üzere Anayasa Mahkemesine bu normlar hiyerarşisinin en üstünde yer alan 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 93'üncü maddesinin birinci fıkrasının iptali içinde başvuruda bulunulmuş ancak iptal başvurusu reddedilmiştir. Dolayısıyla TRH

2010 Hayat Tablosunun dayanağı olan iki norm hukuken geçerliliğin korumaktadır.

Anayasa Mahkemesi iptal talebinin ret gerekçesinde "Kanunun 93. maddesinin birinci fıkrası, zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarının Bakanlıkça tespit edileceğini ve Resmî Gazete'de yayımlanacağını öngörmektedir. Bu itibarla kural ile yürütmeye düzenleyici nitelikte işlem yapma yetkisinin tanındığı anlaşılmaktadır. Yukarıda da ifade edildiği üzere Anayasa'nın açıkça kanunla düzenlenmesini öngörmediği konularda kanunda genel ifadelerle düzenleme yapılarak ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmeye bırakılması mümkündür. Öte yandan Anayasa'da münhasıran kanunla düzenleneceği öngörülen konularda da kanun koyucu temel kuralları saptadıktan sonra uzmanlık ve idare tekniğine ilişkin hususları yürütmeye bırakabilir. Yürütme organına böyle bir yetkinin tanınmış olmasının sebebinin ise zorunlu mali sorumluluk sigortası sözleşmesinin ana muhtevası niteliğindeki genel şartların Bakanlık tarafından belirlenmesini sağlamak suretiyle sözleşmenin güçlü tarafı olan sigorta şirketlerinin kendisi lehine olan sözleşme koşullarını dikte ettirmesinin önlenmesi olduğu görülmektedir. Zorunlu mali sorumluluk sigortası kapsamında ödenecek tazminatların hesaplanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesini yasal çerçeve belirlenmeden genel şartlara bırakan itiraz konusu kuralların iptallerine karar verilmiş olması da gözetilerek yürütmenin düzenleyici nitelikte işlemi olan zorunlu mali sorumluluk sigortası genel şartlarını tespit etme yetkisinin Bakanlığa bırakılması Anayasa'ya aykırı değildir." tespitinde bulunmuş olup Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartlarında düzenlenmiş olan konuların idarece düzenlenmiş olmasında bir sakınca görmemiş, ancak ödenecek tazminatların hesaplanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesini yasal çerçeve belirlenmeden genel şartlara bırakılmasını Anayasaya aykırı bulmuştur.

IV. PMF 1931 HAYAT TABLOSUNUN ANAYASA MAHKEMESİNİN İPTAL KARARINA GÖRE HUKUKİ DURUMU:

PMF 1931 Hayat Tablosu ülkemizde hiçbir zaman kanun, yönetmelik ya da tebliğ konusu olmamıştır. PMF 1931 Hayat Tablosu Yargıtay kararları ile hukuk hayatımıza girmiş olup TRH 2010 Hayat Tablosunun Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları ile yürürlüğe girmesinden sonra da Genel Şartların yürürlüğe girmesinden sonra meydana gelen trafik kazaları yönünden hukuk hayatımızdan çıkmıştır. PMF 1931 Hayat Tablosunun kanun ya da yönetmelik olarak hiçbir hukuki dayanağı bulunmamaktadır. Anayasa Mahkemesinin 2918 sayılı KTK hakkında verdiği ve aşağıda incelemesini yapacağımız kararından sonra da PMF 1931 Hayat Tablosunun hukuken geçerlilik kazanması ancak yasal düzenleme ya da ilgili yönetmeliklerde düzenleme yapılması ile mümkün olacaktır. Yukarıda da açıkladığımız gibi TRH 2010 Hayat Tablosunun hukuki dayanakları varlığını korumakta olduğu için uygulanmasından vazgeçilmesi şu aşamada mümkün olmadığı gibi bunun aksi şekilde yorumlanması durumunda da PMF 1931 Hayat Tablosunun kendiliğinden işlerlik kazanması da mümkün değildir. Çünkü PMF 1931 Hayat Tablosunun kanun ya da yönetmelik şeklinde bir yasal dayanağı bulunmamaktadır.

Aşağıda inceleyeceğimiz Anayasa Mahkemesinin iptal kararının özünü ödenecek tazminatların hesaplanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi yasal çerçeve içine alınmadan genel şartlara bırakılmasının Anayasaya aykırı bulunması oluşturmaktadır. Dolayısıyla yasal düzenleme yapılmadan PMF 1931 Hayat Tablosunun uygulanmaya başlanılması TRH 2010 Hayat Tablosunun uygulanmasından daha büyük hukuka aykırılık durumu oluşturacaktır.

V. ANAYASA MAHKEMESİNİN İPTAL KARARI NASIL DEĞERLENDİRİLMELİ:

Anayasa Mahkemesinin gerekçesine bakıldığında yaptığı ilk tespitlerden biri işletenin 6098 sayılı TBK'na göre hesaplanan tazminat borcunun kapsamı ile bu borcu teminat altına alması için kendisiyle sözleşme yapmış olan sigorta şirketinin Genel Şartlar'a göre hesaplanan tazminat borcunun kapsamının farklılaşmasıdır. Bunun sebebi olarak da idarenin düzenleyici işlemi niteliğindeki Genel Şartlar'ın tazminatın hesaplanmasını düzenleyen kurallarında, 6098 sayılı TBK'nun gerçek zararın tazminini öngören kurallarından ayrılan hükümlere yer verilmiş olmasını göstermekte ve gerçek zararın tazmininin teminat altına alınması için öngörülmüş olan hukuki sorumluluğun kapsamının Genel Şartlar ile belirlenmesine ve değiştirilmesine imkân tanındığı tespitini yapmaktadır. Dolayısıyla normlar hiyerarşisinde alt normun üst norma aykırı olamayacağı kuralının ihlal edildiğine dikkat çekmektedir.

Anayasa Mahkemesinin ikinci tespiti ise sözleşme özgürlüğü ile ilgilidir. Anayasa Mahkemesi sözleşme özgürlüğünü sınırlamaya yönelik bir kanuni düzenlemenin şeklen var olmasının yeterli olmadığını, kanuni düzenlemelerin keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir nitelikte olması gerektiğinin tespitini yaptıktan sonra; iptale konu yasal düzenlemelerde sözleşmeden doğan sorumluluğun kapsamının düzenlenmediği bu sorumluluğun kapsamının idarenin düzenleyici nitelikte işlemi olan genel şartlara bırakıldığı, bu nedenle de sigorta sözleşme-

sinden doğacak borcun kapsamının tespiti konusunda temel çerçeve ve ilkelerin kanunda belirlenmeyerek idareye geniş bir takdir yetkisinin tanınmasıyla sözleşmenin içeriğine yönelik sınırlama öngören kuralların kanunilik ölçütü yönünden Anayasaya aykırı olduğunu tespit etmiştir.

Anayasa Mahkemesinin yaptığı üçüncü tespit ise 6098 sayılı TBK'na göre zarar olarak nitelendirilmeyen konuların genel şartlarda zarar olarak nitelendirilmiş olmasıdır. Bu durumda işletenin tazminat borcunun kapsamı ile sigorta şirketinin bu borcu teminat altına alması gereken tazminat sorumluluğunun kapsamı farklılaşacaktır. Bu itibarla sigorta şirketinin, işletenin sorumlu olduğu tazminatı aşan miktarda tazminat sorumluluğu dahi söz konusu olabilecektir. Bu durum, sigorta şirketi bakımından fakirleşmeye, zarar gören üçüncü kişi bakımından ise sebepsiz zenginleşmeye yol açabilecektir.

Anayasa Mahkemesinin yaptığı dördüncü tespit ise 6098 sayılı TBK'na göre zarar olarak nitelendirilen konuların genel şartlarda zarar olarak nitelendirilmemiş olması hâlinde de işletenin tazminat borcunun kapsamı ile sigorta şirketinin bu borcu teminat altına alması gereken tazminat sorumluluğunun kapsamının yine farklı olacak olmasıdır. Bu durumun ise gerçek zararın karşılanmamasına yol açacağı, dolayısıyla işleten ile zarar gören kişi aleyhine sonuç doğuracağı açıktır. İşleten sorumluluk sigortası yaptırmış olmasına rağmen sigorta şirketi tarafından ödenen tazminat ile gerçek zarara karşılık gelen tazminat arasındaki farktan zarar görene karşı sorumlu olmaya devam edecektir. Zarar görenin sigorta şirketi tarafından tazmin edilmeyen zararı ise ancak işletenin ekonomik durumunun bu zararın karşılanması için yeterli olması hâlinde tazmin edilebilecektir.

Son iki duruma örnek vermek gerekirse 6098 sayılı TBK m. 53'de yer alan "Bedensel zararlar özellikle şunlardır: 1. Tedavi giderleri. 2. Kazanç kaybı. 3. Çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar. 4. Ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıplar." hükmünde geçen zarar kalemleri genel şartlarda yer almamakta, görülmekte olan davalarda hazırlanan bilirkişi raporları geçici ve sürekli iş göremezlik tazminatı adı altında hazırlanmaktadır.

Bu uyumsuzluğun nedeni 6098 sayılı TBK'nun hazırlanma sürecinden kaynaklanmaktadır. Ne yazık ki 2011 yılında yürürlüğe giren yeni Türk Borçlar Kanunu Türkiye'nin ihtiyaçlarına göre ve yeni hukuki durumları karşılamak için hazırlanmadı. İsviçre Borçlar Kanunu tasarısı Türkçeye tercüme edildi. Daha sonra üzerindeki bir kısım tercüme hataları giderildikten sonra Adalet Bakanlığı tarafından TBMM'ne gönderildi. Türkiye'deki hiçbir hukuk fakültesinin de bir gün Borçlar Kanunumuz eskir yerine yenisi gerekir düşüncesiyle alternatif bir çalışması da olmadığı için bu kanun bu şekilde yasalaştı. Aradan geçen yaklaşık 20 yılda kanunun bu maddesi ihtiyacı karşılamaz hale gelmiş durumda. Anayasa Mahkemesi kararı bu durumun somut kanıtı niteliğindedir.

VI. ANAYASA MAHKEMESİNİN İPTAL KARARININ MALULİYET RAPORLARINA ETKİSİ:

Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra sadece aktüerya bilirkişisi raporlarına değil maluliyet raporlarına da iptal kararı gerekçe gösterilerek itirazlar gelmeye başlamıştır. Bu nedenle maluliyet raporları için uygulanmakta olan yönetmeliklerin iptal kararından hukuken etkilenip etkilenmediğinin de incelenmesi gerekmektedir.

Trafik kazalarında maluliyet oranlarının tespiti için kaza tarihine göre uygulanmakta olan tüzük ve yönetmelikler ile bu tüzük ve yönetmeliklerin dayanak kanun ve kanun hükmünde kararnameleri aşağıdaki gibidir. Buna göre;

11.10.2008 tarihinden önce 22.06.1072 tarih ve 7 / 4496 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesine dayanılarak çıkartılan Sosyal Sigorta Sağlık İşlemleri Tüzüğü,

11.10.2008 ile 31.08.2013 tarihleri arasında 31.05.2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun 107'nci maddesine dayanılarak çıkartılan Çalışma Gücü Ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği;

01.09.2013 ile 31.05.2015 tarihleri arasında 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 25'inci, 28'inci, 47'nci, 94'üncü, 95'inci ve 16.05.2006 tarihli ve 5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumu Kanununun 41'inci maddesine dayanılarak çıkartılan Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği,

01.06.2015 ile 19.02.2019 tarihleri arasında 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu ile 5378 sayılı Özürlüler ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 5'inci maddesine dayanılarak çıkartılan Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik,

20.02.2019 tarihi sonrasında ise olay tarihinde 18 yaşından küçükler için; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31'inci maddesi, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Ay-

lık Bağlanması Hakkında Kanunun 8'inci maddesi ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun 5'inci maddesine dayanılarak çıkartılan Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik,

20.02.2019 tarihi sonrasında ise olay tarihinde 18 yaşından büyükler için; 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 31'inci maddesi, 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanunun 8'inci maddesi ve 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanunun 5'inci maddesine dayanılarak çıkartılan Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik uygulanmaktadır.

Anayasa Mahkemesinin iptaline karar verdiği 2918 sayılı KTK hükümlerinin maluliyet hesaplamalarında uygulanan bu yönetmelikler ile bu yönetmeliklerin dayanağı olan kanun ve kanun hükmünde kararnamelere bir etkisi bulunmamaktadır.

Ancak 20.03.2020 tarihinde Genel Şartların ekinde yer alan Ek – 3'de yapılan değişiklikle "Sürekli sakatlığa bağlı bakıcı gideri, bakıcı tutulduğunun belgelendirilememesi halinde bekâr ve çocuksuz kişiler için geçerli AGİ dâhil net asgari ücret üzerinden, bakıcı tutulduğunun belgelendirilmesi durumunda ise brüt asgari ücret üzerinden olmak üzere 20/2/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Çocuklar için Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik ve Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelikte kısmî bağımlı olarak tanımlanan ve % 50 ve üzerinde engel oranına sahip kişiler için % 50 oranında, tam bağımlı olarak tanımlanan kişiler için ise % 100 oranında hesaplanır." düzenlemesi ile "Sürekli sakatlık oranı, 20/2/2019 tarihli ve 30692 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik ve Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik doğrultusunda hazırlanan sağlık kurulu raporu dikkate alınarak belirlenir. Anılan yönetmelikler kapsamında düzenlenecek kazadan kaynaklı iş göremezliği gösterir rapor için hak sahibinin sigorta şirketine yaptığı başvuruyu takip eden 5 işgünü içinde sigorta şirketi tarafından ilgili sağlık kuruluşuna resmi yazı gönderilir." düzenlemesi eklenmiştir. Maluliyet oranı tazminat miktarını da doğrudan etkilediği için genel şartlara eklenen bu düzenlemelerin de ayrıca incelenmesi gerekmektedir.

Öncelikle belirtmeliyim ki her iki yönetmelikte yani Çocuklar İçin Özel Gereksinim Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik ve Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelikte dayanak kanun maddeleri yürürlükte bulundukları için hukuken geçerliliklerini devam ettirmektedirler. Bu nedenle yö-

netmeliklerle ilgili bir sorun bulunmamaktadır. Ancak Genel Şartlar yukarıda açıkladığımız Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesinde olduğu gibi yasal düzenleme yapılması gereken bir konuda engellilik oranının belirlenmesinde "engel oranına sahip kişiler için % 50 oranında, tam bağımlı olarak tanımlanan kişiler için ise % 100 oranında hesaplanır." ölçütünü getirerek bu konuda da yasal düzenleme yapılmasını zorunlu hale getirmiştir.

VII. GEREKSİZ BİLİRKİŞİ RAPORLARI ALINMASININ MÜLKİYET HAKKININ İHLALİ NİTELİĞİNDEDİR:

Anayasa Mahkemesinin iptal kararından sonra birçok mahkemenin tekrar PMF 1931 Hayat Tablosunun uygulanmasına geri dönüleceği gerekçesiyle dosyaları ek rapora gönderdiği bilgisi ulaşmaktadır. Yukarıda açıkladığım gibi PMF 1931 Hayat Tablosunun hukuki dayanağı bulunmamaktadır. TRH 2010 Hayat Tablosunun hukuki dayanakları ise varlığını devam ettirmekte ancak tazminat hesabında yasanın çizdiği ölçütlere göre tazminatın belirlenmesi gerektiği Anayasa Mahkemesinin kararı ile açıkça ortaya çıktığından 6098 sayılı TBK'nda ya da 2918 sayılı KTK'nda önemli değişiklikler yapılması gerekmektedir. O zamana kadar mahkemeler ya mevcut duruma göre yani TRH 2010 Hayat Tablosuna göre karar vermeye devam edecekler ya da yeni bir yasal düzenleme yapılmasını bekleyeceklerdir. Yeni yasal düzenleme yapılmasının beklenilmesi yargılamaları çok uzatacağı için yeni yasal düzenlemenin beklenilmesi daha büyük mağduriyetlere neden olacaktır. Dosyaların PMF 1931 Hayat Tablosuna göre yeniden bilirkişiye gönderilmesini ise iki gerekçeyle kesinlikle önermiyorum bunlardan birincisi PMF 1931 Hayat Tablosunun hukuki dayanağının bulunmamasıdır. İkincisi ise gereksiz bilirkişi incelemesi yaptırılmasını Anayasa Mahkemesi 2015 / 10393 başvuru sayılı, 09.01.2019 karar tarihli, R.G. tarih ve sayısı 31.01.2019 - 30672 olan kararında mülkiyet hakkının ihlali kabul etmektedir.

VIII. YENİ YASAL DÜZENLEME YAPILINCAYA KADAR DOSYALARIN KARARA BAĞLANMASI:

Yukarıda da belirttiğim gibi yeni bir yasal düzenlemeye ihtiyaç olup yeni yasal düzenleme yapılıncaya kadar yargılaması sonuçlanma aşamasına gelmiş olan dosyalarda nasıl karar verileceği sorunu ortaya çıkmıştır. Anayasa Mahkemesinin iptal kararı tazminat hesaplamalarının genel çerçevesinin yasa tarafından çizilmesi gerektiği ilkesine dayanmaktadır. Bu nedenle idarenin düzenleyici işlemi niteliğinde genel şartlarla belirlenmiş olmasını kabul etmemektedir. Bu durum ilk bakışta TRH 2010 Hayat Tablosunu hukuken uygulamama hakkı verse de Anayasa Mahkemesinin ortaya koyduğu iptal gerekçeleri PMF 1931 Hayat Tablosu içinde geçerlidir. Çünkü PMF 1931 Hayat Tablosundaki hesaplama yöntemi Anayasa Mahkemesinin çerçevesini çizdiği gibi kanuni bir düzenleme ile hukuk hayatımızda düzenlenmiş değildir. Dolayısıyla PMF 1931 Hayat Tablosunun hukuki durumu TRH 2010 Hayat Tablosundan daha kötü durumdadır. Çünkü TRH 2010 Hayat Tablosunun dayanağı olan yönetmelik halen yürürlüktedir. Ancak söz konusu yönetmeliğin uygulanma yeteneği Anayasa Mahkemesinin tazminat hesaplamalarına getirdiği haklı yorumla kalmamıştır. Aynı yaklaşım PMF 1931 Hayat Tablosu içinde geçerlidir.

Her iki hesaplama yönteminin de uygulanmasının hukuken mümkün olmaması nedeniyle davalarda tazminat hesaplamalarının nasıl yapılacağı konusunda da yeni yasal düzenlemeye kadar geçici bir çözüm bulunması gerekmektedir. Her ne kadar 6098 sayılı TBK m. 53 ve 54'de bedensel zararlar ile ölüm halinde talep edilebilecek zararların neler olduğu belirlenmişse de bu zararların hangi esaslara göre tespit edileceğine ilişkin teknik hesaplamalara ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. 6100 sayılı HMK m. 266'ya göre hâkim çözümü hukuk dışında, özel veya teknik bilgiyi gerektiren hâllerde bilirkişiye başvurabilmektedir. Sorun bilirkişinin hangi esaslara göre hesaplamayı yapacak olmasıdır. Bilirkişinin hangi esaslara göre hesaplama yapacağını gösteren bir kanun hükmü bulunmaması Anayasa Mahkemesinin iptal gerekçesini oluşturmuştur. Öyleyse bir kanun boşluğu bulunduğu açıktır. 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu m. 1/I'e göre; "Kanunda uygulanabilir bir hüküm yoksa, hâkim, örf ve adet hukukuna göre, bu da yoksa kendisi kanun koyucu olsaydı nasıl bir kural koyacak idiyse ona göre karar verir." Bu hükme göre tazminat hesaplamalarının yasal çerçevesini çizen bir düzenleme yapılıncaya kadar hâkimin nesnel ölçütlere göre bilirkişilere yol gösterecek bir kural koyması gerekecektir. Bu durumda hemen akla PMF 1931 Hayat Tablosu gelse de yukarıda belirttiğimiz gibi bu tablonun hukuk hayatımızda hiçbir zaman yasal dayanağı olmadığı açıktır. Ancak TRH 2010 Hayat Tablosunun 2918 sayılı KTK m. 93'den alınan yetki ile çıkartılmış genel şartlara ilişkin hukuki dayanağı bulunmaktadır. Anayasa Mahkemesi TRH 2010 Hayat Tablosunun içeriğine değil idari işlemle belirlenmiş olması nedeniyle yani genel ilkelerinin yasal çerçeve içinde belirlenmeden uygulanmaya başlanmış olmasını Anayasaya aykırı bulmuştur. Bu nedenle iptal kararı ile ortaya çıkan boşluğun yasal düzenleme yapılıncaya kadar TRH 2010 Hayat Tablosu uygulanmaya devam edilerek çözülmesi uygun olacağı düşüncesindeyim. ■

BİR ADIM ÖTENİZDEKİ HUZUR

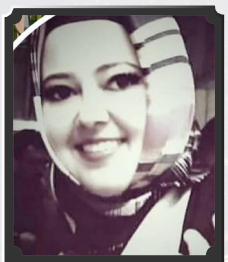

Rabia KÜÇÜK
İstanbul Adliyesi
Memur

İnsanın kendini unuttuğu yerde bulması birçok adresi ve telefonu aramasıyla değil kütüphaneye adım atmasıyla olur. Bence sizin de çözülmemiş sorularınız, şüpheleriniz, aşklarınız ve ümit etmekten hiç bıkmadığınız hayalleriniz vardır. Bu yüzden kütüphane sizi her zaman bekler...

Kitapları seven, insanları ve diğer tüm canlıları sever. Bir bitkiye, kuru bir yaprağa veya bir teneke parçasına başka türlü bakar. Dünyayı yorumlar, onu değiştirmeye çalışır. İnsanı doğru algılamanın yolu kitaplardan geçer kitapların büyülü dünyasında yaşamak bir alışkanlık ister bir tutkudur bu.. En güzel bağımlılıktır.

Kütüphaneler kitaplara açılan kapılardır. Raflarda yer alan her kitap ayrı bir gizem ve dünyayı temsil eder. O dünyada olmak kitaplara dokunmak tarifsiz bir mutluluk verir bana. Kitapları çok severim onlarla farklı yolculuklara çıkarım. Üstelik bu yolculuk yorucuda değildir, sadece raflardan raflara geçerim. Kitap kapağını açmak karanlıklardan aydınlıklara taşınmak gibidir bende. Kütüphanede olmanın en can alıcı sıcaklığı benim içimi sarar. Adeta olumsuzluklarımı kederimi ya da o güne has zıt duygularımı onun kollarına bırakarak mavi bir gökyüzüne başımı yaslarım ve anlarım ki canımı sıkan ne varsa yağmur olup akmış gitmiş. Kitapların duruşu, kokusu, kütüphanenin ahengi aslında sizin yaşam biçiminizdir artık. Orada ki arkadaşlarınızın sesleri kitapların sesine karışmıştır. Sessizliğin sesini dinlemeye dönüşmüştür. Kütüphaneden içeri her girdiğimde kendimi bir roman kahramanı ya da bir maceraperest gibi hissederim. Hatta bazen hayallerimin ötesine geçerim o rafta ki kitapta kendimi bulur sonra diğer kitapta farklı bir düşe dalarım. Hiçbir teknolojide bunu bulamam. Kitapların bilgisayarlardan ve tabletlerden farkı da budur.

İnsanın kendini unuttuğu yerde bulması için birçok adresi ve telefonu aramasıyla değil kütüphaneye adım atmasıyla olur. Bence sizin de çözülmemiş sorularınız, şüpheleriniz, aşklarınız ve ümit etmekten hiç bıkmadığınız hayalleriniz vardır.

Bu yüzden kütüphane sizi her zaman bekler...

FOTOĞRAFLARLA İSTANBUL

Onur ÖNCÜ
İstanbul Hakimi

ADALET BAKANLIĞI PERSONELİ ŞEHİT/GAZİ VE VAZİFE MALULÜLERİ AİLELERİ ZİYARETLERİ

Adalet Bakanımız Sayın Abdülhamit GÜL Bey'in tensipleriyle Adalet Bakanlığı Destek Hizmetleri Daire Başkanlığı'nca tertip edilen şehit ve gazi aileleri ile vazife malülü olan Adalet Bakanlığı mensup ve personellerini hatırlamak ve manevi destek vermek amacı ile İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığınca bir dizi ziyaret düzenlenmiştir.

Başta Şehit İstanbul Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim KİRAZ'ın kıymetli Babası Sayın Hakkı KİRAZ ve Annesi Sayın Saadet KİRAZ Hanımefendi'ye İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ ve Muhterem eşleri, İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Zafer KOÇ ve İdari ve Sosyal İşler Müdürlerimizin katılımı ile bir ziyaret gerçekleştirildi. Adalet Bakanımız Sayın Abdulhamit GÜL'ün selamları iletildikten sonra İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ ve Muhterem eşleri Sayın Hakkı KİRAZ ve Saadet KİRAZ Hanımefendiye hediyelerini takdim ettiler. Birlikte içilen kahve eşiliğinde sıcak ve samimi bir ortamda gerçekleşene söyleşinin ardından ziyaret sona erdi.

Ardından sırasıyla;

-Ankara Adliyesi'nde cumhuriyet başsavcısı olarak görev yapmakta iken görevi başında şehit olan Sayın Doğan ÖZ'ün kızı Bengi Heval ÖZ'e,

- Adana Adliyesi'nde icra zabıt kâtibi iken çıktığı bir keşif sonrası borçlu tarafından şehit edilen Hasan FINDIL'ın eşi Nilgün FINDIL'a,

- Bayrampaşa Ceza ve Tevkif Evinde görevli iken mahkumlar tarafından uğradığı saldırı sonucu şehit olan İnfaz Koruma Başmemuru Şehit Yener ÇOLAKLAR'ın kıymetli eşi Gülfidan ÇOLAKLAR ile evlatları Selami ÇOLAKLAR ve Sedef YILMAZ,

İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Zafer KOÇ ve İdari ve Sosyal İşler Müdürlerimizin katılımları ile ikametlerinde birer ziyaret gerçekleştirildi. Öncelikle kendilerine Adalet Bakanımız Sayın Abdulhamit GÜL Bey'in ve İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ Bey'in selamları iletildi. Aileleri Kuran-ı Kerim, Türk Bayrağımız ve hediyeleri takdim edildi. Sıcak ve samimi bir ortamda gerçekleşen söyleşiler sonrasında düzenlenen ziyaretler sona erdi. ■

VEDA

HÂKİMLER VE SAVCILAR KURULU ÜYELİĞİNE SEÇİLEN İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCI VEKİLİ SAYIN ÖMER FARUK YILDIRIM'A VEDA YEMEĞİ DÜZENLENDİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili iken Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'nın tensipleriyle Hakimler ve Savcılar Kuruluna seçilen Sayın Ömer Faruk YILDIRIM'ın onuruna, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ ve İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK'ın ev sahipliğinde bir veda yemeği düzenlendi.

Düzenlenen programa İstanbul Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR, Gaziosmanpaşa Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Haydar MEMİŞ, İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri: Sayın Zafer KOÇ, Sayın Mehmet YILMAZ, Sayın Güngör KARAKOÇ, Sayın Hacı Hasan BÖLÜKBAŞI, Sayın Murat ÇAĞLAK, Sayın Bülent BAŞAR, Sayın İsmail ÜNSAL, Sayın Fahri Mutlu TOSUN, Sayın Ercan DEVRİM, Sayın Orhan AYDIN, Sayın İbrahim BOZKURT, Sayın Yakup Ali KAHVECİ, Bakırköy Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Alparslan YANIKOĞLU, Küçükçekmece Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Kenan DOĞAN, Gaziosmanpaşa Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Selahattin KANBUR ve İstanbul Adliyesi Memur Suçları Bürosu, Bilişim Suçları Bürosu, Adli Emanet Bürosu, Muhabere Bürosunda görevli Cumhuriyet Savcıları ve personeller katılım sağladı.

Kürsüye konuşmalarını yapmak üzere davet edilen İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ ve İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK "Sayın Cumhurbaşkanımızın tensipleri ile Hakimler ve Savcılar Kuruluna seçilen Sayın Ömer Faruk YILDIRIM'a İstanbul Adliyesine ve Adalet Camiasına yapmış olduğu katkılardan dolayı teşekkür ederek yeni görevinde başarı dileklerini ilettiler.

Sonrasında konuşmasını yapmak üzere kürsüye davet edilen Hakimler ve Savcıları Kurulu Üyesi Sayın Ömer Faruk YILDIRIM'da veda konuşmasında; "Öncelikle Cum-

hurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip ERDOĞAN'a beni bu göreve layık görüp seçtiği için teşekkür ediyorum. Bu vesile ile yıllar önce hakim-savcı stajımı yaptığım İstanbul Adliyesinde Cumhuriyet Başsavcı Vekili olarak görev yapmak ve siz değerli meslektaşlarımla birlikte Yargı Camiasına ve İstanbul Adliyesine hizmet etmek onuruna ulaştım. Hepinize en kalbi duygularımla teşekkür ediyorum haklarınızı helal ediniz" dedi. Program yapılan plaket ve hediye takdimi ve toplu fotoğraf çekimi sonrası son buldu. ■

ZİYARET

ADALET BAKANLIĞI BAKAN YARDIMCILARININ İSTANBUL ADLİYESİ ZİYARETİ

Adalet Bakanlığı Bakan Yardımcıları Sayın Zekeriya BİRKAN, Sayın Uğurhan KUŞ ve Sayın Hasan YILMAZ İstanbul Adliyesine gelerek; İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'a hayırlı olsun ziyaretinde bulundular. ■

TOPLANTI

İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN ŞABAN YILMAZ İSTANBUL İL YARGI PROTOKOLÜ İLE BİRARAYA GELDİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'ın ev sahipliğinde İstanbul Hakimevi'nde gerçekleşen tanışma toplantısına İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Metin SARIHAN, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi Başkanı Sayın Murat BOYLU, İstanbul Bölge İdare Mahkemesi Başkanı Sayın Ahmet Cüneyt YILMAZ, İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcısı Sayın İsmail UÇAR, İstanbul Anadolu Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Bekir ALTUN, Bakırköy Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Sırrı TOPLUYILDIZ, Bakırköy Adliyesi Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Atila ÖZTÜRK, Silivri Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Nihat DEMİR, Silivri Adliyesi Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Selami YILMAZ, Gaziosmanpaşa Adliyesi Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Haydar MEMİŞ, Büyükçekmece Cumhuriyet Başsavcısı Hüseyin GÜMÜŞ, Küçükçekmece Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Vedat YİĞİT, Beykoz Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Mehmet AYDIN, İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Mehmet YILMAZ, Şile Cumhuriyet Savcısı Burhan ERGAR, Adalar Cumhuriyet Savcısı Sayın Mutlu ÇAKMAK katılım sağladı. ■

TOPLANTI

İSTANBUL CUMHURİYET SAVCILARI ADALET BAKANLIĞI BAKAN YARDIMCISI HASAN YILMAZ BEY'İN ONURUNA VERİLEN YEMEKTE BİRARAYA GELDİLER

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'ın ev sahipliğinde İstanbul İl Jandarma Orduevinde Adalet Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sayın Hasan YILMAZ'ın onuruna verilen yemeğe; İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK, İstanbul Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR, İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri; Sayın Zafer KOÇ,

Sayın Mehmet YILMAZ, Sayın Güngör KARAKOÇ, Sayın Hacı Hasan BÖLÜKBAŞI, Sayın Murat ÇAĞLAK, Sayın Bülent BAŞAR, Sayın Fahri Mutlu TOSUN, Sayın İsmail ÜNSAL, Sayın Ömer Faruk YILDIRIM, Sayın İbrahim BOZKURT, Sayın Ercan DEVRİM, Sayın Orhan AYDIN, Sayın Yakup Ali KAHVECİ ve İstanbul Terör Suçları Bürosunda görevli İstanbul Cumhuriyet Savcıları katıldı.

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ; Adalet Bakanlığı Bakan Yardımcısı Sayın Hasan YILMAZ'a İstanbul Adliyesinde yaptığı çalışmalardan dolayı kendisine teşekkür edip yeni görevlerin de başarılar diledikten sonra plaket takdiminde bulundu. İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK'da Adalet Bakan Yardımcısı Sayın Hasan YILMAZ'a yeni görevinde başarı dileklerini ileten konuşmasını yaptıktan sonra hediye takdiminde bulundu. ■

AÇILIŞ

İSTANBUL HAVALİMANI ADLİYESİNİN AÇILIŞI ADALET BAKANI SAYIN ABDULHAMİT GÜL VE SAYIN ADALET BAKAN YARDIMCILARI VE İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN ŞABAN YILMAZ'IN KATILIMLARIYLA GERÇEKLEŞTİ

İstanbul Havalimanı Adliyesi'nin açılışı Adalet Bakanı Sayın Abdulhamit GÜL ve Sayın Adalet Bakan Yardımcıları: Sayın Zekeriya BİRKAN, Sayın Hasan YILMAZ, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ, Gaziosmanpaşa Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Haydar MEMİŞ, Hâkim ve Cumhuriyet Savcılarının katılımlarıyla gerçekleşti. Yargı Reformu Stratejisi Belgesindeki hedeflerden biri ve 24 saat hizmet anlayışıyla Dünyada ve Türkiye'de ilk uygulama olan İstanbul Havalimanı Adliyesi, İstanbul Adliyesi'nin mülakatı olan Gaziosmanpaşa Adliyesi'ne bağlı olarak hizmet verecek. ■

ZİYARET

15 TEMMUZ DERNEĞİ BAŞKANI VE YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN İSTANBUL ADLİYESİ ZİYARETİ

15 Temmuz Derneği Başkanı Sayın İsmail Hakkı TUNÇ ve Yönetim Kurulu Üyeleri İstanbul Adliyesi'ne Gelerek İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'a hayırlı olsun ziyaretinde bulundular. ■

ZİYARET

İSTANBUL VALİSİ SAYIN ALİ YERLİKAYA'NIN İSTANBUL ADLİYESİ ZİYARETİ

İstanbul Valisi Sayın Ali YERLİKAYA İstanbul Adliyesi'ne gelerek İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'a hayırlı olsun ziyaretinde bulundu. ■

ZİYARET

İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN ŞABAN YILMAZ'IN İSTANBUL EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ ZİYARETİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ; İstanbul Emniyet Müdürlüğüne giderek İstanbul İl Emniyet Müdürü Sayın Zafer AKTAŞ'a iade-i ziyarette bulundu. ■

İSTANBUL ADALET SARAYI'NDA KİTAP BAĞIŞ KAMPANYASININ AÇILIŞI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Adalet Bakanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında imzalanan protokol kapsamında "Ceza İnfaz Kütüphaneleri için Kitap Bağış Kampanyası" Adalet Bakanımız Sayın Abdulhamit GÜL'ün teşrifleriyle Ankara Adalet Sarayı'nda yapıldı.

Bu kapsamda Ankara Adalet Sarayı ile birlikte eş zamanlı olarak "Kitap Bağış Kampanyası" İstanbul Adalet Sarayı, İstanbul Bakırköy Adalet Sarayı, İstanbul Anadolu Adalet Sarayı, Ankara Batı Adalet Sarayı, İzmir Adalet Sarayı ve İzmir Karşıyaka Adalet Sarayı'nda başlatılmış olup, İstanbul Adalet Sarayı Atrium alanında kurulan Kitap Bağış Kumbarasının açılış töreni İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Zafer KOÇ ve diğer davetlilerin katılımı ile yapılmıştır.

Tören açılış konuşmasında İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Zafer KOÇ "Kitap Bağış Kampanyası kapsamında meslektaşlarımız, avukat arkadaşlarımız ve tüm vatandaşlarımızı ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutuklularımızın rehabilitasyonu, topluma kazandırılması anlamında kitap bağışına katılmaya davet ediyoruz. Kitap insanları geliştiren, topluma faydalı hale getiren en önemli unsurlardandır. Dolayısıyla kampanyamıza geniş katılım bekliyoruz, herkesi davet ediyoruz." dedi. Açılış konuşmasının ardından da bağışlanan kitaplar katılımcılar tarafından İstanbul Adalet Sarayı Atrium alanında kurulan kumbaraya atılmak suretiyle kampanya başlatıldı. ■

ZİYARET

İSTANBUL ANADOLU ADLİYESİ ADALET KOMİSYONU BAŞKANI SAYIN BEKİR ALTUN İSTANBUL ADLİYESİ'Nİ ZİYARET ETTİ

İstanbul Anadolu Adliyesi Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Bekir ALTUN; İstanbul Adliyesine gelerek İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'a hayırlı olsun ziyaretinde bulundu. ■

ZİYARET

İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN ŞABAN YILMAZ İSTANBUL BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ'Nİ ZİYARET ETTİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi'ni ziyaret etti. ■

ZİYARET

İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN ŞABAN YILMAZ İSTANBUL ANADOLU ADLİYESİ'Nİ ZİYARET ETTİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ; İstanbul Anadolu Adliyesine giderek İstanbul Anadolu Adliyesi Cumhuriyet Başsavcısı Sayın İsmail UÇAR'a iade-i ziyarette bulundu. ■

ZİYARET

BÖLGE İDARE MAHKEMESİ BAŞKANI SAYIN AHMET CÜNEYT YILMAZ İSTANBUL ADLİYESİNİ ZİYARET ETTİ

Bölge İdare Mahkemesi Başkanı Sayın Ahmet Cüneyt YILMAZ; İstanbul Adliyesi'ne gelerek İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'a hayırlı olsun ziyaretinde bulundu. ■

ZİYARET

İSTANBUL TİCARET ODASI BAŞKANI SAYIN ŞEKİB AVDAGİÇ İSTANBUL ADLİYESİ'Nİ ZİYARET ETTİ

İstanbul Ticaret Odası Başkanı Sayın Şekib AVDAGİÇ ve beraberindeki heyet İstanbul Adliyesi'ne gelerek İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'ı makamında ziyaret etti. ■

ZİYARET

KONYA CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN RAMAZAN SOLMAZ İSTANBUL ADLİYESİNİ ZİYARET ETTİ

Konya Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Ramazan SOLMAZ İstanbul Adliyesi'ne gelerek İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'a hayırlı olsun ziyaretinde bulundu. ■

ZİYARET

KOSOVA İSTANBUL BAŞKONSOLOSU SUZAN NOVOBERDALİU'NUN İSTANBUL ADLİYESİ ZİYARETİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ, İstanbul Adliyesine gelerek kendisine hayırlı olsun ziyaretinde bulunan Kosova İstanbul Başkonsolosu Suzan Novoberdaliu ve beraberindeki heyeti makamında kabul etti. ■

ZİYARET

İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN ŞABAN YILMAZ ŞEHİT AİLESİNİ MAKAMINDA AĞIRLADI

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ, teröristlerce yapılan hain saldırı sonucu çıkan çatışmada şehit olan Piyade Onbaşı Sedat MEKAN'ın babası Murat MEKAN, annesi Özlem MEKAN ve kardeşi Semih MEKAN'ı makamında ağırladı. Şehit ailesi ile sıcak ve samimi bir söyleşi gerçekleştiren Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Şaban YILMAZ, "Kıymetli şehidimiz Sedat MEKAN'a ve bu vesile ile tüm şehitlerimize Allah'tan Rahmet kederli ailelerine başsağlığı ve sabır diliyoruz." dedi. ■

TOPLANTI

İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN ŞABAN YILMAZ İSTANBUL CUMHURİYET SAVCILARIYLA BİR ARAYA GELDİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ; İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri; Sayın Zafer KOÇ, Sayın Hacı Hasan BÖLÜKBAŞI, Sayın Murat ÇAĞLAK, Sayın Bülent BAŞAR, Sayın Mehmet YILMAZ, Sayın Fahri Mutlu TOSUN, Sayın Ömer Faruk YILDIRIM, Sayın İbrahim BOZKURT, Sayın Orhan AYDIN, Sayın İsmail ÜNSAL, Sayın Yakup Ali KAHVECİ, Sayın Güngör KARAKOÇ'un katılım sağladığı ve Mehmet Selim Kiraz Konferans salonunda gerçekleşen toplantıda, İstanbul Adliyesi'nde görev yapan İstanbul Cumhuriyet Savcıları ile biraraya geldi. ■

ZİYARET

BEŞİKTAŞ JİMNASTİK KULÜBÜ BAŞKANI SAYIN AHMET NUR ÇEBİ İSTANBUL ADLİYESİ'Nİ ZİYARET ETTİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ; İstanbul Adliyesi'ne gelerek kendisine hayırlı olsun ziyaretinde bulunan Beşiktaş Jimnastik Kulübü Başkanı Sayın Ahmet Nur ÇEBİ' yi makamında kabul etti. ■

ZİYARET

İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN ŞABAN YILMAZ İSTANBUL İL JANDARMA KOMUTANLIĞINI ZİYARET ETTİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ; İstanbul İl Jandarma Komutanı Sayın Nuh KÖROĞLU'na iade-i ziyarette bulundu. ■

ZİYARET

TÜRKİYE İHRACATÇILAR MECLİSİ BAŞKANI SAYIN İSMAİL GÜLLE İSTANBUL ADLİYESİ'Nİ ZİYARET ETTİ

Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı Sayın İsmail GÜLLE, İstanbul Adliyesi'ne gelerek İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'a hayırlı olsun ziyaretinde bulundu. ■

ZİYARET

TÜRKİYE FUTBOL FEDERASYONU BAŞKANI VE YÖNETİM KURULU ÜYLERİ İSTANBUL ADLİYESİNİ ZİYARET ETTİ

Türkiye Futbol Federasyonu Başkanı SAYIN Nihat ÖZDEMİR ve Yönetim Kurulu Üyeleri, İstanbul Adliyesine gelerek İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'a yeni görevlerinde hayırlı olsun ziyaretinde bulundu. ■

SEMİNER

İSTANBUL ADLİYESİ HÂKİM-SAVCI ADAYLARI SEMİNERİ YAPILDI

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ, İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK, İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Mehmet YILMAZ ve proje sorumlusu olarak görev yapan İstanbul Cumhuriyet Savcısı Sayın İbrahim ÇİÇEK'in katılımlarıyla İstanbul Adalet Sarayı Mehmet Selim Kiraz Konferans Salonunda İstanbul Adliyesi hâkim-savcı adaylarına mesleki bilgilendirme ve hâkim ve cumhuriyet savcılığı mesleği ile ilgili tecrübelerini aktardıkları bir seminer gerçekleştirildi. ■

İNCELEME

İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN ŞABAN YILMAZ İCRA DAİRELERİ İÇİN YAPILMAKTA OLAN EK ADLİYE BİNASININ İNŞAATINDA İNCELEMELERDE BULUNDU

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ; Adliyemiz bünyesinde faaliyet gösteren icra mahkemeleri ve icra müdürlükleri için yapılmakta olan Mecidiyeköy'deki yeni binanın inşaatında incelemelerde bulundu. İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Zafer KOÇ'un eşlik ettiği inceleme ziyaretinde şantiyede görevli tüm teknik personel ve sorumluları hazır bulundu. ■

TOPLANTI

İSTANBUL CUMHURİYET BAŞSAVCISI SAYIN ŞABAN YILMAZ İSTANBUL İCRA MÜDÜRLERİ İLE İSTİŞARE TOPLANTISI DÜZENLEDİ

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ İstanbul İcra Daireleri Müdürleri ile değerlendirme ve istişare toplantısı düzenledi. İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Zafer KOÇ'un da hazır bulunduğu toplantıda İcra Dairelerinin ek binaya taşınma süreçleri, pandemi sürecindeki mevcut çalışma işleyişi ve yeni düzenlemeler hakkında iştişarelerde bulundu. ■

ZİYARET

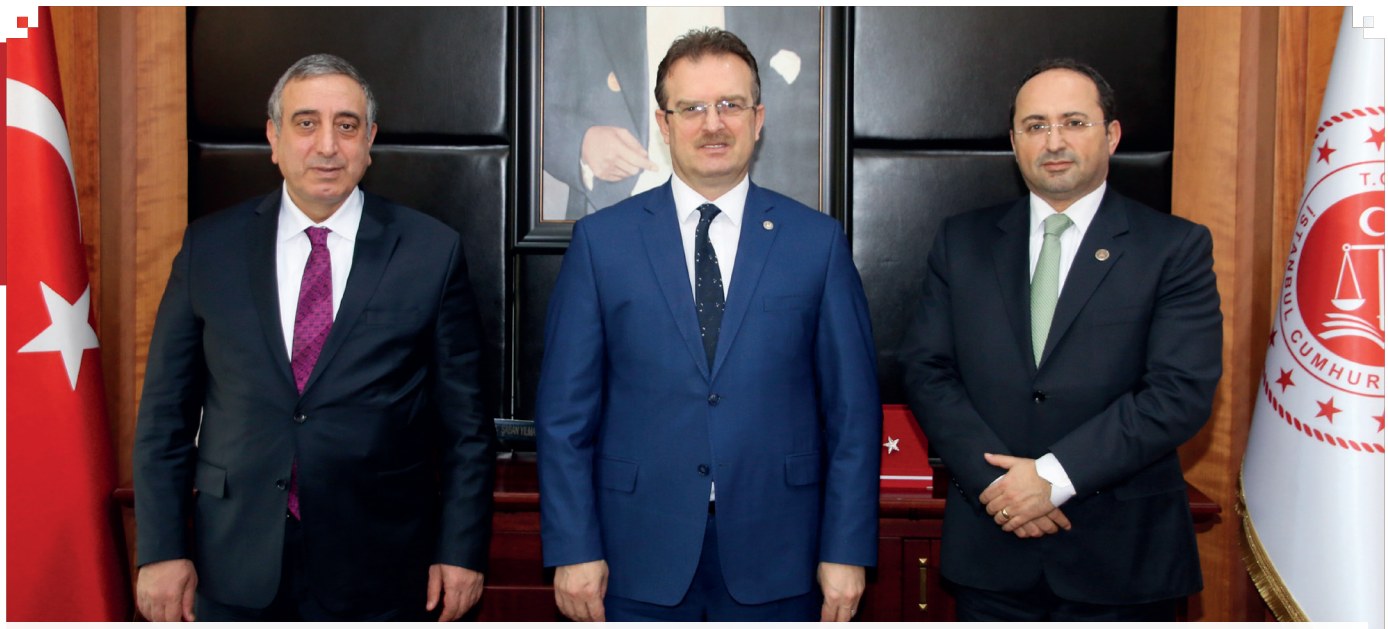

ERZURUM BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ BAŞKANI SAYIN MUSTAFA ÇETİN İSTANBUL ADLİYESİNİ ZİYARET ETTİ

Erzurum Bölge Adliyesi Mahkemesi Başkanı Sayın Mustafa ÇETİN, İstanbul Adliyesi'ne gelerek İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'a makamında hayırlı olsun ziyaretinde bulundu. ■

ANMA

12 MART İSTİKLAL MARŞI'NIN KABULÜ VE MİLLİ ŞAİRİMİZ MEHMET AKİF ERSOY'U ANMA TÖRENİ

İstanbul Valiliğinin düzenlediği 12 Mart İstiklal Marşının Kabulü ve Milli Şairimiz Mehmet Akif ERSOY'u Anma Etkinliği kapsamında İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ, Edirnekapı Şehitliğinde bulunan Mehmet Akif ERSOY'un kabri başında düzenlenen törene katıldı. ■

ZİYARET

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ BAŞKANI SAYIN METİN FEYZİOĞLU İSTANBUL ADLİYESİNİ ZİYARET ETTİ

Türkiye Barolar Birliği Başkanı Metin FEYZİOĞLU, İstanbul Adalet Sarayı'na gelerek İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'a yeni görevinde başarı dileklerini iletti. ■

DÜNYA AVUKATLAR GÜNÜ DOLAYISIYLA ADLİYEMİZDEKİ BARO BAŞKANLIKLARINA ZİYARETTE BULUNULDU

Dünya Avukatlar Günü olması dolayısıyla İstanbul 1 No'lu ve 2 No'lu Baro Başkanlıklarına İstanbul Adalet Sarayı'nda bulunan Baro Merkezlerinde birer ziyaret gerçekleştirildi.

Sırası ile İstanbul 1 No'lu Baro Başkanı Sayın Mehmet DURAKOĞLU ve Yönetim Kurulu Üyeleri ve İstanbul 2 No'lu Baro Başkanı Sayın Gönül YILDIZ ve Yönetim Kurulu Üyelerini; İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ, İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK, İstanbul Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR ve İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri ziyaret ederek Dünya Avukatlar Günlerini kutladılar. ■

TOPLANTI

1.SINIFA AYRILAN HÂKİM VE CUMHURİYET SAVCILARIMIZA ŞİLT TAKDİM TÖRENİ

Hakimler ve Savcılar Kurulunun kararı ile 1. Sınıfa terfi eden hakim ve cumhuriyet savcılarımıza şilt takdim töreni düzenlendi. İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ, İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK, İstanbul Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR'in ev sahipliği yaptığı törene İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi Başkanları, İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesi Başkanları, Hâkimler, Cumhuriyet Savcıları ve adliye personelleri katılım sağladı. Kürsüye davet edilen: Emekli İstanbul Hâkimi Sayın Bülent Ziya ÖNER, Emekli İstanbul Hâkimi Sayın Dursun Ali GÜMÜŞ, Emekli İstanbul Hâkimi Sayın Cavit MARANCI, Emekli İstanbul Hâkimi Sayın Bereket TOPLAR, ile 1. Sınıfa ayrılan İstanbul Hâkimi Sayın Rıdvan Remzi ÇABUK, İstanbul Ağır Ceza Başkanı Sayın Elif Gülşah GÜRLEK, İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesi Başkanı Özlem AKTAŞ, İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı Sayın Burcu ZURNACI, İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesi Başkanı Sayın Ömer Seyfettin YILMAZ, İstanbul Hâkimi Sayın Derya Tunç KÖSEOĞLU, İstanbul Hâkimi Sayın Ayşe Gül TİLAV, İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Yakup Ali KAHVECİ, İstanbul Asliye Ticaret Mahkemesi Başkanı Sayın Fatih DURMUŞ, İstanbul Hâkimi Sayın İmge Işıklar ÜLGEN, İstanbul Hâkimi Sayın Gülay UZDİL şiltlerini İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ, İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK, İstanbul Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR'in elinden aldılar. Çekilen toplu fotoğraf sonrası program sona erdi. ■

SEMİNER

İSTANBUL ADLİYESİ'NDE HAKİM SAVCI ADAYLARINA GÜÇLÜ İLETİŞİM İLE İLGİLİ SEMİNER VERİLDİ

İstanbul Adliyesi Hâkim ve Savcı Adaylarının eğitim programları kapsamında İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Mehmet YILMAZ Bey'in direktifleri doğrultusunda yapılan Güçlü İletişim Seminerine TRT Spikeri Sayın Mehmet ÇELİKYAY katılım sağlayarak bir eğitim programı gerçekleştirildi. Eğitim semineri sonrası İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Mehmet YILMAZ TRT Spikeri Sayın Mehmet ÇELİKYAY'a katkılarından dolayı teşekkür ederek hediye takdiminde bulundu. ■

VEDA

AĞIR CEZA MAHKEMESİ BAŞKANI VE ADALET İSTANBUL DERGİSİ YAYIN KURULU ÜYESİ SAYIN KEMAL SELÇUK YALÇIN'I EMEKLİYE UĞURLADIK

Emekliye ayrılan İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi Başkanı ve Adalet İstanbul Dergisi Yayın Kurulu Üyesi Sayın Kemal Selçuk YALÇIN'a İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı ve Adalet İstanbul Dergisi imtiyaz sahibi Sayın Şaban YILMAZ, Adalet İstanbul Dergisine katkılarından dolayı teşekkür ederek plaket takdiminde bulundu. ■

DEVİR TESLİM

İSTANBUL 19.ASLİYE TİCARET MAHKEMESİ BAŞKANI VE İL SEÇİM KURULU BAŞKANI SAYIN ALİ AHMET GÜRGÜL'ÜN EMEKLİLİK VE DEVİR TESLİM TÖRENİ

İstanbul 19. Asliye Ticaret Mahkemesi Başkanı ve İstanbul İl Seçim Kurulu Başkanlığı görevlerini yürütmekte iken yaş haddi ile emekliye ayrılan Sayın Ali Ahmet GÜRGÜL ile İstanbul 57. Asliye Ceza Mahkemesi Hâkimi iken yeni dönemde İstanbul İl Seçim Kurulu Başkanlığını yürütecek olan Sayın Ali HACIFAZLIOĞLU için İstanbul Adalet Sarayında bir devir teslim töreni düzenlendi. İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ, İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK ve İstanbul Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR'ın ev sahipliğinde düzenlenen programa İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekili Sayın Zafer KOÇ, Hâkim ve Cumhuriyet Savcısı Meslektaşları, Adliye Personelleri ve basın mensupları katılım sağladı. ■

ZİYARET

DARÜLAZECE BAŞKANI SAYIN HAMZA ÇELEBİ VE BERABERİNDEKİ HEYET İSTANBUL ADLİYESİ'Nİ ZİYARET ETTİ

Darülaceze Başkanı Sayın Hamza CELEBİ ve beraberindeki heyet İstanbul Adliyesi'ne gelerek İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'a yeni görevinde başarı dileklerini ilettiler. ■

ZİYARET

KÂĞITHANE BELEDİYE BAŞKANI SAYIN MEVLÜT ÖZTEKİN'İN ADLİYEMİZİ ZİYARETİ

İstanbul'un Kâğıthane İlçesi Belediye Başkanı Sayın Mevlüt ÖZTEKİN, İstanbul Adliyesi'ne gelerek İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'a hayırlı olsun ziyaretinde bulundu. ■

İSTANBUL CUMHURİYET SAVCILARI VEDA YEMEĞİNDE BULUŞTU

İstanbul Adliyesinde görev yapmakta iken başka adliyelere tayini çıkan Cumhuriyet Savcıları için İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ' ın ev sahipliğinde bir veda programı düzenlendi.

İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK ve İstanbul Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR ile İstanbul Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri: Sayın Zafer KOÇ, Sayın Fahri Mutlu TOSUN, Sayın Orhan AYDIN, Sayın Mehmet YILMAZ, Sayın İsmail ÜNSAL ve Sayın Yakup Ali KAHVECİ, Cumhuriyet Savcıları ve Yazı İşleri Müdürleri hazır bulundu.

Açılış konuşmasını yapan İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ, Adliyemizden başka adliyelere tayin olan Cumhuriyet Savcılarımıza İstanbul Adliyesine sundukları katkılardan dolayı teşekkür ederek yeni görevlerinde başarılar diledikten sonra plaket takdim töreni gerçekleştirildi. ■

TAYİN

İSTANBUL ADALET KOMİSYONU BAŞKANI SAYIN OKAN ALBAYRAK AĞIR CEZA BAŞKANLARI VE SULH CEZA HAKİMLERİ İLE KAHVALTIDA BULUŞTU

İstanbul Adliyesinde görev yapmakta iken Hakimler ve Savcıları Kurulu yaz kararnamesi ile başka Adliyelere tayin olan İstanbul Ağır Ceza Mahkemesi Başkanları Sayın Ulaş MENGÜLOĞLU, Sayın Hakan AKDENİZ, Sayın Hatice ÇİFTÇİ YILDIRIM ve İstanbul Sulh Ceza Hakimi Sayın Ali İhsan TABAK için bir veda kahvaltısı düzenlendi. Ev sahipliğini İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK ve Adalet Komisyonu Üyesi Sayın Ahmet Önder KOCADEMİR'in yaptığı programa, İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ ile Cumhuriyet Başsavcı Vekilleri Sayın Zafer KOÇ ve Sayın Mehmet YILMAZ'da eşlik etti. Kahvaltı sonrası İstanbul Adalet Komisyonu Başkanı Sayın Okan ALBAYRAK birlikte görev yaptığı meslektaşlarına plaket takdiminde bulundu. ■

KUTLAMA

İSTANBUL ADLİYESİ ŞEHİT CUMHURİYET SAVCISI MEHMET SELİM KİRAZ ANAOKULU TARAFINDAN 23 NİSAN ULUSAL EGEMENLİK VE ÇOCUK BAYRAMI KUTLAMALARI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

İstanbul Adliyesi Şehit Cumhuriyet Savcısı Mehmet Selim Kiraz Anaokulu, 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nın 101. yılını Adalet Sarayı'nın bahçesinde "101. yılda 101 balon" konsepti ile kutlandı. Öğretmenler eşliğinde minik öğrencilerimiz, veliler ve Adliye personellerinin katılımı ile Adliye bahçesinde balon uçurdular. ■

BEKLEME SALONU

İSTANBUL ADLİYESİNDE ADALET TEŞKİLATINI GÜÇLENDİRME VAKFI PERSONELLERİ İÇİN BEKLEME ODALARI YAPILDI

İstanbul Cumhuriyet Başsavcısı Sayın Şaban YILMAZ'ın talimatı ile İstanbul Adliyesi'ndeki keşif işlemlerinde kullanılan araçların şoförlüğünü yapan Adalet Teşkilatını Güçlendirme Vakfı personelleri için müstakil bekleme salonu yapıldı.■

GÜVENLİ İMHA

İSTANBUL ADLİYESİNDE ARŞİV İMHA İŞLEMLERİ BAŞLADI

İstanbul Cumhuriyet Başsavcımız Sayın Şaban YILMAZ'ın talimatı ile İstanbul Adalet Sarayı'nda saklama süreleri dolmuş olan dosyalar ile ilgi geniş çaplı imha işlemleri başlatıldı. ■

Türkiye ulaşım sektöründe kurumsal, istikrarlı ve güven veren yapısıyla 43 yıldır hizmet veren Altur, geçmişten geleceğe uzanan köprüde ulaşıma öncü olmanın gururunu yaşıyor... Her geçen yıl gelişen iş alanları ile Altur Turizm olarak ; Personel Taşıma, Filo Kiralama, Özel Transfer Hizmetleri, Öğrenci Taşımacılığı, Altur Otomotiv olarak Volkswagen, Seat, Skoda yetkili satış ve servis bayii hizmetlerine yenilenerek devam ediyor.

www.alturturizm.com.tr

Yenibosna Merkez Mah. Cemal Ulusoy Cad. No:1 Bahçelievler / İstanbul
ALTUR TURIZM SERVİS VE TİC.LTD.ŞTİ : 0212 411 50 00
ALTUR OTOMOTİV SAN.VE TİC. AŞ : 0212 411 17 00

A STAR ALLIANCE MEMBER
TK
EXTRA
CARE
DR. OZ
EKSTRA ÖNLEM, EKSTRA HİJYEN
Birlikte çıkacağımız her yolculukta, rahatınız yerinde ve sağlığınız güvende.
TURKISH AIRLINES
Seyahat standartlarımız ve diğer detaylar için turkishairlines.com'u ziyaret edebilirsiniz.
Hijyen standartlarımız, SimpliFlying'in desteklediği APEX Health Safety tarafından Diamond Statüsü ile ödüllendirildi.